

38
'69

FLACĂRA

ANUL XVIII
NR. 746
13 SEPTEMBRIE 1969

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

cumpăna recoltelor

În fiecare an, la cumpăna anotimpurilor, când o recoltă părăsește câmpul iar alta se pregătește, meșteșugarii pământului chibzuiesc temeinic la ceea ce mai trebuie făcut, își împart cu grijă forțele și mijloacele, dându-se cu generozitate unei munci aspre dar pline de rod și satisfactii.

Care sînt sarcinile curente ale activității agricole autumnale? Ne răspunde tovarășul prof. NICOLAE ȘTEFAN, vicepreședinte al Consiliului Superior al Agriculturii.

— În această etapă, toate lucrările din agricultură se înscriu în agendă ca urgente, pentru că ele încununează munca întregului an și asigură succesul anului următor: executarea arăturilor și a însămînțărilor, recoltarea culturilor de toamnă, asigurarea hranei și adăposturilor necesare sectorului zootehnic, accelerarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare, perfecționarea profilării și specializării producției agricole, pregătirea cadrelor etc., etc.

— Vă rog să vă referiți la condițiile specifice ale acestui an și la măsurile ce se preconizează pentru viitor în vederea sporirii producției de cereale la nivelul sarcinilor trasate de către cel de-al X-lea Congres al P.C.R.

— Producția de grâu a fost doar parțial mulțumitoare, iar cea de porumb este bună. În general vorbind, anul acesta a fost neprielnic pentru păioase dar au existat și unele minusuri în organizarea muncii ca: întârzierea însămînțărilor, folosirea pe alocuri a unor semințe insuficient corespunzătoare, insuficiența acțiunilor de eliminare a excesului de apă de pe semănături, slaba folosire a forțelor și mijloacelor pentru distrugerea buruienilor, lipsuri în disciplina de muncă ș.a.m.d.

— Sînt condiții mai bune pentru recolta viitoare?

— Da. Toate forțele sînt mobilizate în prezent pentru eliberarea terenului ce va fi însămînțat cu grâu, pentru terminarea arăturilor și patului germinativ, asigurarea seminței din soiuri productive, pregătirea utilajului pentru declanșarea la timp a însămînțărilor astfel ca epoca

optimă să nu fie depășită. Pentru 1970 se va face o anumită deplasare a culturii pe terenurile în pantă și podzolițe din zona de nord a țării. Preconizăm ca, prin mai buna folosire a bazei tehnice de care dispunem, să realizăm o producție cu 500 kg/ha grâu mai mare decît în anul 1969.

— Ce raționament a stat la baza deplasării spre nord a culturii grâului?

— Această măsură face parte din planul general de zonare a producției agricole pe care Consiliul Superior al Agriculturii este în curs de a-l traduce în viață. În Raportul C.C. al P.C.R. prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al X-lea al partidului se arată: «Consiliul Superior al Agriculturii, organele agricole, specialiștii au datoriat să se preocupe mai mult decît pînă acum de studiul solului și ameliorarea fertilității lui, de combaterea eroziunii, de desecări, să acorde o atenție sporită păstrării și creșterii suprafețelor agricole». Cercetările întreprinse de oamenii noștri de știință au dovedit că grâul valorifică bine terenurile în pantă și podzolițe, realizînd producții de pînă la 3 500 kg/ha. Totodată, pierderile de sol prin eroziune pe terenurile cu pantă de peste 24% sînt, în cazul cultivării cu grâu, de circa 10 ori mai mici decît la plantele prășitoare (porumb, floarea-soarelui etc.). De asemenea, pierderile anuale de apă din precipitații în zona nordică a țării sînt la grâu cu 50% mai mici decît în cultura porumbului. Cultivarea grâului pe aceste terenuri este impusă de optimizarea producției și de necesitatea stăvilirii fenomenului de eroziune a solului.

— În fiecare an se aud critici adresate celor care răspund de asigurarea furajelor. Considerați că în acest an sînt condiții mai bune pentru acoperirea necesarului de furaje?

— După cum se știe, vegetația a fost în acest an foarte întârziată, însă ploile care au căzut din abundență pe mai tot cuprinsul țării au favorizat dezvoltarea tuturor plantelor furajere. Acum totul depinde de modul cum fiecare unitate se îngrijește pentru ca toate plantele

furajere să fie recoltate și depozitate corespunzător. Ultima coasă la trifoliene, tulpinile de porumb imediat după culegerea știuleților pentru boabe, culturile duble, ierburile de pe pajști, resturile rezultate din legumicultură și decoletarea sfeclei sînt resurse pe care specialiștii, consiliile de conducere ale C.A.P., consiliile de administrație ale I.A.S. au datoriat de a le valorifica fără întârziere, cu maximum de spirit gospodăresc. Trebuie să se însilozeze în acest sezon 6 700 000 tone furaje, astfel ca animalele să aibă asigurată hrana pînă la recolta viitoare. Conducerea Consiliului Superior al Agriculturii a indicat organelor agricole județene să ia toate măsurile tehnice și organizatorice pentru intensificarea lucrărilor agricole din acest sezon, să îndrume și să ajute în mod concret, pe teren, unitățile de producție.

— Se contează pe o producție bună de porumb. Sînt create condiții optime pentru strîngerea la timp și depozitarea întregii recolte?

— În cîteva județe recoltatul porumbului a început să se intensifice, dar în restul țării porumbul nu este ajuns la deplina maturitate din cauza întârzierii vegetației. Sînt și cazuri în care recoltatul a rămas în urmă din cauza proastei

organizării. Dispunem anul acesta de mai multe și mai bune mijloace tehnice care ne permit să recoltăm porumbul în timp util și fără pierderi. Dispunem de mai multe spații de depozitare decît în anul trecut. Zeci de milioane lei au fost investite în silozuri moderne, pătule, magazii sau platforme de beton pentru porumb. Unele obiective sînt însă întârziate din cauza constructorilor. Va trebui să folosim mai bine spațiile existente și utilizate toate posibilitățile pentru ca nici un bob din noua recoltă să nu se piardă. Avem sarcini complexe, urgente, importante, obiective prevăzute de către cel de-al X-lea Congres al P.C.R., pentru agricultură, și sînt condiții bune pentru a ridica întreaga noastră activitate pe un plan superior. Neajunsurile semnalate pînă în prezent ne vom strădui să le înlăturăm și printr-o muncă plină de abnegație, de la cooperatori și pînă la omul de știință, să desăvîrșim muncile pe care le avem de realizat. Acum, cînd în cumpăna este recolta, ne vom mobiliza toate forțele pentru îndeplinirea măsurilor preconizate în vederea asigurării unui succes deplin campaniei agricole de toamnă.

Gh. STOICOVICI

ne stau în față sarcini mari

Hotărîrile Congresului al X-lea al partidului au dinamizat și activitatea noastră, a muncitorilor și inginerilor Fabricii de prelucrat mase plastice-București. În documentele adoptate se specifică necesitatea sporirii substanțiale a producției de mase plastice românești. În ce ne privește, urmărim continua creștere și diversificare a producției uzinei noastre, prima unitate de acest gen înființată în țară. Este de remarcat că deși spațiul ce ne-a fost repartizat inițial nu permite construcția de noi hale, am reușit creșteri importante de producție printr-o mai judicioasă reamplasare a utilajelor, prin asigurarea unei aprovizionări ritmice cu materie primă. Astfel, a crescut producția de granule din policlorură de vinil, necesară industriei de cabluri și conductori electrice, iar instalarea și darea în exploatare

la începutul anului viitor a unei noi și moderne linii de granulare va permite o creștere a producției cu 25 la sută pe întreaga uzină, față de anul 1969. Ceea ce nu este puțin, dacă ne gîndim că la ora actuală uzina are rezultate bune, planul de export, de pildă, fiind nu numai realizat, dar și depășit.

Lunile care au mai rămas, apoi anul viitor, impun însă un și mai mare, mai concentrat efort. Sarcinile de plan sporite nu vor putea fi îndeplinite și depășite decît printr-o organizare și o eficiență a muncii cu totul superioare. În această perspectivă urmează să se execute lucrări legate de transportul pneumatic al PCV-ului, sub formă experimentală folosindu-se deocamdată paletizarea în cadrul acestui transport.

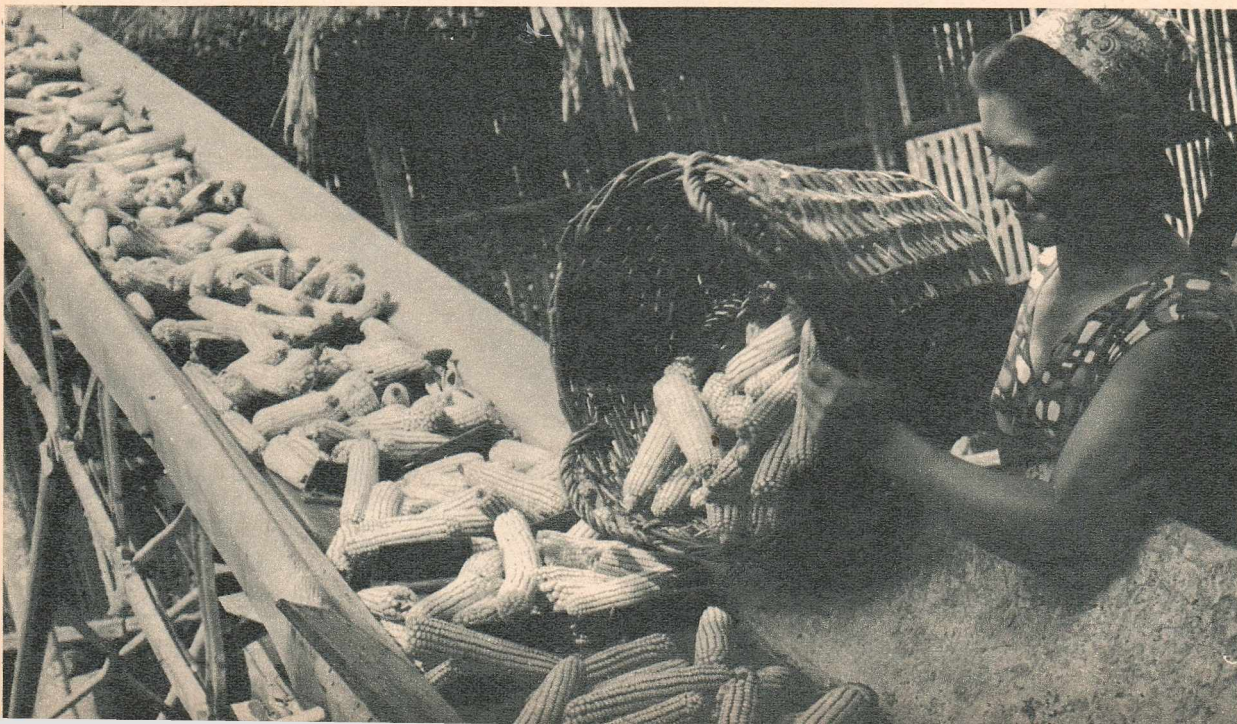
Vom căuta apoi să modernizăm utilajul cu care a fost dotată uzina noastră, acțiune ce se continuă de cîteva ani. O mașină de injecție de 300/800 g, pentru obținerea de gramaje mijlocii, va fi dată în curînd în exploatare.

Ca element mai spectacular țîn să amintesc că vom produce în continuare anumite piese din material plastic, necesare autoturismului românesc «Dacia 1100».

Cît privește rezultatele anului în curs, ele sînt, după cum am spus, fructuoase. Pe 8 luni, planul la producția globală a fost realizat în proporție de 102,3%. La producția marfă, coeficientul este de 102,2%, iar la productivitatea muncii de 102,5%. În 7 luni, uzina a obținut beneficii peste plan de aproape 3 milioane lei.

Noi considerăm însă că aceste rezultate sînt numai un punct de referință, un punct de plecare favorabil, menit să impulsioneze la cote mult mai înalte activitatea noastră viitoare. Ne așteaptă sarcini mari, Congresul partidului nostru a evidențiat cu pregnanță acest lucru. Vom căuta să răspundem cu rezultate pe măsura încrederii acordate.

Mihail DÎRSTARU
șeful serviciului plan,
Fabrica de prelucrat mase plastice
București

cincinal danubian

Sărbătoare pe malurile bătrânului Danubiu.

Prin părțile unde acum aproape două milenii Apolodor din Damasc își construia podul ale cărui urme se mai văd și astăzi — la Tr. Severin, pe malul românesc, și la Kladova, pe cel iugoslav — au răsunat duminică, din nou, cîntece de veselie și de victorie. Constructorii și montorii din cele două țări care durează, cu forțe unite, marele Sistem hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier au trecut de pe un țărme pe celălalt, pentru a participa la serbările prilejuate de împlinirea a 5 ani de la începerea lucrărilor.

PEISAJ NOU

Atît constructorii iugoslavi veniți pe malul românesc, cît și cei români ce au vizitat malul iugoslav al șantierelor au avut prilejul să admire locuri pe care nu le-au mai recunoscut, chiar dacă le mai vizitaseră doar cu un an în urmă. Prinsă în chingile noilor zăgazuri, Dunărea s-a resemnat parcă și curge pe acolo pe unde o silesc să-și ducă apele constructorii socialismului: prin cele două noi brațe formate din voința omului și prin galeriile speciale realizate în zona centralelor hidroelectrice de pe cele două maluri, care vor dispune laolaltă de o putere instalată de 2 100 MW.

CE POVEȘTEȘTE DUNĂREA

Datele sînt cuprinse în bilanțul pe care constructorii și montorii l-au raportat cu prilejul acestei aniversări. Desigur că cifrele sînt, prin însăși natura lor, seci. Dar imaginile grandioase ale barajului și ecluzelor, ale galeriilor și digurilor din beton ferecate în oțel, ale întregului sistem hidroenergetic și de navigație ne ajută să le cuprindem mai

ușor conținutul. Printre altele, constructorii români au avut a se mîndri cu 2 milioane metri cubi agregate — aproape același cubaj cu cel al faimoasei piramide a lui Kheops, cea mai masivă dintre «minunile» lumii antice — și 1,4 milioane mc beton puse în operă. Precum se vede, un adevărat masiv muntos de piatră și beton care s-a înfipt în Dunăre și a silit-o să urmeze calea spre care o îndruma omul. La rîndul lor, montorii au avut și ei cu ce să se mîndrească: aproape 18 000 tone utilaje hidromecanice montate la obiectivele de bază de pe malul nostru — sarcinile pentru această perioadă fiind simțitor depășite, scurtîndu-se astfel timpul necesar pentru darea în exploatare, în anul viitor, a primelor agregate. Numai în acest an constructorii și montorii români au îndeplinit în 8 luni sarcinile pe primele trei trimestre ale anului.

PUNEȚI MÎNA STREĂȘINĂ LA OCHII!

În aceeași zi cu aniversarea cincinalului danubian, pe malul Dunării s-a sărbătorit încă o victorie: darea în folosință a unei noi căi rutiere, varianta D.N.6 din raza lacului de acumulare, șoseaua Gura Văii — Coramnic.

Închipuiți-vă o panglică de piatră, beton și asfalt lungă de 18,2 km și ridicată la o înălțime de 40-60 metri față de actuala șosea.

Noua arteră cuprinde 36 de poduri, viaducte și pasaje, 2 tuneluri, 68 de podete, 7 km ziduri de sprijin — totul la înălțimi amețitoare, în coasta muntelui. Constructorii au excavat în stîncă 1 200 000 mc, au pavat 32 000 mp, au turnat 350 000 mc beton și 16 000 tone mixturi asfaltate! Multe dintre soluțiile tehnice adoptate de constructorii au constituit premiere pe țară:

cele două tuneluri sînt primele noastre tuneluri rutiere cu cîte două benzi de circulație, un pod a fost realizat din grinzii precomprimate montate în consolă etc.

Drumul a fost dat în folosință cu 23 de zile înainte de termen. Cite autobasculante încărcate cu stîncă, cu stabilopozii sau cu beton în stare fluidă; cite camioane cu utilaje; cite sute și mii de mașini vor putea trece, nestingherite, spre baraj și spre celelalte obiective de la Porțile de Fier numai în aceste 23 de zile smulse în plus calendarului!

Ca să puteți face socoteala, vă invităm să smulgeți 2-3 zile din concediul dv. petrecîndu-le, turistic, la Porțile de Fier, acolo unde bătrînul Danubiu și-a părăsit în parte milenara-i albie, curgînd în chingi de oțel și beton, născînd o mare între munți, pentru a da omului lumină, forță și siguranță în navigație.

V. SAVIN

utilajul petrolier și cerințele lui

Interviu cu tov. ing. VASILE DUMITRAȘCU, director tehnic al Direcției generale utilaj petrolier și minier din M.I.C.M.

— Care sînt, după părerea dv., cerințele principale ce revin constructorilor noștri de utilaj petrolier?

— Cred că trebuie să ne îndreptăm atenția în special în trei direcții: calitatea utilajului pe care le fabricăm, diversificarea lor și promptitudinea în livrare. N-avem voie să uităm nici un moment că o parte importantă a producției noastre este destinată exportului, fapt care ne obligă să fim competitivi pe piața internațională. Noi trebuie să prospectăm și să cunoaștem permanent această piață și să fim bine pregătiți din punct de vedere al diversificării instalațiilor de foraj pe care le producem, astfel ca ele să corespundă — competitiv — în cele mai diferite condițiuni. Iată, de exemplu, instalațiile de foraj pentru apă. Dacă la noi în țară sînt foarte bune cele ce forează la 50-100 metri, pentru Sahara, să zicem, asemenea instalații n-au nici o valoare. Ni s-au cerut din Algeria instalații portabile pentru forări în vederea pomparei apei de la adîncimi de 800 m. Desigur că industria noastră poate produce și asemenea instalații; principalul este însă să poți asigura indici calitativi superiori și promptitudine în livrare. Și un amănunt de prim ordin: în fiecare țară se cer alte adaptări, alte dispozitive și instalații auxiliare. Or, noi trebuie să ne adaptăm producția la toate cererile probabile și posibile ale pieței. Fără cunoașterea dinainte a cerințelor diversificate ale cumpărătorilor nu poți participa la competiția internațională.

— Înțelegem deci că vă referiți la activitatea Institutului pentru proiectarea utilajului petrolier?

— Evident. Este institutul nostru, care trebuie să cunoască tot ce se cere și se face în lume și să realizeze, pe cale de proiecte, și diversificarea necesară în producția noastră. Dar munca institutului s-ar rezuma la niște simple hîrtii dacă în uzine, acolo unde proiectele prind viață, nu s-ar lua din vreme măsurile necesare. Astfel, în domeniul utilajului petrolier cererea cea mai mare este, în momentul de față, cea de scule pentru instalațiile de foraj. Numai pentru export ni se cere ca în 1970 să dăm o cantitate aproape dublă de scule și instalații auxiliare de manevră. Bineînțeles că au și început să se ia măsuri. Astfel, la U.M.C.—Cîmpina s-a construit o nouă hală, care va asigura creșterea substanțială — atît ca volum, cît și ca diversificare — a producției sculelor de foraj. S-a studiat reamplasarea utilajelor, s-au asigurat noi posibilități de tratament termic, s-a elaborat o tehnologie adecvată. La uzinele «1 Mai» din Ploiești, unde producția va fi și mai mult diversificată datorită comenzilor de utilaj chimic, construcții metalurgice și cazangerie, este necesară pregătirea temeinică a fluxului tehnologic, astfel ca utilajul modern și suprafețele de producție de care dispun uzinele să asigure maximum de eficiență. Va trebui acordată o mai mare atenție cazangeriei și, în general, reamplasării utilajelor.

— S-au luat măsuri concrete în acest sens?

— S-a întocmit de către specialiști un studiu, desigur. Acesta nu este însă suficient. Sînt necesare cît mai multe

propuneri și inițiative venite din înseși rîndurile celor ce muncesc în aceste uzine. În acest sens ne punem mari speranțe în discuțiile și propunerile ce se fac, chiar în aceste zile, în adunările pe secții, sectoare și ateliere, care vor fi urmate, în zilele următoare, de dezbateri ale adunărilor generale ale salariaților. Stimularea discuțiilor și a propunerilor constructive depinde în bună măsură și de felul în care comitetele de direcție au pregătit aceste adunări generale, astfel ca toate rezervele producției și inițiativa creatoare a maselor să poată fi puse în slujba îndeplinirii mărețelor sarcini trasate de Congresul al X-lea al partidului.

Ene EMIL

sala pașilor pierduți

ECHIPA ERA DE FANTOME, iar șeful ei — recidivist. Dar conducerea întreprinderii de instalații montaj și izolații-București a fost foarte încîntată să-l cunoască pe Ion Moise. L-a onorat imediat cu 21 foi de drum, iar pentru ca viitorul prejudiciu să se rotunjească, i-a dat și o manta. Rămășiță fără... acoperire, a aflat în urmă că, de fapt, nu de la IFFA-Timișoara trebuia să ceară transferul necunoscutului solicitant, ci de la Inspectoratul general al miliției, care-l urmărea pentru executarea unui ultim mandat de 5 ani închisoare.

*

DIRECTORUL ADJUNCT Petre Petrescu are un salariu lunar de 2 200 lei. Primește prime trimestriale de cîte 700 lei. Ceea ce a primit dar nu mai are este organul numit inimă. Poate că la Oficiul farmaceutic al Capitalei, pe care

il conduce, s-au făcut transplantări, dumneasa primind în cutia toracică vreun electromotorăș trifazic. Altfel nu ne explicăm de ce a abdicat de la orice îndatorire de fiu, de ce a avut nevoie de injecția tonifiantă a unei sentințe civile pentru a plăti o mică pensie de întreținere mamei sale.

*

PURTA în mîini mînuși de lînă. Intrînd în bufetul din comuna Giurgeni, s-a adresat unui plutonier de miliție pe care l-a observat acolo: «Hai, nu mă arestezi, că mi-am omorît nevasta?!» Mulțimea din local a crezut că e o glumă proastă. Îl cunoșteau pe Dumitru Chivu: 8 condamnări pentru furturi, huliganism, ultraj. Dar nu era o glumă. Și-a aruncat mînușile. Mîinile erau murdare de sînge. Acasă, au găsit victima acestui fost om, doborîrită cu opt lovituri de topor.

*

LA PRIMELE ORE ale dimineții, trenurile de persoane aduc în gara Basarab sute de navetiști din jurul Bucureștiului. Printre ei pot fi observate cîteva grupuri de vandali care se năpustesc spre ieșire cu urlete, fluierături și vorbe grosolane. Așa a fost și cel compus din frații Nicolae și Constantin Dragomir, din comuna Mătăsaru, consăteanul lor, Constantin Slav, Ion Dîncă din comuna Sălcia și Arghir Radu din Produlești, toți lucrători la uzina «Semănătoarea». Simțîndu-se puternici în gașcă, au refuzat să scoată bilete de tramvai, insultînd grav taxatoarea; au molestat 3 controlori I.T.B. care interveniseră, au creat o atmosferă de teroare în vehicul, brutalizînd în final pe alți controlori care au încercat să-i legitimizeze. Pedeapsa ce o vor primi — sînt judecați în stare de arest — va constitui un prilej de reflecție atît pentru ei cît și pentru cei care-i imită.

Sergiu ANDON

REPORTAJ DE SAPTE ZILE

COPERTA NOASTRĂ

La Festivalul și concursul internațional de folclor „România '69”:

Fotografie de Eugen IAROVICI

Prezentarea artistică:

V. OLAC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Școlii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33
Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Școlii»

dezbateri pasionante, soluții realiste

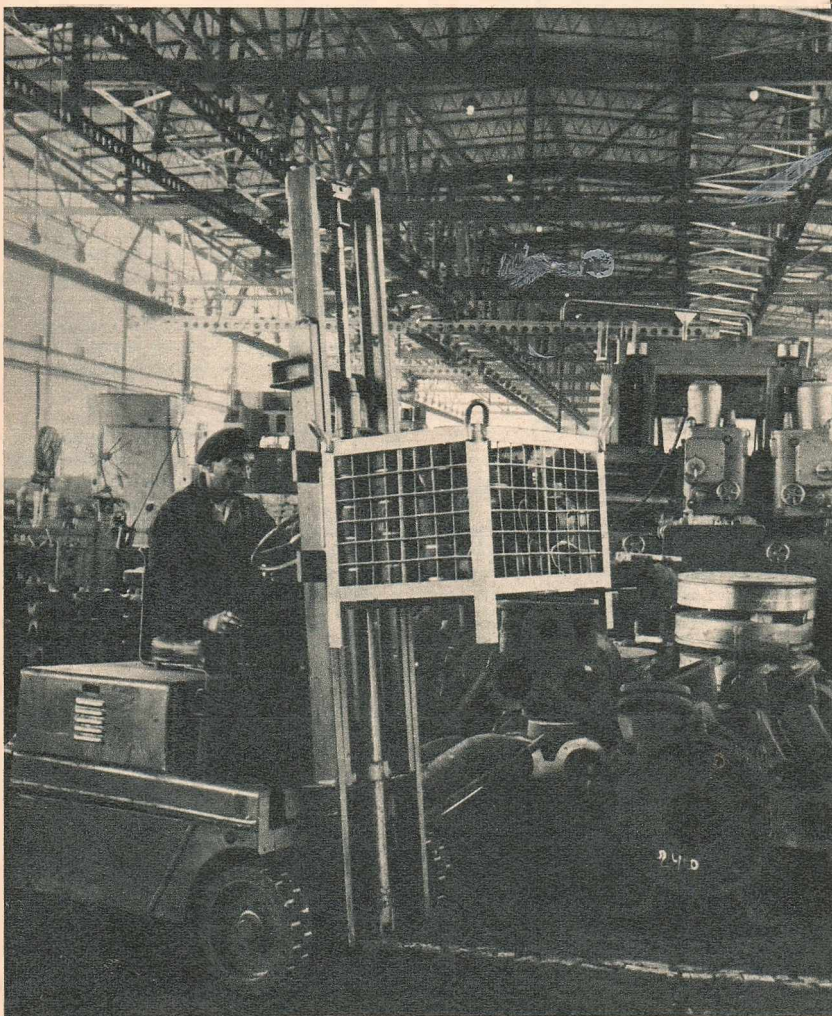
Realism, răspundere, exigență sporită, iată sintetizate caracteristicile majore ale dezbaterii problemelor de plan și producție ce a avut loc în cadrul secției de turnătorie a Uzinei de pompe-București. Secția respectivă, secție «primară» a uzinei, deci de o importanță hotărâtoare pentru bunul mers al producției, are de făcut față unor sarcini mari. Intrarea în probe tehnologice în trimestrul I al anului viitor a unei noi hale de turnătorie, complet automatizată, care spre sfârșitul anului viitor va începe să producă, pune în fața celor 300 de muncitori și ingineri probleme din cele mai complexe. Inginerul metalurg-șef Gheorghe Popa a vorbit despre necesitatea accelerării ritmului de calificare la locul de muncă a unei serii întregi de elevi ucenici. Se prevede ca pînă la intrarea în producție a noului obiectiv (care va mări considerabil, pînă la 5 000 tone, în prima etapă, producția de fontă a uzinei) să fie calificați 15 elevi în profesiunea de turnători, 25 ca macaragii, iar alți cîțiva muncitori să se recalifice ca topitori la fontă, avîndu-se în vedere că noua turnătorie va funcționa cu cupatoare de inducție care vor înlocui actualele cubilouri. S-au discutat apoi problemele ridicate de montarea unei noi curățătorii de piese, în cadrul secției, complex dotat cu utilaje moderne care va impulsiona și mai mult producția.

Inginerul Ștefan Prudescu a criticat actualul sistem de aprovizionare a secției, care nu o dată a dus la strangulări de producție. I.C.S.I.M. (Întreprinderea de colectare a fierului vechi) nu a respectat termenele de livrare, uzina și, respectiv, secția turnătorie fiind nevoite să lucreze cu fontă nouă, ceea ce a dus la creșterea prețului de cost și a numărului de rebuturi. De asemenea, lipsa unui articol important — uleiul de in — necesar la fabricarea amestecurilor de miez, a determinat folosirea unor improvizații care n-au dat rezultatele scontate. Se impune ca pe viitor organele de resort ale uzinei, conducerea secției turnătorie, să facă totul pentru a asigura un flux continuu al aprovizionării cu materii prime, mai ales că, în ansamblul măsurilor luate pentru mărirea și diversificarea producției, secția a fost dotată și cu noi spații de depozitare, acoperite. Discuțiile vii purtate, spiritul de lucru care a caracterizat dezbaterile, soluțiile și sugestiile care n-au întârziat să apară sînt o garanție că în activitatea secției turnătorie a Uzinei de pompe-București se vor înregistra noi și importante succese. Planul de producție al secției pe primele 8 luni ale anului în curs a fost depășit la toți indicatorii, dovadă că rezultatele scontate au o bază de plecare solidă.

H. MIHAI

Peste cîteva zile, clopoșelul va anunța începerea școlilor... Pînă atunci, ultime discuții, rememorări poate puțin nostalgice despre o superbă vacanță petrecută în aerul tare al munților...

„madrigalul“ în turneu

Revenindu-i onoarea de a deschide seria manifestărilor organizate de Ministerul Culturii al U.R.S.S. în cadrul «zilelor culturii românești», corul «Madrigal» a apărut pentru prima oară în fața publicului sovietic.

Pentru actualul turneu în Uniunea Sovietică, «Madrigalul» și-a alcătuit un repertoriu pentru două programe diferite: unul de muzică românească, în care au fost incluse, pe lîngă cîteva din piesele compozitorilor anonimi din secolele XII-XVII (a căror scoatere la lumină și punere în valoare este unul din meritele însemnate ale formației), piese reprezentative ale clasicii muzicii noastre corale, ca și ale unor cunoscuți compozitori contemporani.

În cel de-al doilea program al turneului, consacrat muzicii universale preclasice, au fost incluse — în semn de omagiu pentru creația muzicală sovietică — poemul coral «Doi eroi» de Șostakovič și cîntecul popular rus «Drum de iarnă», în prelucrarea compozitorului sovietic Sebalin.

După concertele de la Moscova, madrigaliștii bucureșteni și-au continuat turneul în U.R.S.S. cu patru apariții în fața melomanilor din Vilnius și Riga.

Pentru tînăra — dar atît de repede ajunsă la celebritate internațională — formație românească à cappella, turneul în U.R.S.S. este cel de-al 7-lea întreprins peste hotare, de la începutul anului. După o scurtă odihnă în patrie, la înapoierea de la Moscova, «Madrigalul» și conducătorul său, Marin Constantin, vor întreprinde primul lor turneu peste Ocean, care va cuprinde 36 de concerte în Statele Unite și Canada.

Pînă la sfîrșitul anului, itinerarul european al «Madrigalului» mai include turnee în R.F. a Germaniei, Franța și Iugoslavia. La tradiționalul concert internațional patronat de UNICEF la Paris, la 4 decembrie, «Madrigalul» își va aduce contribuția alături de formații, soliști și dirijori de faimă universală.

MAX S.

debut școlar 1969-1970

Luni va avea loc în întreaga țară inaugurarea unui nou an școlar. Ne-am adresat tovarășului ION RADU, director general în Ministerul Învățământului, rugându-l să precizeze:

— Care sînt condițiile specifice în care va debuta anul școlar 1969-1970?

— În Raportul prezentat la Congresul al X-lea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, se subliniază rolul de mare însemnătate al instrucțiunii în formarea unor cadre competente, capabile să rezolve — la nivelul unor exigențe mereu sporite — sarcinile ce le revin. «Hotărîtoare rămîne acum activitatea organizatorică, practică» — arăta tovarășul Ceaușescu. În acest an se inaugurează învățămîntul de zece ani în aproximativ 1 050 de școli, în care vor fi cuprinși 50 000 de elevi. Aceasta înseamnă peste 40% din numărul total de absolvenți ai clasei a VIII-a. A fost elaborat un plan de învățămînt care asigură consolidarea culturii generale a elevilor și pregătirea lor tehnică, atît teoretică, cît și practică. Planul de învățămînt al școlii de zece ani are un pronunțat caracter aplicativ, urmărește întărirea funcției de orientare profesională a viitorilor absolvenți. Inspectoratele școlare au stabilit deja unitățile în care elevii vor efectua practica în producție. Tot în acest an se continuă acțiunea de școlarizare a copiilor de 6 ani. Peste 120 000 de copii, adică 2/3 din numărul total al celor care împlinesc 6 ani pînă la 15 septembrie a.c. vor păși în primul lor an de școală.

— Ce alte evenimente «inedite» consemnează acest an școlar?

— Pentru prima dată vor începe să ființeze secții serale pentru clasele V-VIII. Pe lîngă școlile generale vor funcționa aproximativ 120 de secții, care vor

îngloba 10 000 de cursanți.

— Documentele elaborate de Congresul al X-lea al partidului rezervă un loc de seamă dezvoltării învățămîntului de specialitate, profesional și tehnic. Ce măsuri ați luat pentru concretizarea acestui imperativ?

— Începînd de la 15 septembrie se deschid școli de ucenici la locul de muncă, ceea ce reprezintă un mare avantaj în direcția însușirii sistematice a cunoștințelor și a aplicării lor imediate. Peste 100 000 de elevi vor începe cursurile în școlile profesionale și de ucenici. Numărul liceelor de specialitate, industriale, agricole, economice, sanitare și pedagogice se ridică la 250. Aș vrea — de asemenea — să subliniez că pe linia asigurării unei baze materiale corespunzătoare s-au dat în folosință aproximativ 2 600 de săli de clasă, construite din fond central și din contribuția voluntară a cetățenilor. Încă 8 licee — 4 de cultură generală și 4 de artă — funcționează începînd din acest an. De asemenea, 55 de milioane de lei au fost alocate în scopul dotării școlilor cu material didactic corespunzător. Pentru pregătirea unor cadre didactice, corespunzătoare, s-au organizat cursuri de instruire, atît pentru cei care predau în școlile de 10 ani, cît și pentru învățătorii claselor I cu copii de 6 ani. Anul școlar 1969-1970 înregistrează o dezvoltare sensibilă a rețelei liceelor pedagogice. În toate județele țării funcționează licee pedagogice care vor asigura necesarul local de cadre didactice. În acest an s-a trecut la organizarea treptată a școlilor și grădinițelor de aplicație, care vor fi integrate în structura liceelor pedagogice.

Sofia SCORTĂRU

O nouă școală în cartierul Titan.

opereta la start: 80 spectacole în 4 țări

Istoria centenară a teatrului românesc n-a cunoscut încă un turneu de trei luni peste hotare al unei singure trupe. Iar teatrul liric — mai tînăr decît cel dramatic — nici pe departe nu-l putea visa. Îi va fi dat, peste cîteva zile, Teatrului de operetă din București să pornească într-un astfel de turneu care include: Belgia, Olanda, Luxemburg, R.F. a Germaniei și Berlinul Occidental. Amănunțele le aflăm la sursă. Ne vorbește, cu explicabilă satisfacție, artistul poporului ION DACIAN.

— În ultimii ani, opereta noastră, de care mă leagă o viață de om, a avut în multe rînduri ocazia de a se afirma pe scene de prestigiu și în fața unui public exigent din diferite centre muzicale europene. Anul trecut am prezentat, cu un mare succes, de 18 ori nemurtoarea «Contesă Marița» în limba germană în Berlinul Occidental. A fost primul nostru record, dar cel pe care ne

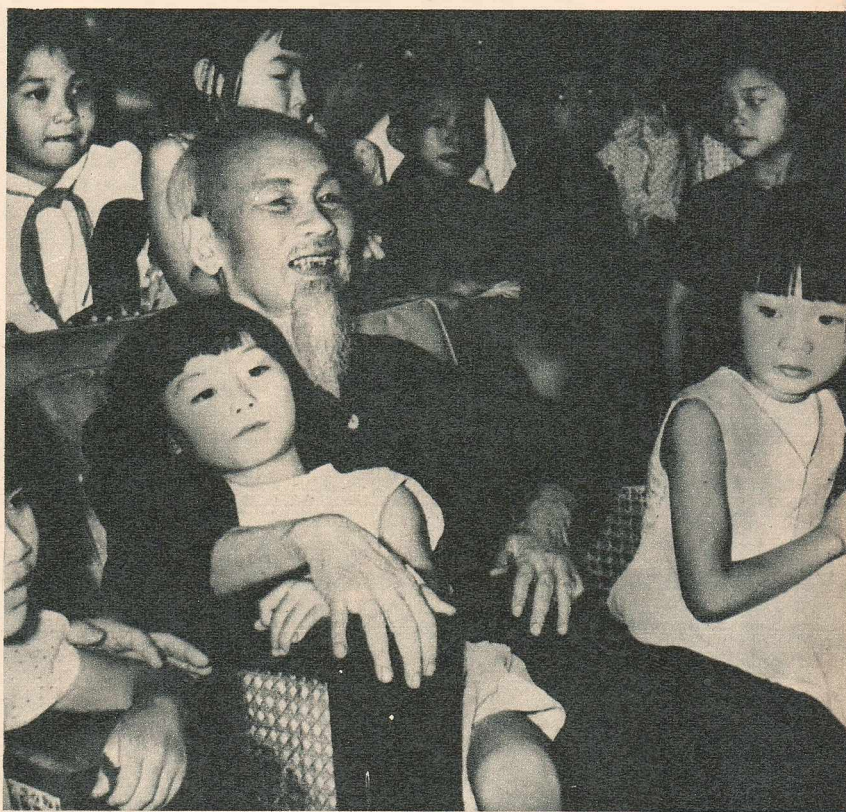
pregătim să-l atingem acum va fi de proporții cvadruple.

Ne prezentăm în fața publicului belgian, olandez, luxemburghez și german cu două din capodoperele repertoriului clasic: «Văduva veselă» și «Contesa Marița», și cu cea mai populară creație din repertoriul românesc: «Lăsați-mă să cînt» de Gherase Dendrino. Vom interpreta în limba germană, dînd 80 de spectacole pe scenele lirice din Bruxelles, Namur, Arnhem, Haga, Esch-sur-Alzette, Köln, Leverkusen, Marl, Dortmund, Iserlohn și Berlinul Occidental.

Deplasăm un colectiv de peste 100 de persoane, iar la pupitrul orchestrei se vor succeda dirijorii noștri permanenți C. Rădulescu și L. Cavassi. Plecăm la 23 septembrie, iar a doua zi avem primul spectacol în capitala Belgiei.

S. MAXIMILIAN

HO ȘI MIN

Inima generoasă a lui Ho Și Min a încetat să bată. Omul care, cu un sfert de secol în urmă, a prezidat primul guvern al Republicii Democrate Vietnam — și care, de-atunci și pînă azi, la recenta aniversare a independenței țării sale, a fost în fruntea partidului și poporului său — trece în panteonul umanității aureolat de prestigiul pe care îl măsoară, în clipa aceasta, durerea. Durerea și emoția poporului său, durerea și emoția a milioane și milioane de oameni ai lumii.

Puțini oameni și-au traversat epoca într-un mod atît de impresionant de marcant. De la tînărul revoluționar care scria poezii în închisorile colonialiste și pînă la conducătorul luptei eroice, pline de patetism, împotriva agresiunii declanșate de S.U.A., biografia lui Ho Și Min, topită și configurată cu cea a vieții poporului său, a păstrat intacte și ferme, într-o traiectorie plină de dramatism și neprevăzut, trăsăturile care sînt ale acestui popor. De la tînărul militant revoluționar, cel dintîi anamit intrat în rîndurile socialiștilor din Franța începutului de veac, și pînă la conducătorul edificării socialiste a Vietnamului

și al războiului de rezistență împotriva agresiunii americane, acest om cu figură de gînditor luminat și ochi de poet sub fruntea imensă a rămas mereu credincios propriului său crez. În Vietnam, numeroși muncitori, țărani, intelectuali mai în vîrstă, care îl cunoșteau de la începuturile activității sale, mi-au vorbit despre puterea sa de muncă și sacrificiu, despre abnegația fără margini în slujirea idealurilor sacre din care își făcuse o deviză de viață, despre modestia care nu l-a părăsit niciodată.

Numele lui Ho Și Min e un simbol. Un simbol care arată, cu argumentele faptelor lui, al unor fapte de un relief inedit și tulburător, stîrnind admirația lumii întregi, că elanul revoluționar al unui popor conștient de cauza dreaptă pe care o apără e mai puternic decît armele cele mai ucigătoare. Un simbol în fața căruia ne plecăm cu pietate și pe care îl adăugăm — ca partizani ai independenței, libertății, progresului social, ca cetățeni ai acestei lumi — imaginilor care luminează și înfrumusețează istoria acestei epoci.

Ilie PURCARU

FESTIVALUL
ȘI CONCURSUL
INTERNĂȚIONAL
DE FOLCLOR

ROMÂNIA '69

La rampă: artiștii ansamblului «Cecil Sharp House» din Londra, credincioși, precum se vede, portului și dansurilor rustice din bătrâni.

Noi, citadini, care pășim zilnic pe asfaltul aspru și am uitat cât de cald răspunde pământul sub piciorul omului, noi, cei care privim copacii în goană pe fereastra închisă a autobuzului și cerul din cutia de beton a casei, noi, oamenii orașului modern, care ne-am împănât viața cu toate binefacerile și blestemele tehnicii secolului și ne vâlcărim din pricina servituților vieții urbane și a civilizației tehnice — mindri, de fapt, că doar apăsând pe butoane ne aducem în casă tot felul de concentrate artistice — noi toți am stat, în aceste zile, cu capul plecat, descoperit, umili și recunoscători, în fața unui miracol: cel al vitalității artei populare. Timp de zece zile, folclorul s-a amestecat în viața noastră, s-a insinuat în toate ceasurile zilei și în sonoritățile orașului, a urcat pe toate scenele și s-a revărsat pe toate străzile Bucureștiului, luînd cu sine și înghițind în valurile sale toate scepticismele, toate profetiile negre, toate vocile sumbre ce vorbesc despre dispariția — în epoca modernă — a artei populare. Acest fascinant festival internațional de folclor, însoțit de concursuri, de expoziții, de parade ale costumelor, de târguri populare, de colocvii științifice (și, realmente, nu putem decât admira nesfârșita inventivitate a organizatorilor), a readus puternic în conștiința noastră un adevăr pe care am fi fost, uneori, pe cale de a-l trece cu vederea: și anume că spiritualitatea și temperamentul unui popor, tonalitățile și nuanțele proprii ale sufletului și puterii sale de creație se reflectă pregnant, poate cel mai pregnant, în arta sa populară. În ce ne privește, o știam de mult, și o știa lumea întreagă, cea care i-a văzut dansind pe călușarii noștri și pe fetele de la Căpîlna, pe junii Sibiului și pe flăcăii oșeni, iar toți aceștia străbat de mult meridianele pământului, arătînd că folclorul nu îngheață, nu se împietrește, nu rămîne piesă muzeistică, cită vreme însăși organizarea statală se îngrijește de întreținerea și subvenționarea tinereții sale. Dar acest prim festival folcloristic «România '69» a adus la noi încă alte 21 de ansambluri din alte 16 țări și ne-a lăsat răgazul să meditam asupra destinelor diferite și a diversității uimitoare a artei popoarelor, asupra faptului că, în unele țări dintre cele mai înaintate, mici colectivități inimoase se străduiesc să păstreze, și izbutesc să conserve cu pioșenie, dansul ori costumul, ori ritualurile moștenite din bătrîni, chiar dacă aceasta nu face obiectul unor ample acțiuni oficiale. Și ni s-a părut plin de semnificații faptul că marile ansambluri și marile demonstrații ale proșetății și vigoarei folclorului au venit tocmai din țările socialiste, unde există un cult activ față de tot ceea ce se constituie într-o emanație spirituală a poporului. Și așa s-a făcut că ochilor vrăjiți ai bucureșteanului — dar și ai altor orașeni, din alte orașe — li s-au arătat, zile de-a rîndul, dansul sacadat al saboților frumoaselor franțuzoaice din Corravilliers și tradiționalul ringspiel cu panglici al dansatorilor din Karlsruhe, că ei au putut urmări iureșul dansatoarelor din Stavropol, ce păreau coborîte din poveștile fantastice ale lui Gogol, ori dansurile pline de un haz reținut ale elvețienilor din Fribourg, că ei s-au lăsat amețiți de năvala dansurilor cehoslovaice, iugoslave și poloneze ori învăluți în parfumul oriental al spectacolelor tunisiene — ai căror dansatori păreau niște stranii prinți ai deșertului...

Sigur, la capătul acestor zile de spectacole, concursuri, vernisaje și discuții, s-au făcut ierarhizări, s-au împărțit tot felul de distincții, dar nu cred că palmaresul a însemnat, în acest context, lucrul cel mai însemnat, cel mai rîvnit. Important e, cred, faptul că timp de multe zile oameni din țări depărtate sau apropiate s-au privit mai atent, s-au cunoscut mai bine, s-au prețuit reciproc, au trudit, artistic, împreună, s-au plimbat, împreună, pe străzile orașelor noastre, important e că, din nou, oamenii s-au regăsit în iubirea lor comună pentru frumosul artistic. Important și dătător de speranțe pentru condiția umană, pentru destinele umanității.

Sanda FAUR
Fotografii de
Elena GHERA
Eugen IAROVICI
Victor BÎRCĂ

Din nou în lumina
reflectoarelor,
veșnic tinerele
dansuri tiroleze...

Frumoasa cu saboți
și partenerul ei
din ansamblul francez
«Correvrots-Vaudés».

Straniile
frumuseți
venite
din Tunis.

Solemni,
purtîndu-și cu gravitate
splendidele costume,
doi tineri
dansatori
din Iugoslavia.

«La Farandole» din Courtepin,
ansamblul elvețian,
ce a demonstrat
că folclorul nu dispăre
nici chiar în țările
în care împărățește
civilizația tehnică.

▲ Coboriți tocmai din Schei, cu buzdușane în mâini și cu cămași bătute în stele de aur (și la fiecare cămașă cîte trei femei lucrează timp de o jumătate de an!), junii Brașovului au deschis, călări, pe străzile Bucureștiului, marea paradă a portului popular.

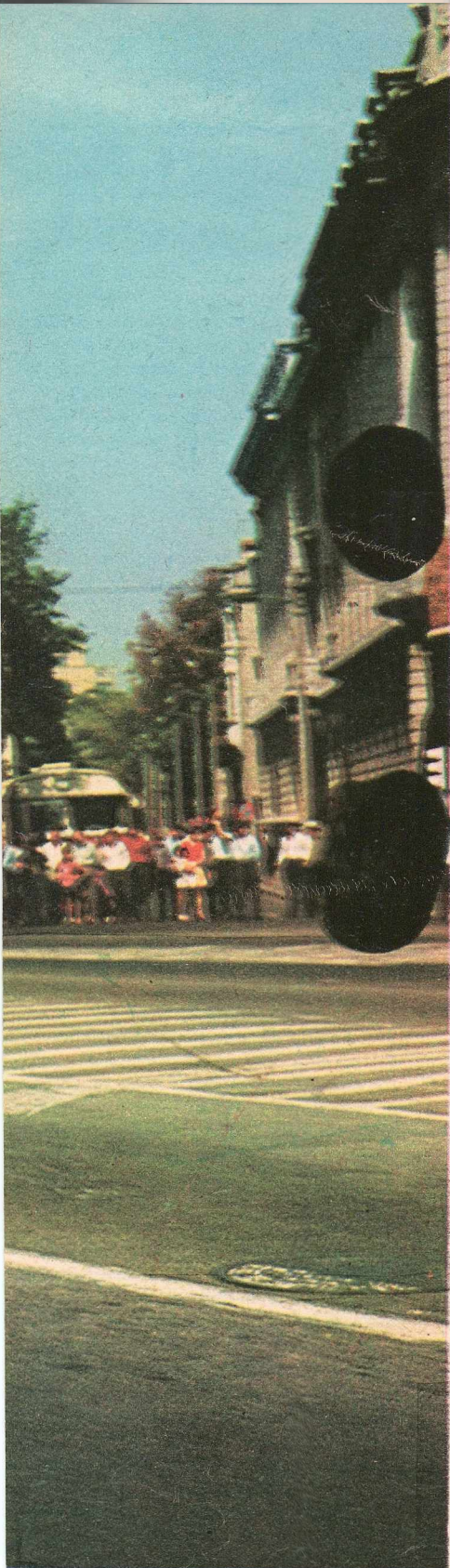
FESTIVALUL
SI CONCURSUL
INTERNATIONAL
DE FOLCLOR

ROMÂNIA '69

Dansurile italienilor — grație, temperament și o picătură de umor foarte personal. ▶

Iscaie
parcă
din poveștile
fantastice
ale lui Gogol:
dansatoarele
din Stavropol.

Pe cerul
Bucureștiului,
printre
blocuri
din beton
și sticlă,
zborul
secular
al călușarilor.

O undă
de parfum
oriental
a învăluit
dansurile
artiștilor
tunisieni,
înveșmînțați
asemeni
unor prinți
ai deșertului.

Costumele
dansatorilor
mongoli
din Hubscul
ne-au fascinat
prin somptuozitatea
și pitorescul lor.

STUPIDUL

Stupidul este un idiot fără scop. Într-un fel sau altul, stupidul este partizanul gratuității, el face artă pentru artă. Cu alte cuvinte este prost de dragul de a fi prost, din bucuria de a fi prost și nu urmărește să-și exploateze prostia și s-o transforme în tantieme.

De aceea, el se ocupă de o mulțime de drăcii care par multora fermecătoare, dar care nu sînt decît dovada sigură a stupidității. El este în primul rînd mare meșter în farse, și dacă-ți pune nisip în supă se socoate în al nouălea cer. În materie de farse fantezia lui e inepuizabilă. O altă plăcere e să telefoneze diversilor cunoscuți sau necunoscuți în miezul nopții, să-i trezească din somn. După fiecare farsă pe care o comite capătă, Dumnezeu știe de ce, un aer de măreție. Adevărul e că acest individ te scoate din sărite și numai uimirea noastră în fața atîtor obrăznicii infantile îl ajută să supraviețuiască și să-și continue opera. Nu există zi în care individul să nu-și manifeste talentul care l-a consacrat.

Partea ridicolă e că individul nostru nu mai e de mult un copil și farsele pe care le face au în ele ceva nemărginit de trist. La un moment dat te obișnuiești cu el, cu stupiditatea lui și cu nisipul pe care ți-l aruncă în supă. Nu te mai indignează, nu te mai miră, te lași copleșit numai de un sentiment de tristețe. Are 45 de ani și tot se ține de șotii. Farsele pe care le comite aproape cu fanatism e modul în care amicul nostru se realizează, își dezvoltă personalitatea. Curios e că, în ceea ce privește afacerile, stupidul nostru pus pe șotii și drăcovenii dovedește un simț practic cu totul ieșit din comun. Cînd e vorba de interesul lui direct și material nu mai glumește. Joacă s-a terminat. Devine îngrozitor de serios și de metodic. Nici urmă de zburdălnicie, nici urmă de copilărie. În fața afacerilor se transformă radical și devine bătrînelul pedant, sufletul birocrat care este în realitate. Pe cît e de jucăuș în viața personală, pe atît e de crîncen și de metodic în afacerile personale.

...Anii au trecut, individul nostru a îmbătrînit, părul a albit, dar oricît de vîlăguit ar fi tot mai are puterea de a fi idiot... Nu degeaba se spune că și prostia e o forță. Chiar cînd se află bolnav, se dă jos din pat, așa cu temperatură, numai să-ți mai pună nisip în supă. Cum să nu te umple de uimire?

D. POPOVICI:

POEZIA LUI MIHAI EMINESCU

După *Clasicii noștri* de Vladimir Streinu, în colecția *Lyceum* apare o nouă lucrare fundamentală, merită să familiarizeze pe tinerii preocupați de literatură și de istoria literară cu spiritul autentic al cercetării, să le transmită o idee precisă și o imagine excelentă de ceea ce înseamnă cu adevărat «lectura» marilor opere clasice: în cazul de față e vorba de poezia lui Mihai Eminescu în interpretarea temeinică, adecvat călăuzită de o metodologie modernă, a profesorului D. Popovici. Recentul volum, publicat într-un tiraj de peste douăzeci de mii de exemplare, epuizat în câteva ore, este reeditarea unui curs universitar de considerabil răsnet, ținut la Cluj cu două decenii în urmă. Magistrala analiză fusese anticipată de o trecere în revistă a principalelor opinii emise de critica și istoria literară românească în legătură cu opera lui Eminescu; nu un simplu inventar, ci o reconsiderare personală, efectuată cu eleganță obiectivitate și spirit polemic dedus din conștiința fermă a adevărului. Încă din acest savuros bilanț al studiilor eminesciene, unele dintre ele datorate unor critici de prestigiu, se configura viziunea profesorului Popovici, întemeiată pe o solidă informație, pe întinse cercetări comparatiste în raza mai multor literaturi, pe valorificarea, într-un fel neostentativ, a metodelor moderne de investigație istorico-literară.

O dată expuse aceste premise, o dată tratate liniile de demarcație față de rezultatele exegezei anterioare, autorul trece (și acesta e obiectul, de fapt, al comentariului său) la explorarea poeziei eminesciene, urmărind dezvoltarea în interiorul ei a anumitor «teme», structuri și motive specifice, punînd în lumină contaminațiile prilejuate de integrarea marelui poet în cultura și în mișcarea predominant romantică a timpului său și, mai ales, asimilarea lor într-o formă originală, dictată de imponderabilele genialității și, în egală măsură, de receptarea unor tradiții ale literaturii naționale preeminesciene. Ținta clară a investigației rămîne aceea de a situa pe Eminescu într-un context universal. În privința aceasta, cercetările întreprinse de D. Popovici, slujite de o excepțională erudiție și de un gust sigur al asocierilor de ordin comparatist, dau rezultate încă neatînse la noi. Firește, ele nu sînt infailibile și nici nu anulează în vreun fel contribuția altor eminescologi de autoritate, pe care, dacă nu le egalează totdeauna în strălucire și forță a intuiției critice, le depășesc uneori prin amploare și respirație, prin sistematizarea materiei și circumscrierea mai fermă într-un context de cultură. În această direcție, D. Popovici e mai aproape de Tudor Vianu decît de G. Călinescu, față de care, într-un chip semnificativ, resimte necesitatea unor mai pasionate delimitări. Privind lucrurile într-o perspectivă mai liniștită, G. Călinescu și D. Popovici, ca autori ai unor monografiilor eminesciene totale (în măsura în care termenul acesta poate avea vreun înțeles), ne sînt la fel de apropiați, la fel de necesari și unul și celălalt, într-un climat familiar de veritabilă intelectualitate și exemplar cult al valorilor.

Colegii mei care se ocupă cu alte rubrici pot să fie, pe drept cuvînt, invidioși. Și spun aceasta cu bruma de autoritate pe care ți-o dau 25 de ani de activitate neîntreruptă în gazetărie. Nu există satisfacție mai mare în meseria noastră decît aceea de a sta zilnic de vorbă cu cei cărora le sînt consacrate toate ostenele și toată imaginația noastră: cititorii revistei; de a constata nemijlocit cît de mare și cît de variată e familia prietenilor răspîndiți pe tot cuprinsul țării, cît de diverse le sînt preocupările și cîtă încredere ne acordă nouă, celor care facem revista.

Iată, de pildă, ce problemă ne ridică cititorul **Stoica Nicolae** din Govâșdia-Ghelar, jud. Hunedoara. Dumneasa, mîndru foarte de trecutul dacic ca și de prezentul socialist al țînutului în care locuiește, s-a gîndit că Ghelaru-lui i-ar sta bine la intrare cu un monument arătos care «să fie vizibil atît ziua cît și noaptea». Și pentru că tovarășul Stoica nu face parte din categoria celor care se mulțumesc numai să propună, urmînd ca alții să înfăptuiască, s-a și așternut pe treabă și ne-a trimis proiectul unei coloane care cam seamănă cu Coloana înfîntă a lui Brîncuși — după cum recunoaște și autorul, dar care, de fapt, e inspirată din conformația mîncilor de la iile pe care le poartă pădurecele de prin partea locului. Nefiind noi specialiști în coloane și — mai ales — neputîndu-ne pronunța numai pe baza unei schițe sumare, îl sfătuim pe cititorul nostru să se adreseze Comitetului județean de cultură și artă sau, și mai bine, direct la București, Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă. În tot cazul, noi îi urăm tovarășului Stoica mult succes.

Și fiindcă tot veni vorba de monumente de artă, să amintim și de scrisoarea cititorului **T. Andreiescu** din Cluj, îngrijorat că picturile lui Grigorescu de pe pereții interiori ai Mănăstirii Agapia se degradează din cauza fumului luminărilor. Soluția de a se permite aprinderea luminărilor numai afară nu ni se pare conformă canoanelor bisericești. O rezolvare trebuie să existe; sînt, doar, în lume mii și mii de biserici într-o situație asemănătoare. Și pe tovarășul Andreiescu îl sfătuim să se adreseze Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă (lucrătorii acestei instituții au fost de curînd, după cum știm, serios criticați, așa că ard probabil de nerăbdare să rezolve toate sesi-zările făcute de cetățeni).

Înginerul șef al șantierului 501 Gheorghieni-Cluj, **Pavel I. Virgil**, ne face, în cadrul unei scrisori deosebit de interesante, și propunerea de a organiza o anchetă pe tema «Dacă ar fi bine sau nu ca fiecare obiectiv mai mare să fie însoțit de numele proiectantului și al executantului». Propunerea ni se pare justificată; în ce ne privește credem că ar fi foarte bine ca pe toate noile construcții să se afle semnătura celor care au conceput-o și au executat-o. Ar fi și aceasta o contribuție la sporirea responsabilității personale. Așteptăm în această privință și părerea cititorilor noștri și a factorilor de răspundere.

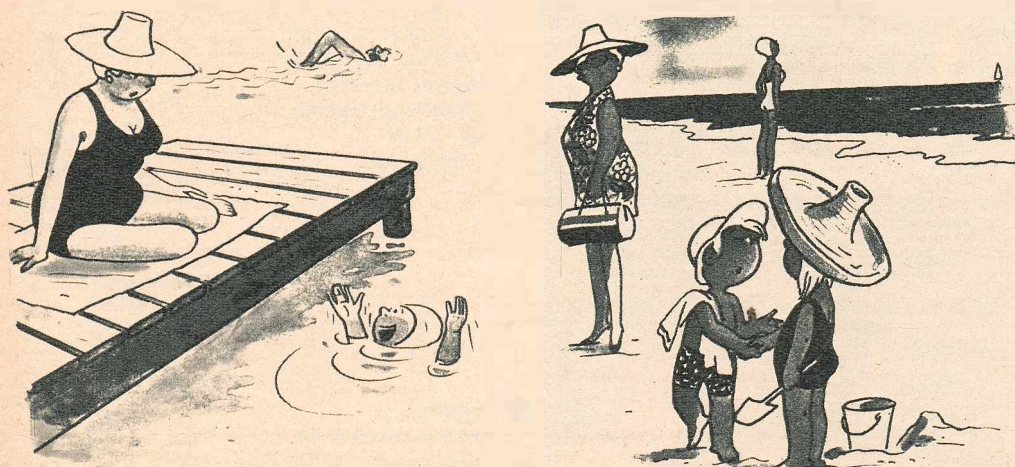
Cititorul **Marcel Blahu** din Cacica, jud. Suceava, ne solicită înființarea unei rubrici permanente consacrate realizărilor spațiale. Fără a ne putea (deocamdată, cel puțin) angaja în programarea unei rubrici, îi promitem cititorului nostru să acordăm ca și pînă acum (ba chiar și mai mult) spațiu corespunzător tuturor evenimentelor cosmice. Și, slavă Domnului, asemenea evenimente nu lipsesc și nu vor lipsi nici în viitor.

În schimb, nu putem promite nimic cititorului **Petre Teodorescu** din Ploiești care ne confundă cu Larousse-ul sau cu un fel de «Who's who» și ne solicită nici mai mult, nici mai puțin decît adresele a 99 (nouăzeci și nouă) de actori și cîntăreți. Corespondentul nostru n-are probabil altă ocupație și vrea să-și consacre tot restul vieții trimiterii și primirii de scrisori. În ce ne privește, declarăm «forfait». Nu-i putem comunica decît adresele a doi dintre actorii solicitați. Clark Gable și James Dean se găsesc probabil în paradis, deoarece au decedat cu mai mulți ani în urmă.

Dar iată și o veste bună pentru amatorii de corespondență «artistică». Cititoarea **Mariana Dumitru** din București, str. Panciu nr. 24, sectorul 8, Of. poștal 26, ne informează că posedă 150-200 de adrese corecte. Amatorii sînt invitați să-i scrie (desigur, trimițînd și cite un plic timbrat).

Și, la sfîrșit, o informație pentru cititorul din Botoșani care se interesa de situația meseriașilor pensionari. Ni se comunică că, «în conformitate cu prevederile Deciziei UCECOM nr. 83 din 1967, pensionarii de bătrînețe cu pensii integrale, în vîrstă de peste 62 de ani, pot fi angajați în sectorul cooperației meșteșugărești pe o durată de pînă la 4 luni pe an, în activități temperare, primind pensia integrală și drepturile bănești pentru munca prestată».

UMOR DE PESTE HOTARE

— N-avea grijă, mămico, stau cu picioarele pe capul unui domn.

— Nu știu dacă vom mai veni aci la anul. Poate că ne vom duce pe Lună să vedem Marea Liniștii.

VIITORUL ÎN HAINE DE LUCRU

de Iuliana POP
fotografii de Elena GHERA

Uzina de piese de schimb și reparații de utilaj chimic, cu o producție actuală de 7 000 tone pe an. Capacitatea finală a întreprinderii 10 500 tone anual.

Există două feluri de trenuri: aglomerate și neaglomerate. Cele din urmă își păstrează demnitatea vitezelor pe distanțe mari, în timp ce primele devin familiare ca tramvaiele, unificând astfel o regiune prin oamenii care o străbat neincetat de la un cap la altul. Accelerat sau, mai ales, personal, trenul care duce la Găești este totdeauna plin. Dacă pînă nu demult navetiștii erau doar medici și profesori, acum li se adaugă oamenii tehnicii. Pentru că acum, mișcarea de-a lungul drumurilor, care cuprindea doar interese turistice, comerciale, se amplifică cu o nouă dimensiune: dezvoltarea industrială.

Dezvoltarea multilaterală și armonioasă a tuturor regiunilor patriei reprezintă, în linie directă, rodul industrializării socialiste a României, acțiune ridicată de Partidul Comunist Român la rangul de prioritate esențială a construcției economice. Înflorirea orașelor și transformarea acestora în puternice centre economice, repartizarea rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării, atragerea în ramurile industriale și în celelalte sectoare neagricole a majorității populației active au preschimbă structura față de țării și reprezintă în continuare, așa cum o dovedesc documentele celui de-al X-lea Congres, direcția principală în transformarea, înnoirea și valorificarea maximă a întregului potențial material și uman de pe întreg teritoriul patriei socialiste.

Am asistat rînd pe rînd cum se ridică din cîmpuri goale orașe noi sau cum se transformă vechi târguri prăfuite în orașe moderne. Unii au aflat din jurnale de actualități, alții au trăit; unii au citit despre munca de construcție, alții au pus mîna pe cărămidă sau au gîndit în fața planșetei de proiectare; dar mai devreme sau mai tîrziu, fiecare dintre noi este sau va fi angrenat în acest proces înnoitor, care a cuprins toată țara. Pentru economiști și pentru oamenii in-

dustriei, devenirea acestor locuri se prezintă sub forma unor cifre care vor trebui realizate neapărat, cu orice efort. Dar tocmai acest «neapărat» și «cu orice efort» au importanță pentru oamenii care trăiesc aceste înfăptuiri. Desigur, mai tîrziu, privind înapoi, vor putea spune urmașilor: «nici nu știți de unde am pornit noi; era aici doar cîmp gol sau o biată așezare modestă», iar aceștia nu vor înțelege efortul depus decît în măsura în care el s-a intruchipat în locuințe, uzine, magazine, parcuri și străzi pavate — o Arcadie făurită de oamenii civilizației socialiste, mai valoroasă prin mărturia dragostei încrustate în lucruri și fapte decît darul nemijlocit al naturii grecești.

LA PRIMA VEDERE

Pentru cine trece prin Găești, nimic nu pare mai deplasat decît pomenirea numelui de Arcadia. Un târgușor de provincie prăfuit, cu strada principală desfundată de lucrări de canalizare, dar pe care totuși după-amiezele se plimbă fără nici un scop un tineret în general neglijent îmbrăcat. Veșmintele oamenilor caracterizează acele zone de tranziție în care s-a abandonat portul țărănesc și nu a fost pe deplin asimilată obișnuința hainelor de oraș. Centrul Găeștilor se întinde pe circa 200 de metri, între poștă și parc sau poate piață, dar este nemijlocit legat de prezența unicului complex modern, care are un restaurant mare și încăpător pentru toți călătorii și toți cheflilii locali. Acesta se află la o intersecție de drumuri pe unde trec mașinile dinspre gară sau C.A.P., adăugîndu-se fluxului central de circulație de pe șoseaua București-Pitești. Aici se micșorează oricum viteza, fie pentru a se lua curba, fie din cauza pietonilor,

pentru ca apoi să se accelereze din nou, scrișnind și pîrîind, fișîind și bubuind — tractoarele și basculantele, camioanele și autobuzele I.G.O., autoturisme de tot felul. De dimineață de la 4 și pînă după miezul nopții acestea sînt zgomotele caracteristice centrului orașului. Ziua, acestui intens trafic rutier i se adaugă mulțimea bicicletelor folosite de localnici, pentru care timpul începe să-și sporească valoarea.

Deși fost centru de raion, vechea administrație locală nu a lăsat nici o mătură în acest sens, iar transformările nu s-au petrecut decît în urmă cu doi ani, o dată cu începutul construcțiilor industriale. Despre lipsa unor inițiative ale gospodarilor de aici s-ar putea zice multe, cel puțin comparativ cu unele sate curate și ordonate din Transilvania, care nu se pot lăuda ca Găeștiul că măcar pentru cîteva zile a fost capitala Țării Românești, cînd turcii ocupaseră reședința domnească a unui voievod.

ȘI CEEA CE NU SE VEDE

Există cel puțin un punct cu care toată lumea este de acord: că fără înființarea obiectivelor industriale Găeștiul ar fi continuat să existe ca un orașel oarecare, ridicat dintr-un sat de agricultori, în care ocupația mai deosebită fusese o negustorie cu iz levantin, ce nu lasă în urmă așezări prea organizate.

Cifrele conțin secretul schimbărilor prezente și viitoare. Să ne uităm deci la cifre: prima care s-a împlinit a fost Uzina de piese de schimb și reparații de utilaj chimic, dată parțial în funcțiune la 1 septembrie 1967; la 31 martie a.c., cu trei luni înainte de termen, s-a dat în folosință o nouă capacitate de 1 180 tone, urmînd ca în trimestrul III/1970 uzina să funcționeze cu întreaga

capacitate. Urmează mult mai tinăra Fabrică de frigidere, începută în 1968 și a cărei punere în funcțiune trebuie să aibă loc în trimestrul I/1970.

Astfel, dacă în trecut orașelul avea aproximativ 5 000 de locuitori, în prezent numărul lor s-a dublat.

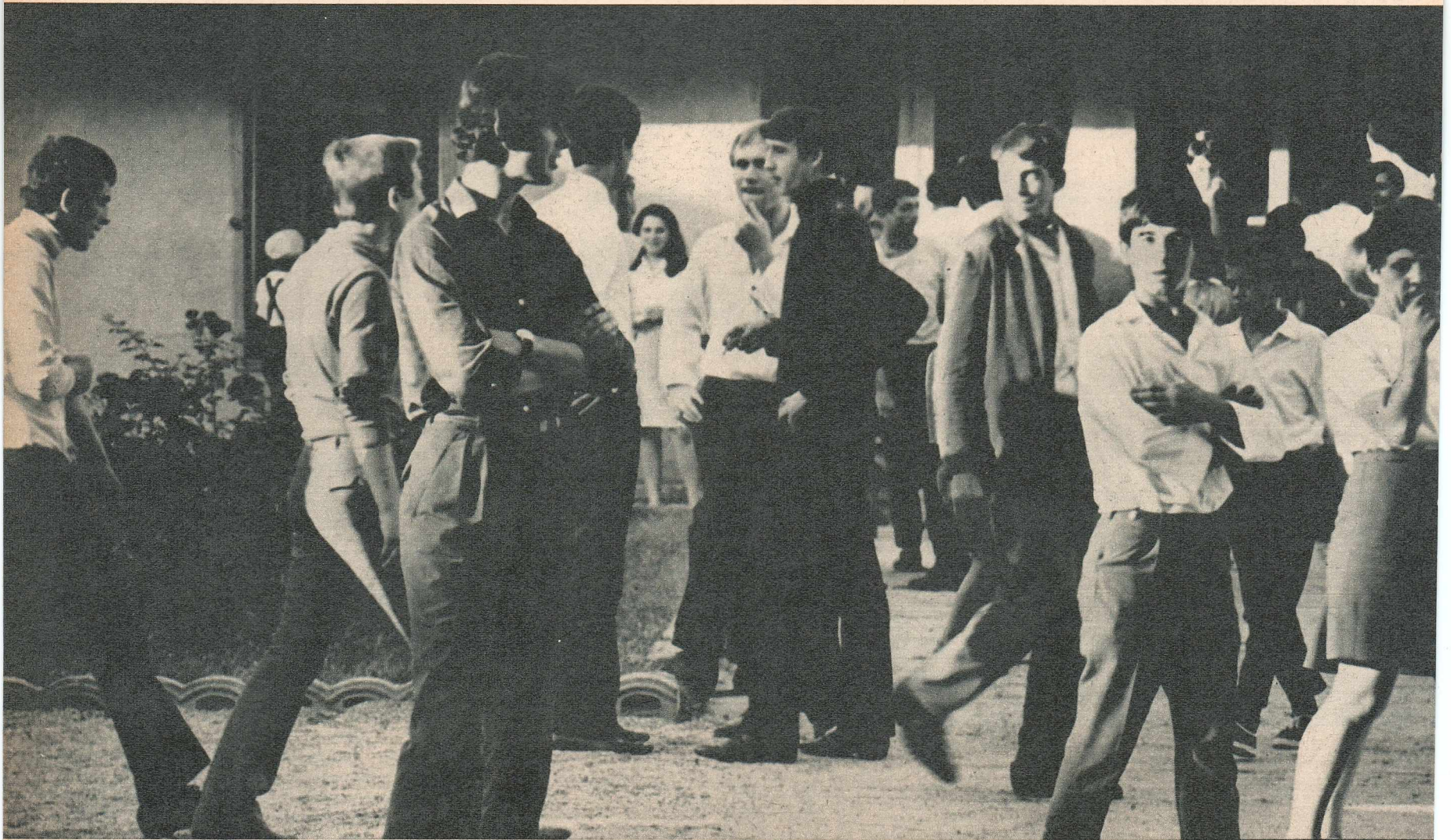
LANȚUL SLĂBICIUNILOR... DE ORGANIZARE

Și oamenii continuă să vină. Din Brașov, Cluj, Mediaș, oamenii vor continua să se sească. Și tocmai în Găești. Dar în Găești, unde?

Aceeași întrebare, din păcate deocamdată fără răspuns, și-o pune și directorul fabricii de frigidere, Vasile Pătrășcoiu, pentru care nepredarea la timp a volumului de locuințe proiectat înseamnă nerespectarea termenului de punere în funcțiune a fabricii. Ce legătură are una cu alta? Deși se fac eforturi pe linia folosirii cît mai raționale a forței de lucru locale și din împrejurimi, prin specificul ei fabrica va trebui totuși să aducă cel puțin 400 de muncitori, tehnicieni și specialiști, care nu se găsesc în Găești, dar neavînd unde să-și cazeze, aceștia își amîna venirea, întîrziind prin aceasta începerea lucrului în fabrică. Care fabrică și așa este în urmă cu o lucrare, — nici măcar începută — alimentarea cu apă din Argeș, din care cauză nu se pot face probele tehnologice pentru punerea în funcțiune.

Și toți acești «care» își caută explicația la întreprinderea județeană construcții montaj-Dîmbovița. Născută în noiembrie 1968 din fuzionarea trustului de construcții Argeș cu cel al Ploieștiului, noua unitate a moștenit în mod fatal restanța de 200 de apartamente a sus-numitului trust Argeș, singurul care nu și-a realizat planul fizic. La această restanță se adaugă 305 aparta-

O adevărată infuzie de tinerete pe străzile oraşului. Din păcate nu puţini sînt cei care s-au obişnuit să-şi omoare timpul liber precum vedeţi: colindînd fără treabă strada principală.

VIITORUL ÎN HAINE DE LUCRU

Fabrica de frigidere, în curs de construcție, va constitui o prezență importantă în viața Găeștiului. Capacitatea de funcționare: 200 000 de frigidere pe an.

mente care trebuiau predate anul acesta. Din acest total au fost date în folosință 40, fiind în curs de predare alte 40. Fără comentării. Dar ele există, și dacă vă interesează, iată-le: gradul de dotare a noii unități de construcție este insuficient pentru creșterea ritmului de construcție (lipsa a două macarale împiedică elanul maistrilor constructori să se materializeze în apartamente); planificarea primirii utilajelor în trimestrele III și IV nu este în concordanță cu planul de construcții ce trebuia realizat în trimestrele I și II; nu se asigură din timp nici unele materiale, ca fișii cu goluri, elemente prefabricate, care vin în ritm nesatisfăcător de la furnizorii I.P.E.C.-Brașov și Palas-Constanța.

Dar în mijlocul acestui oraș răscolit la propriu și la figurat de constructori există totuși un moment de poezie: parcul de-a lungul pârului Răstoaca. Intrarea în parc este străjuită de brazi aliniați ca pentru a da onorul unui frumos monument arhitectural deocamdată anonim, fosta reședință a Consiliului popular. Cazul acestei clădiri frământă Găeștiul. În planul administrației județene, clădirea este dată spre a fi făcută restaurant, dar cooperția de consum, în grija căreia ar fi trebuit să intre din 1968, din lipsă de fonduri o lasă în grija... ploii, vântului și a soartei. Între timp, pe străzile orașului prezența tinerilor, adunați din toate colțurile țării, se face simțită. Lipsiți de o educație comună trecută sau prezentă (cea la locul de muncă este insuficientă, cu toate eforturile organizației U.T.C.), ei se manifestă în modul cel mai facil: plimbări în grupuri pe străzile orașului, nu rareori soldându-se cu ceea ce în limbajul juridic se cheamă ultraj contra bunelor moravuri și tulburarea liniștii publice. Un prim pas pentru a remedia această neplăcută realitate li se pare cetățenilor orașului că ar putea fi înființarea în această clădire a unui club muncitoresc. Organizația U.T.C. a adunat pentru acest scop, din strângerea fierului vechi și muncă patriotică, fonduri în valoare de 60 000 lei — o premisă pentru a hotărî administrația în acest sens. De asemenea, pentru viitorul club au fost cumpărate instrumente muzicale în valoare de 20 000 lei, ceea ce îi face pe tineri să fie optimiști în ceea ce privește viitorul clubului. Casa de cultură existentă, cu o capacitate de 360 de locuri, este neîncăpătoare; în plus, are scaune fixe, astfel că amatorii pot asculta conferințe, pot vedea spectacole de teatru, de brigadă, dar nu pot dansa. Și sînt tineri...

Tineretul nu poate face nici sport, pentru că nu are unde. În parc este în curs de amenajare un teren sportiv, realizat prin muncă patriotică. Dar pînă atunci, terenul de sport, fost al liceului, actualmente dat în grija uzinei, stă încuiat cu lacătul. Mai sprinteni, elevii sar gardul, dar pentru ca ora de sport să se desfășoare totuși organizat, profesorii,

oameni maturi, îl escaladează în mod rațional și demn... cu scara.

MEDICI ȘI PACIENȚI

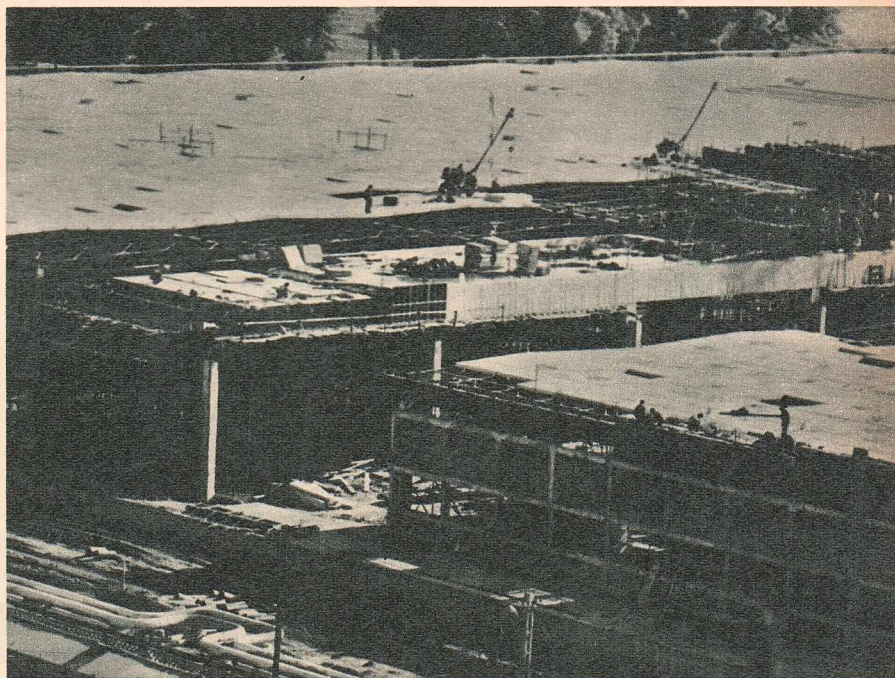
După mirosul de praf care stăruie toată ziua pe străzile Găeștiului, aerul curat, parfumat cu săpun și dezinfectant al policlinicii și al spitalului este binevenit. Mai ales ca vizitator.

Directorul spitalului, dr. Dumitru Dumitrescu, ordonează o întreagă transformare: realizată cu mijloace locale, secția de pediatrie va cuprinde 75 de paturi, și clădirea, care are același constructor și beneficiar, spitalul, înaintează în ritm rapid; se va unifica laboratorul spitalului cu cel al policlinicii; secția de boli interne va crește de la 50 la 75 de paturi; s-a mai terminat, tot cu mijloace locale, o spălătorie pentru 600 de paturi, avîndu-se în vedere dezvoltarea viitoare. Dar dacă unii medici sînt conștienți de menirea lor și își fac munca cu pasiune, chiar în condiții de pionierat, anumite cadre medicale sînt departe de a-și îndeplini măcar datoria: doctorița Țerchea uzează de certificate medicale pentru a-și face timp să frecventeze cursurile de conducere auto. Mai ciudat este cazul doctoriței Rodica Ivanov care, angajată din 1964, nu a funcționat nici o singură zi la policlinică, timp în care a urmat cursuri de specialitate în București, iar din februarie a.c. este încadrată ca medic radiolog la Policlinica Găești. Dar... în concediu medical, Institutul de oncologie din București o folosește totuși ca specialistă.

ȘI NU NUMAI ATÎT

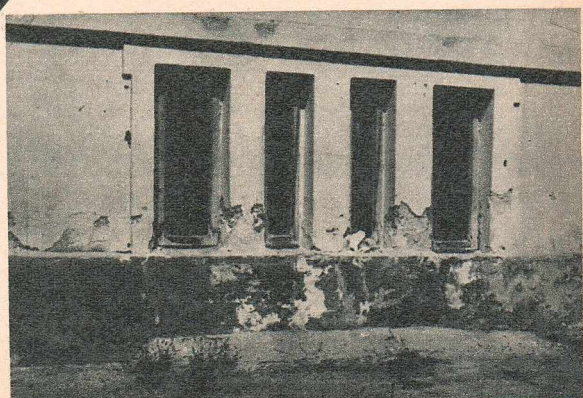
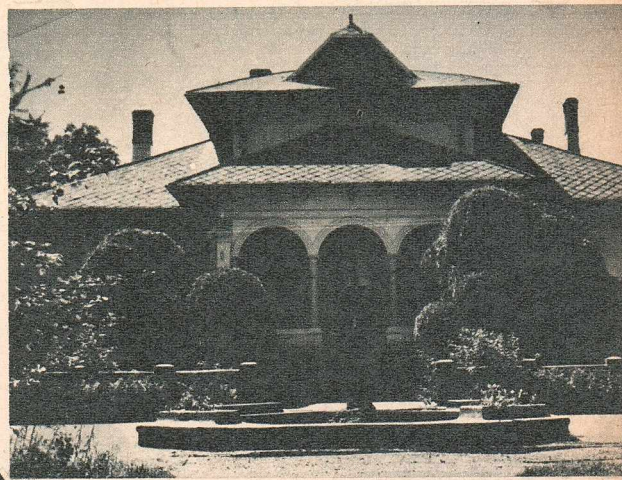
Prezența unităților industriale ilustrează grija deosebită pe care partidul o acordă traducerii cu consecvență în viață a sarcinilor stabilite de Congresul al X-lea, de a se accentua poziția prioritară a industriei în ansamblul economiei naționale, pentru ca influența sa binefăcătoare să se facă simțită pe toate planurile existenței noastre sociale.

Dar poate că pentru a scrie despre un oraș ce se transformă pînă la a nu-l mai recunoaște ar fi trebuit cel puțin să te naști aici. Doar așa s-ar putea spune mai mult decît că în 1970 se va termina alimentarea cu apă și canalizarea; doar așa, prin repopularea pârului Răstoaca cu pești și prin viitoarele prezențe ale bărcilor pe luciul apei, acum acoperită de mătasea broaștei, ar putea căpăta adevărata sa dimensiune poetică și socială. Dar poate că este suficient să te numeri printre noii locuitori — în sociologie trăirea cercetătorului alături de grupul studiat se numește coparticipare. Pentru un reporter care nu urmărește investigația statistică a unui grup, orașul și-a îmbrăcat hainele de lucru. Haine de lucru pentru viitor.

Chiar dacă în prezent strada principală arată așa cum v-o înfățișează fotografia de mai sus, găeștenii sînt mîndri: în 1970 orașul va avea canalizare.

Nu este nici muzeu, nici casă de cultură, nici grădiniță de copii, nici restaurant. Această clădire este fosta reședință a Consiliului popular, în care acum se găesc doar cîteva birouri. Nu știm încă ce hotărîre vor lua cei în drept, dar știm precis modul în care este ea «ingrijită».

Conjurat de terenurile C.A.P.-Găești, orașul are o bună provizionare cu legume și fructe, așa cum se vede și pe mesele de beton ale pieței de curînd construite.

Ajunând în minunata Delta a Dunării,
 opriți-vă la ILGANI.
 La renumitul restaurant din cabana
 situată într-un loc paradiziac
 puteți găsi cea mai variată masă
 din preparate pescărești,
 completată cu faimoase vinuri de Dobrogea.

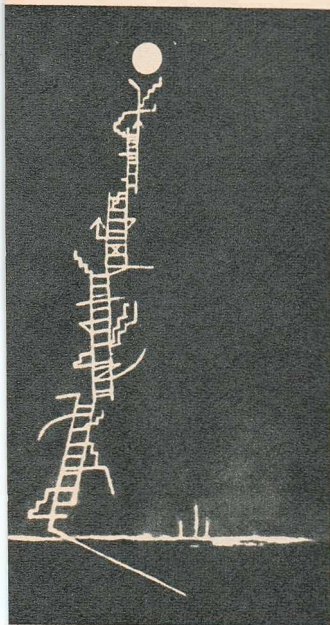
TULCEA

CONSTANTA

La Constanța, cunoscutul restaurant PESCARUL (str. Vasile Alecsandri 9)
 servește zilnic specialități pescărești
 stropite cu vinuri din podgoriile Murfatlar și Ostrov.
 Puteți petrece câteva clipe plăcute în primitoarele budane
 ale cramei DOBROGEA (str. Tomis 22).
 Găsiți aici deliciosul ghiveci măcelăresc de berbec,
 sischebap, plăcintă dobrogeană și vin de Murfatlar.
 În cadrul rustic
 al restaurantului FURNICA din Constanța (Bd. Tomis 59)
 se pot servi specialități la frigare
 cu salate orientale și pâine de casă,
 plăcintă marinărească. Vinuri gustoase de regiune.

„SCARA LUI IACOB“

La Paris își desfășoară activitatea «Asociația prietenilor lui Henri Nouveau», propunându-și ca obiect al strădaniilor sale promovarea unei prețioase moșteniri spirituale.

Cunoscut în lume ca purtător a două nume — Henri Nouveau și Henrik Neugeboren — el acoperă tripla ipostază a muzicianului, pictorului (să-l adăugăm și pe ceramist?) și omului de litere.

Nimic mai firesc, desigur, decât investigația și cultivarea legatului artistic al lui Nouveau, nimic mai firesc decât omagiul pe care admiratorii săi continuă — neobosiți — să-l aducă unui creator de talie europeană.

Moștenirea artistică a brașoveanului Nouveau — Neugeboren numără 50 de lucrări de muzică de cameră, peste 1 000 de picturi, o bogată producție de ceramice, literatură.

Incursiunea, atît de tentantă, în universul proteic al creației sale — unitar prin rigoarea elaborării și echilibru constant, univers contradictoriu prin refuzul oricărei intersectări a modalităților estetice, a oricărei fuziuni între structurile artistice — o lăsăm pe seama altora, competenți. Mi se pare firesc ca opera lui Nouveau și multivalența sa personalitate să fie cunoscute în România, patria sa. Ceea ce ținem să consemnăm este un element esențial al opere sale, merit să-i fecundeză plămada intimă, și a cărui ignorare, la noi, nu-și poate găsi nici o justificare: dragostea pentru folclorul României.

Întreaga operă a compozitorului Neugeboren stă mărturie a unei necurmte osmoze dintre creator și folclorul muzical al patriei sale, rădăcinile căutărilor și inspirației sale coborînd adînc în doină și în jocul românesc. (Nu ține de hazard cultul lui Neugeboren pentru Béla Bartok, alt mare îndrăgostit de folclorul nostru!) Iar pictura nonfigurativă a lui Nouveau încorporează, nedeliberat, motivele scoarțelor moldovenești «din care se găseau din belșug în locuința noastră», cum notează artistul însuși.

Să ne mulțumim să creionăm doar cîteva trăsături ale acestui grăbit portret al artistului. Să ne adresăm însă lui însuși, răsfoindu-i jurnalul (pe care îl redactează la persoana a treia):

«...Nu-l interesează nici drogrurile, nici politica. Cărți nu joacă. Măsoară 1,72 m, cîntărește (la 12 august 1947) 69,5 kg. Ține un jurnal încă din 1916. E convins că Luna va fi cucerită pînă în anul 70 000...»

Așadar, «nu-l interesează politica». Discreție, capriciu extravagant, răsfaț? Simplă butadă? Răspunsul ni-l oferă biografia sa:

«...În anii premergători războiului, Nouveau stigmatizează ascensiunea fascismului, denunțîndu-l de nenumărate ori.

«...În Parisul cotoplit, Gestapoul îi devastază atelierul. În sud, Nouveau luptă în rîndurile rezistenței antinaziste.

Sfîrșitul războiului: printre militanții de frunte ai mișcării partizanilor păcii se numără Henri Nouveau. Pe care, politica... nu-l interesează!

«E convins că Luna etc. ...»

Să zăbovim o clipă asupra tabloului pe care Nouveau l-a intitulat *Scara lui Iacob* și a cărui reproducere o publicăm. Sus, o bilă oarecare reprezentînd Luna. Dedesubt, Pămîntul. Între ele, o alcătuire stranie: o scară...

Sîntem generația martoră a celor mai temerare «isprăvi» ale omului, de la... Prometeu încocat. Asaltul cosmosului a ieșit de sub tutela închipuirii, devenind creditor austerității cifrelor, lucidității formulelor, zbor. Utopiile de odinioară — avatururi ale visului sau ale anticipației — s-au retras, surghiunindu-se în lumea zîmbitoare a poveștilor. Ceea ce lesne putea să pară ochilor de demult — de acum cîțiva ani! — un vis escaladînd fabulosul, se proiectează astăzi, cu dezinvoltură, pe retina noastră și pe realitățile cotidiene, sub înfățișarea himerei strunite. Nu e oare «Scara lui Iacob» puntea cosmică pe care, lacom de lumi inedite și de nobile cotoșiri în necunoscut (dar uimindu-se poate de propria-i cutezanță), o străbate omul, părăsind zodia imaginației și călătorind către rosturile lui de demiurg?

Caravelele Renașterii, alungînd tot mai departe linia de orizont a cunoștințelor europene, au zămislit o nouă literatură. Telescoapele ultimelor veacuri, descifrînd pe îndelete taine pe care doar vîpăile fanteziei păreau să le poată «lumina», au îndemnat condeiele unor Cyrano de Bergerac, Edgar Allan Poe, Jules Verne și destui alții să exploreze enigmele «cerului», alcătuiind antologia unei alte literaturi.

Să nu vedem în această pictură a lui Nouveau o pagină de început dintr-un album al unei viitoare picturi «exotice»? Pictură de anticipație?

«Anul 70 000... S-a înșelat — cîndva — Wernher von Braun, ispitit să stabilească pronosticuri cosmice! Să îngăduim unei anticipații științifice... artistice un coeficient de imprecizie mai larg. (Fără a ignora vreo clipă faptul că avem de-a face cu un hitru cu risul amar...)

La numai doi ani de la moartea brașoveanului Henri Nouveau, un pămîntean urca prima treaptă a «Scării». Opt ani mai tîrziu, niște «Păianjeni» tereștri, cocoțați pe ultima ei treaptă, începeau să dea tircoale Lunii, pregătindu-și ultimul atac.

Curînd, foarte curînd după aceea, cel dintîi pămîntean urca (sau cobora? — cine mai știe și ce importanță mai are!?) ultimele nouă trepte ale «Scării lui Iacob», ca să-și întipărească pasul în pulberile tăcute ale altei lumi.

Anul... 70 000. Cum trece timpul!

MORTUL E VINOVAȚ?

«Un prieten care crede în oameni mai puțin decît mine», ca să împrumut expresia folosită de scriitorul Radu Tudoran în reportajul «Floare de leandru», de curînd apărut în «România literară», mă sfătua: «Dacă vrei să zgîlții acele sectoare ale televiziunii care par a se complăcea în mediocritate, laudă, dar laudă cu furie, fiecare lucru bun pe care-l fac. Îi vei descumpani pe cei ce preferă să producă sau să patroneze emisiuni oarecare, nici prea-prea, nici foarte-foarte, pentru ca să nu aibă nici un fel de bătaie de cap». Nu din asemenea considerente de strategie psihologică și nici, neapărat, pentru a stabili un echilibru la cronicile mai acide din ultimele săptămîni, ci pentru că e realmente o bucurie să aplauzi succesele unor prieteni, săptămîna aceasta să consemnăm doar din cele bune (să s-adune...).

Cronica în care deplîngeam dispariția «Transfocatorului» plecase la tipar (una dintre fetele celor zece zile de decalaj obligatoriu între scriere și publicare) cînd am văzut «Focul» lui George Pietraru. Un «Transfocator» ca în cele mai bune zile ale lui. Anchetă cuprinzătoare, temeinică, abil condusă pînă la capăt. Întrebarea reporterului: «Atunci mortul e vinovaț?», stătea, în clipa cînd a fost formulată, pe buzele tuturor telespectatorilor. Nimeni mai concludent decît imposibilitatea de a trage, la sfîrșit, concluzii ferme, cumva liniștitoare. Nimeni n-a produs printr-o anume acțiune, sau printr-o anume lipsă de acțiune, tragicul accident. El a survenit la un moment dat pe parcursul unui lanț al neglijenței, al indiferenței, al «mersului de la sine», al nepăsării cronice. S-ar putea ca justiția să delimiteze unele inovății, acesta fiind de altfel rostul ei. Noi însă am văzut, am înțeles, că dincolo de orice individualizări faptul a fost posibil, ba chiar de neînțeles, pentru că soarta celor cîțiva muncitori necalificați sau semicalificați care lucrau în condiții primitive, într-un atelier cu specific periculos, nu era de fapt înscrisă în atribuțiile de serviciu ale nimănui, n-a constituit pentru nimeni o preocupare înainte de catastrofă. Ceea ce frapează la factorii așa-zis responsabili solicități de televiziune este nu reaua voință — nu poate fi vorba de așa ceva — ci pur și simplu neputința de a răspunde de fenomenul care a scăpat cu totul atenției lor. Solidaritatea umană, grija față de aproape au, după cum se vede, nevoie de un cadru organizatoric precis, de caiete de sarcini, de o filieră de control. Că mai este nevoie, poate, și de altceva? De un anumit nivel de conștiință, dragoste de om etc.? Aceasta fiind mai greu de programat direct, nu rămîne decît calea verificată a perfecționării sistemului de organizare. Și dacă «Focul» identificat de George Pietraru va fi înțeles nu ca un caz întîmplător și nefericit, ci ca un apel la ieșirea dintr-o somnolență care altminteri va cere și alte jertfe, «Transfocatorul» respectiv se va înscrie printre acțiunile sociale importante ale televiziunii.

Să scriu sau nu într-o revistă condusă de Eugen Mandric despre filmul «Douăzeci și cinci de ani din două milenii», realizat de el? Considerînd că între cititorii acestei rubrici și semnatura ei s-a creat, de-a lungul anilor, stima necesară pentru a înlătura suspiciuni de neobiectivitate și că filmul merită în orice caz să fie discutat, aleg abordarea lui. Ne împărțim în oameni care înglobează în anii vîrstelor lor conștiințe întregul sfert de veac care a trecut de la eliberare și chiar ceea ce a precedat-o, și oameni — mulți, tot mai mulți — care nu cunosc direct decît ultima parte a acestui sfert de veac. Pentru unii, maturizați de o experiență de neuitat, atît în rău cît și în bine, ca și pentru ceilalți, tentați să creadă că lumea începe cu ei, recapitulările de acest gen au o valoare deosebită. Cu condiția să fie făcute într-un fel care să meargă la inimă, să spună lucruri în măsură să izbească și să se înscrie definitiv în memoria afectivă. Am văzut copii și adolescenți urmărind acest film cu curiozitate și pasiune și ascultînd încîntați comentariul revelator, suculent, bogat în sugestii al lui Eugen Mandric. Un singur lucru se poate reproșa acestui film: ceea ce lipsește din el. Nu tot ce s-a înscris în amintirea adulților, nu tot ce trebuie imprimat în memoria tinerilor poate încăpea într-un asemenea tip de documentar. Am fi preferat însă o mergere ceva mai lină, mai fără goluri, a acestor ani pe care noi i-am trăit clipă de clipă, fără hiaturi și fără nici un fel de rabat.

Merită să fie consemnate aici și cîteva emisiuni de alte genuri care vin, dacă nu cu împliniri, cel puțin cu promisiuni. «Steaua speranțelor», prezentată de un Dan Deșliu mai puțin în vervă decît de obicei, a adus dintr-o dată în fața noastră cîțiva tineri cărora le place să cînte și pot cînta în stiluri diferite, cu haz, cu duioșie, cu prestanță etc. A fost de fapt concursul concursului «Steaua fără nume» și l-a trecut cu succes. Îl așteptăm, așa cum își așteaptă el concurenții, în etapele următoare.

Dacă veți cere copiilor să vă spună un singur nume de actor pe care l-au îndrăgit datorită emisiunii, cîștigătorul Gallup-ului va fi, încontestabil, Nicolae Gărdescu. Seria nou inaugurată de «Amintiri» ale Baronului Münchhausen are, față de «Aventurile echipajului Val-Virteș», avantajul de a se concentra în jurul unui personaj care întruște toate sufragiile și de a povesti numai anecdote cu succes verificat. Copiii, mai favorizați decît în alte perioade, au în «Marek Pistruiatul», «Hup și Hop» și «Fiul mării», cîteva seriale condimentate de un umor încă, vai, atît de absent în emisiunile pentru adulți, cu excepția «Răzbușătorilor».

Și o ultimă consemnare: au ajuns și colegii telegraficari, care semnează cu nume fantasmagorice, la concluzia noastră, ceva mai veche, că, la fotbal, comperajul alcătuit aproape exclusiv din oh-uri și din ah-uri nu ține, dar nu ține absolut de loc.

Sîntem uneori înclinați să uităm că cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, cele mai perfecționate dispozitive și aparate ale timpului nostru își au rădăcinile împlintate adînc în trecut. Nu e întîmplător, de pildă, faptul că lucrările de inițiere în calculatoare vorbesc de regulă în capitolul introductiv, de... pietre și mărgel, de bețișoare și abace.

Și deși poate ne simțim dispuși să stabilim o filiație, o comparație cit de îndepărtată, între un abac și, să spunem, calculatorul IBM-1411, trebuie să admitem că sugestia de a considera supersonicul «Concorde» ca un fel de vas cu pinze, aerian, e de natură să provoace un șoc. Cum? Această mîndrie a tehnicii aeronautice contemporane să depindă de capriciile vîntului, să se teamă de rafale sau, dimpotrivă, să tinjească după un vînt favorabil, întocmai ca o goeletă bretonă de acum două sute de ani, în apele boreale? Și totuși...

— Priviți problema din acest punct de vedere — îi spuse ziaristului reprezentantului FAA (Agenția federală de aviație a S.U.A.). Conform proiectului, «Concorde» are o rază de acțiune de 4 000 mile.

— Deci ar putea perfect de bine să acopere fără escală distanța de la Paris la New York — întrerupse timid ziaristul.

— Teoretic, dragul meu, teoretic. Să presupunem că de la New York la Paris vîntul suflă din spate.

— Vîntul?

— Da, căci de el depinde consumul de carburant. Asta o știe orice aviator. Așadar, cu vîntul din spate, toate bune și frumoase. Dar la înapoiere, dacă vîntul va sufla din față, «Concorde» abia va putea face «saltul» de la Shannon (Irlanda) la New York, și nicidecum direct de la Paris la New York. Așa că...

— Eu nu sînt specialist, dar îmi închipui că proiectanții au avut în vedere și vîntul. În fond, încă de pe vremea lui Hannon se știe că în Atlantic... bate vîntul.

— Noi știm ce spunem — remarcă sibilin expertul FAA. Și apoi, să admitem că avionul trece în excelente condițiuni Atlanticul. Ținta sa e New Yorkul. Ei bine, aci va exista o mică dificultate, un fleac...

— ?

— Nu va putea ateriza!

— Ah, vă referiți la recenta declarație a secretarului Ministerului Transporturilor: există unele dubii că avionul «Concorde» satisface regulamentele americane privind zgomotul în zona marilor aeroporturi.

— Da.

— Dar, după cîte știu, FAA a ezitat multă vreme să deș publicității dubiile sale asupra supersonicului anglo-francez, pentru a nu fi acuzată că încearcă să submineze efortul concurenților de peste Ocean.

— Au fost unele reticențe — recunoscu înaltul funcționar. Totuși declarația a fost făcută. Și pentru a restabili echilibrul, trebuie să amintesc că nici proiectul avionului supersonic de pasageri american nu ar satisface probabil regulamentele.

— Echilibrul nu mi se pare atît de perfect, căci în ultimul caz este vorba deocamdată de un proiect nebulos, pe cînd «Concorde», mîine-poi_mîine (fi-rește, metaforic vorbind) și-ar putea face apariția deasupra aeroportului internațional Kennedy. Afară doar dacă...

— Ce să-i faci — încheie discuția expertul. Avioanele astea sînt afurisite de zgomotoase.

...Bineînțeles, zarurile n-au fost aruncate, nici o decizie definitivă n-a fost luată. Problema «boom-ului sonic» este în adevăr o problemă spinoasă și timpanele cetățenilor au tot dreptul să fie aparate. Faptul însă că în presa americană au început să apară în ultimele zile «indiscreții» cam în genul celor de mai sus, însoțite de titluri ca: «Poate nu va traversa niciodată Atlanticul», învederează că noul supersonic va avea de înfruntat nu numai vînturile oceanului.

L. NIȚESCU

«Cenușăreasa» uluitoarei Audrey Hepburn.

Profesorul Higgins, care nu este el chiar un «prinț fermecător» cum scrie la carte, dar are în schimb distincția lui Rex Harrison, a reușit să facă din Eliza o «lady».

ÎN LOC DE CRONICĂ

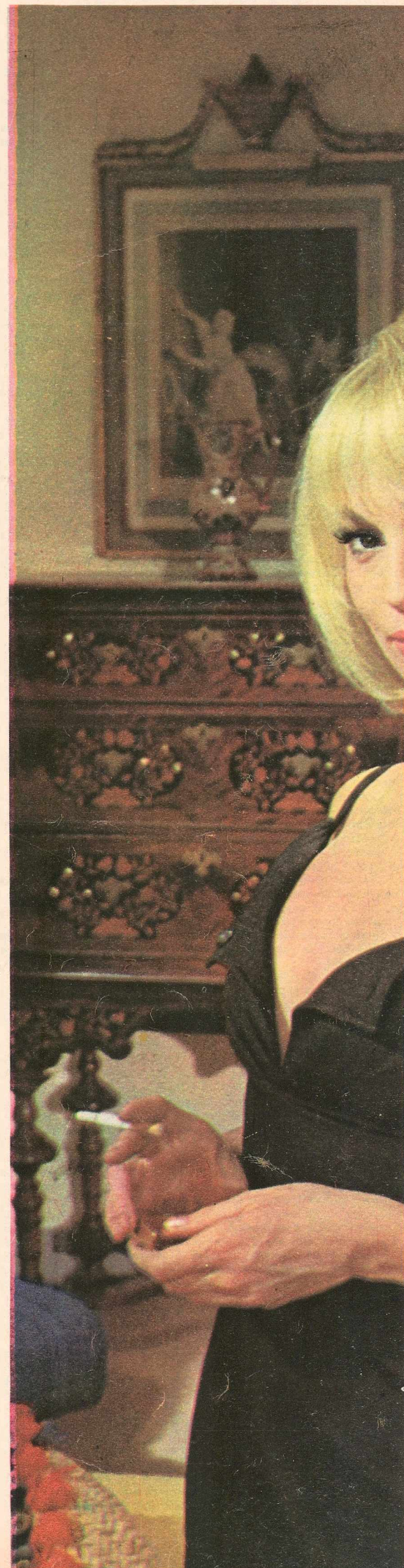
a fost odată... MY FAIR LADY

Copleșit de Oscaruri (nu mai puțin de opt la număr, pentru: cel mai bun film, cea mai bună interpretare masculină, cea mai bună regie, cea mai bună conducere artistică, cele mai bune costume, cea mai bună coloană sonoră, cea mai bună partitură muzicală, cea mai bună imagine), de gloria unui trecut ce trebuie luat de acum în seamă — cinci ani — de aplauze și referințe, filmul lui George Cukor ni se oferă într-un moment când lumea iese cu brațele deschise în întâmpinarea *musical*-ului. Cel puțin așa se pare: soarta cavalerilor regelui Arthur, istorisită pe note în «Camelot», este urmărită cu sufletul la gură, cea a micului erou dickensian «Oliver» constituie pentru Carol Reed pretextul unui insolit spectacol cu o magie țesută din zdrențe, Oscarul pe 1968 ajunge în brațele unei actrițe puțin sașii, Barbra Streisand, catapultată în atenția opiniei publice de un *musical*: «O fată nostimă». Trăim o epocă suprasaturată de muzică, o epocă ce înalță în fiecare zi câte un altar unui idol cu sau fără chitară, o epocă ce suportă totuși din ce în ce mai greu un «te iubesc» pe scena operei (încercați să spuneți «te iubesc» cântând și o să înțelegeți de ce opera este un gen depășit), declară nimeni alta decît Maria Callas). Uite însă că în film se mai poate zice și «te iubesc», și «unde este cheia franceză», pe note. Este și nu este un paradox aici. Cinematograful, prin însăși condiția lui, este în stare — mai mult decît oricare altă artă — să creeze un nou basm. Iar *musical*-urile, chiar cînd sînt triste ori cînd se scaldă în umor, mi se par a fi basmele zilelor noastre; altele decît cele ale literaturii, cu aceleași sensuri dar cu alte legi și mai ales cu o altă naivitate: prefăcută. Cred că asta ne place, în primul rînd: acolo, în întunericul sălii, timp de două-trei ore (mai toate producțiile genului sînt lungi) ne prefacem cu toții, spectatori, regizori, actori (altfel oameni moderni în viața de toate zilele), că ne-am regăsit naivitatea, ne prindem în hora candorilor și, chiar dacă știm că tot ce se întîmplă pe ecran este de la Bernard Shaw, Shakespeare ori Dickens citire, îi

uităm pe maeștri, trăim povești esențializate în care Binele, Frumosul au alte nume și alte veșminte, nu de zine și Feți-Frumoși, dar același conținut. Ca și eroii basmelor de altădată, cărora toate minunile le erau la îndemînă, și cei de astăzi își pot *prelungi* în felul lor sensibilitatea, puterile și farmecul prin cîntec și dans, oricînd și oriunde. Într-un *musical* se poate dansa și cînta peste tot, pe stradă, într-o piață, pe acoperișuri, și această caldă mutualitate dintre sunet, mișcare și imagine face încă una din marile lui seducții. La o operetă clasică sau la operă așteptăm «marea arie din actul II» sau performanța tenorului cutare; pe ecran, sub ochii noștri, muzica și baletul nu fac altceva decît să sublimeze psihologia eroilor și să întretină această bucurie continuă a inserării ritmurilor în imagine.

Ne surprindem slăbiciuni de adevărat iubitor de povești și în atitudinea noastră față de convențiile *musical*-ului, în încîntarea cu care sorbim fastul și grandoarea — vădit convenționale — ale punerii în scenă. Nu ne supără implantarea vizibilă a decorului, extravagantele scenografiei, unduirea kilometrilor de dantele ori «mizeria» kilogramelor de zdrențe. Cinematograful le învâlăie cu strălucirea sa și transformă un vis posibil într-o realitate. Dar pentru ca minunile să se înfăptuiască este nevoie de talentul unui Minelli, unui Cukor sau Rober Wise, cinești care țin în mîini bagheta magică cu care dezlănțuie fantezia dar o și strunesc atunci cînd trebuie. Dacă vrem să privim *musical*-ul din acest unghi, atunci «My Fair Lady» este, sută la sută, povestea Cenușăresei transformate în prințesă. Eliza Doolittle a lui Shaw, profesorul Higgins, trecuți prin laboratoarele lui Cukor, desăvirșesc în fața noastră miracolul. Spiritul marelui irlandez asociat cu verva imagistică și eleganța maestrului american dau acestui basm-spectacol o nouă realitate, impun un alt chip al visului.

Magda MIHĂILESCU

Mylène Demongèot,
alias doamna Simenon.

FOTO UNIFRANCE

telegrame

● Marc Simenon, fiul celebrului scriitor, realizează primul său lung-metraj: «Ciupeca», după cartea lui Alexandre Boudard. În rolurile principale apar Mylène Demongèot, soția regizorului, și Alida Valli.

● Unul dintre maeștrii comediei americane, Billy Wilder, turnează la Londra «Viața particulară a lui Sherlock Holmes», cu Robert Stephan și Geneviève Page.

● Trei actori generoși, Paul Newman, Sidney Poitier și Barbra Streisand, s-au asociat pentru a înființa compania «First Artist Productions», destinată să-i ajute pe tinerii cineasți aflați la începutul carierei.

● În sfârșit, în luna noiembrie Fred Zinneman va da primul tur de manivelă al filmului «Condiția uma-

nă», ecranizare pe altarul căreia și autorul cărții, Malraux, și regizorul, și scenaristul (scriitorul Jean Cau) au cheltuit luni întregi de discuții și muncă pentru a ajunge la o concepție unitară asupra filmului. Rolurile principale vor fi interpretate de actorul japonez Eiji Okada (Hiroshima, dragostea mea) și actrița Liv Ullmann, soția regizorului Ingmar Bergman.

● Laurence Harvey, care se plîngea cu un an în urmă că s-a săturat de rolurile de «licheluțe simpatice», interpretează în filmul lui Stuart Rosenberg «Holul oglinzilor» un fanatic religios. Parteneri: Paul Newman și Joanne Woodward.

● Timp de doi ani, Anna Karina, fosta muză a lui Godard, a lucrat

în S.U.A. și în Anglia. Reîntoarsă de curînd în Franța, actrița a fost solicitată de regizorul André Farwagi să joace în filmul său «Vremea morții», alături de Jean Rochefort și Bruno Cremer.

● Cineastul american Anatole Litvak, pe care l-am cunoscut de curînd ca autor al «Noaptea generalilor», se află în Franța unde, timp de câteva luni, va filma «Doamna din mașină». Sus-numita doamnă va avea, pe ecran, chipul actriței engleze Samantha Eggar.

● Annie Girardot, Micheline Presle, Edwige Feuillère și Guy Bedos sînt interpreții comediei «Încotro bate vîntul», semnată de tânărul regizor francez Guy Gilles.

ACTORI ȘI ROLURI

Alan Bates (tovarășul lui Anthony Quinn în «Zorba grecul»), «Riga de cupă» în fantezia cinematografică cu același nume a lui Philippe de Broca.

Parteneră, actrița Geneviève Bujold.

Michel Simon.

vedetele și al lor

„Violon d'Ingres”

ANCHETĂ INTERNAȚIONALĂ
REALIZATĂ DE T. CARANFIL

Cum, cu ce se recrează oare actorul de film după istovitoare ore de lucru trăite pe platou? Unde, pe ce liman găsește el refugiu pentru a-și odihni privirea arsă de văpaia reflectoarelor și fantezia violentată de efortul identificării cu alte existențe posibile? Cîndva, un om de artă, pictorul Dominique Ingres, și-a înscris numele în legendă pentru îndemînarea cu care, în ceasurile de tihnă, știa să schimbe penelul cu arcușul. Dar această odihnă nu ne-a făcut oare să scrutam în alt chip, mai adînc, în personalitatea autorului «Odaliscei»? În mod analog, am sentimentul că destăinuirea pasiunilor extraprofesionale ale unor actori contemporani de mare popularitate ne-ar completa portretul lor cu detalii imperceptibile dar semnificative. Iată de ce ne-am îngăduit indiscreția de a pune cîtorva staturii din Franța și Polonia, din Marea Britanie și Ungaria, întrebarea stereotipă:

AVEȚI UN «VIOLON D'INGRES»?

LUCYNA WINICKA, frumoasa actriță poloneză pe care a făcut-o celebră capodopera lui Kawalerowicz *Maica Ioana a ingerilor*, ni se destăinuie prima:

«Îmi place ca, din vreme în vreme, cînd îmi îngădui un răgaz, să-mi aștern impresiile pe hîrtie. Poate că dacă n-as fi fost actriță aș fi devenit scriitoare. Poate... Poate că o să devin cîndva, dacă o să mă ajute timpul și talentul! Poate... A doua mea pasiune este... India! Nu, n-am fost niciodată acolo, dar țara asta a misterelor și străvechilor civilizații mă fascinează. Cunoașteți vreo carte nouă despre India?».

FRANÇOISE ARNOUL, steaua lui Renoir din *French-Cancan*, partenera lui Jean Gabin din *Oameni fără importanță*, ne răspunde filozofic: «Violon d'Ingres»? Sigur că am!

Viața... Cu toată diversitatea, cu tot neprevăzutul ei...».

Necunoscut încă spectatorilor noștri, **RON MOODY**, laureatul premiului celei mai bune interpretări masculine la ultima ediție a Festivalului de la Moscova, a devenit răsfașatul publicului din multe țări datorită «musical»-ului lui Carol Reed, *Oliver*, în care interpretează, cu strălucită originalitate, rolul lui Fagin:

«La noi — ne răspunde Moody — după cum știți și dv., nu vorbim de un «violon d'Ingres», ci de un «hobby». În ce mă privește, nu-mi îngădui decît pe cele legate de profesiune: a citi cărți de artă, de muzică, a-mi perfecționa mereu teoria compoziției (pentru că sînt, eu insumi, autor de comedii muzicale). Așa încît, cînd nu joc, compun! Un «hobby» pentru care doar spectatorii trag ponoasele...».

BARBARA KRAFT, neuitata parteneră a lui Zbigniew Cybulski din *Arta de a fi iubită*, ne mărturisește:

«Pasiunea mea, după orele de muncă, e liniștea. Să fug într-o pădure, unde singurul lucru care ar putea să mă tulbure sînt păsările cu trîlurile lor. Dar pot să-mi satisfac atît de rar această bucurie.»

MICHEL SIMON este unul dintre actorii care nu mai au nevoie să fie prezentați cititorilor noștri. Pasiunea marelui interpret al filmului francez este...

«...Marchetăria, lucrul în lemn. Și, de asemenea, fotografia. Sînt un vechi fotograf-portretist diplomat la Geneva. Am practicat de altfel și fotografura pe colodiu umed Cîndva, foarte de mult, îmi agonisiam cu asta existența. Azi pot să-mi permit s-o fac din plăcere.»

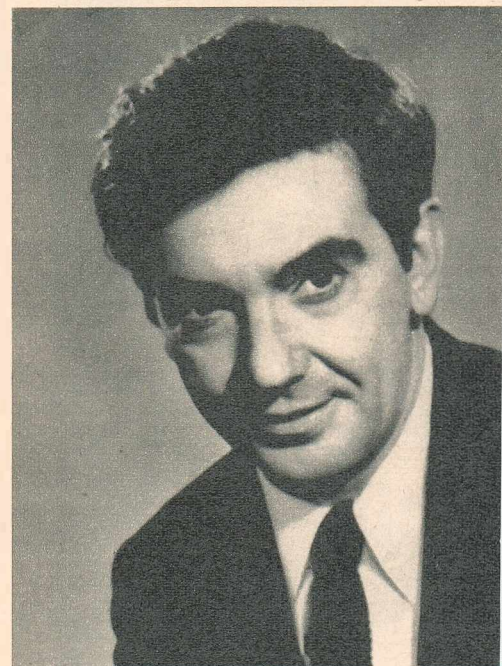
E rîndul lui **MIKLOS GABOR**, popularul actor maghiar, remarcabil în egală măsură

Françoise Arnoul.

Barbara Kraft.

Miklos Gabor.

A romani meșterilor
69. VII. 21.

prin farmecul și prin inteligența jocului său:

«În orele libere, scriu! De fapt ar trebui să mărturisesc că am depășit limita unui «hobby», fiindcă îmi apar des articole, mi-a apărut chiar și o carte și am deja contracte pentru altele. Nu-mi place însă să fiu considerat profesionist, deși n-aș vrea nici să renunț la literatură. Avantajul neprofesionalismului este că nu mă leagă de rigurile vieții scriitoricești. Cu alte cuvinte scriu ce vreau, și dacă vor, mă publică, dacă nu, nu! Asta este pentru mine situația ideală și nu vreau să renunț în ruptul capului la ea.»

DANIEL OLBRYCHSKI, una dintre cele mai recente certitudini ale ecranului polonez, protagonistul filmelor lui Wajda *Cenușa* și *Totul de vinzare*, interpretul regelui Suediei Carol XII din *Contesa Cosel*, încheie șirul invitațiilor anchetei noastre:

«Pentru mine, adevăratul «hobby» sînt călătoriile. Fiecare voiag mă îmbogățește incomparabil mai mult decît orice altceva. Nu demult, cînd mi s-a propus să merg la un festival cinematografic la Rio de Janeiro, am șovăit o clipă: «cu banii ăștia — mi-am spus — aș putea cumpăra o mașină, și încă una bună!» Am plecat totuși, și la sfîrșitul voiajului, cînd am făcut bilanțul, mi-am dat seama că dobîndisem incomparabil mai mult decît un automobil. Imaginile călătoriei îmi stăruiau înrădăcinate în memorie ca un film.»

Șapte vedete, pasiuni diferite... Literatură, pictură, muzică, sculptură și fotografie — arte surori — și pe urmă călătoriile, tumultul vieții sau, dimpotrivă, pacea contemplării unui colț de natură. Șapte vedete — și preocupări diverse, întregind personalitatea unor oameni a căror umbră familiară o contemplăm din cînd în cînd, cu admirație, pe ecranul cinematografelor...

City-ul orașelor australiene — în fotografia de față un aspect din cel al Melbourne-ului — este singura zonă urbană în care clădirile se construiesc «pe înalt».

AUSTRALIA

ȘI «NOII AUSTRALIENI»

de Fernando SOPRANO

Primii coloni europeni sosiți pe pământurile celui mai mic continent, sau ale celei mai mari insule de pe Terra — geografii nu sînt încă unanimi asupra categoriei în care trebuie încadrată Australia — au fost ocași. Ocași englezi pe care proaspăt constituitele State Unite refuză să-i mai primească în Virginia și care, în 1788 — la optsprezece ani după ce Cook declarase sud-estul australian posesiune britanică — debarcă în Port Jackson. Încep apoi să vină și coloni liberi, în număr mic la început. La jumătatea secolului al XIX-lea însă, faima aurului australian are un ecou atît de larg, încît într-un răstimp de numai patru decenii populația continentului se înțește, crescînd de la 400 000 la 4 000 000.

Fenomenul imigrării se manifestă din nou cu intensitate după cel de-al doilea război mondial, cînd pe dominionul britanic din emisfera sudică se face acut simțită lipsa mîinii de lucru, a muncitorilor pricepuți și a specialiștilor care să îngăduie exploatarea maximă a resurselor continentului, care nici azi nu numără mai mult de un locuitor pe kilometru pătrat. Începe un adevărat exod din Europa spre Australia — în primul rînd englezi, dar și italieni, greci, germani, olandezi ș.a., oameni care vin aici în căutarea unei vieți mai îndestulate.

Cum îi primește pe toți aceștia țara în care ei își pun speranțele, care este viața lor pe acest continent — iată întrebările cărora reportajul de față încearcă să le răspundă.

Se lumina de zi cînd am zărit continentul australian și, puțin după aceea, am aterizat pe aeroportul din Darwin (Northern Territory). După o scurtă escală, ne-am urcat din nou în BOAC-ul nostru. Soarele răsărea în spatele orizontului, nimeni nu mai dormea, curiozitatea era unanimă. Cînd norii s-au mai destrămat, chipurile tuturor au devenit grave. Panorama era impresionantă; un uriaș deșert care dădea impresia unui ținut lipsit de viață. Am trecut apoi peste Queensland, și din nou norii au acoperit perspectiva. Pe aeroportul din Sydney — punctul terminus al călătoriei noastre — pasagerii s-au împrăștiat. Unii dintre ei începeau în ceasul acela o nouă etapă a vieții lor, pe continentul îndepărtat și necunoscut care avea să le devină a doua patrie.

«DO YOU SPEAK ENGLISH?»

În primul rînd cine sînt cei zece milioane și ceva de australieni? Cei dinții și cei mai puțini numeroși sînt aborigenii, care în marea lor majoritate sînt ținuuți la distanță de albi, în rezervațiile din centrul continentului. Urmează descendenții primilor coloniști, ai ocașilor, apoi imigranții care trăiesc aici de peste treizeci de ani și au copii născuți în Australia, în sfîrșit, toți cei care au ajuns pe acest continent după război, așa-numiții «New Australians», noii australieni. Pe aceștia din urmă îi așteaptă — azi ca și odinioară — după primele zile ale marilor speranțe, un drum adesea presărat cu decepții: ei constată curînd că «pămîntul promis» nu-i primește prea bucuros, dovedindu-se, în multe cazuri, destul de dur față de dinșii.

Singurii recunoscuți drept egali australienilor, deși nu sînt născuți pe continent, sînt englezii. Orice englez care ajunge acolo este imediat considerat australian și poate obține cetățenia aproape automat, în timp ce ceilalți așteaptă și cinci ani pînă să le fie recunoscută. Cu ajutorul unor înlesniri deosebite — transporturi la prețuri foarte scăzute, muncă asigurată — englezii au populat Australia cu funcționari, țărani, militari, tehnicieni și lucrători în domeniul culturii. Se poate spune că astăzi aparatul de stat se află în întregime în mîinile cetățenilor australieni de origine engleză și că este aproape imposibil, cu excepția unor persoane cu mari resurse financiare, ca cineva de o altă naționalitate să pătrundă în acest aparat.

Căutînd de lucru, «noul australian» neenglez va învăța prima lui frază englezească — «Do you speak English?» — și abia după aceea va fi întrebăat ce profesiune are. În caz că știe limba engleză, lucrurile vor merge ceva mai ușor, mai ales dacă are o pregătire anume. Dar și atunci îi va fi pusă la îndoială valabilitatea calificării. Așa se întîmplă că deseori medici, dentiști, electricieni, chiar șoferi, să trebuiască să se supună unor noi examene pentru a-și dovedi calificarea deja dobîndită.

Bineînțeles, noii veniți trebuie în primul rînd să-și perfecționeze engleza. Pînă ce nu vor fi învățat limba oficială a țării și nu vor fi reușit să-și confirme calificarea pe care o posedă, vor fi nevoiți să efectueze munci grele, prost plătite, care nu au nimic comun cu profesiunea pentru care sînt pregătiți.

Uriașele întinderi ale continentului australian au mare nevoie de mîină de lucru, îndeosebi pentru construirea a mii de kilometri de autostrăzi și căi ferate, de aerodromuri, diguri, hidrocentrale, oțelării etc. În atară de aceasta, mari suprafețe de pămînt, terenuri de pășunat, livezi, ferme, așteaptă să fie împrumuite. În cea mai mare parte lucrurile sînt executate la distanțe de mii de kilometri de marile centre locuite, adeseori în condiții climatice foarte dure — secetă, lipsă de apă potabilă — în zone contaminate de malarie (Noua Guinee). În general oamenii nu reușesc să reziste mult timp în condițiile dificile ale mediului australian extracitadin, și de îndată ce au agonisit o oarecare sumă de bani se înapoiază în oraș. Aici însă economiile se epuizează ușor. Bugetul unei familii este în primul rînd afectat de chirie, și chiar dacă produsele alimentare sînt relativ ieftine, confecțiile, textilele și articolele industriale sînt, în multe cazuri, mai scumpe decît în țări europene ca Italia, Germania occidentală etc. Firește, se descurcă mai bine familiile în care atît soțul cît și soția lucrează, drept care, deși femeile sînt plătite cu 10—15 la sută mai puțin decît bărbații, aproape toate noile australiene caută să aibă un serviciu. Acest lucru este valabil și pentru mulți tineri, care se angajează imediat ce au terminat clasa a VIII-a elementară, obligatorie.

ÎN CAPCANA CREDITELOR

În Australia aproape nimeni nu plătește în bani lichizi bunurile cumpărate și cu atît mai puțin noii veniți, care iau totul pe credit, îndatorîndu-se pînă peste cap. Salariul lor este împărțit pînă la centimă, ratele sînt de obicei scăzute direct la plată și, în majoritatea cazurilor, reprezintă cea mai mare parte din venit. Dacă își pierd slujba, ei se găsesc într-o situație destul de dificilă față de banca creditoare. Creditul însă se obține destul de simplu. Prima condiție este să poți oferi o oarecare garanție. Banca de stat face împrumuturi pe termen lung cu o dobîndă de 4,25 la sută. Dar se poate deschide și un al doilea credit la una dintre băncile

particulare, unde însă se plătește o dobândă de 8 la sută din totalul sumei împrumutate, pînă la restituirea ultimei centime. Este vorba, după cum vedeți, de un credit destul de incomod... Dar nici aici, ca niciunde în alta dintre țările capitaliste de altfel, băncile nu au fost create pentru a-i ajuta pe micii salariați.

E GREU NUMAI ÎNCEPUTUL?

O casă pentru o familie costă, în raport cu poziția și materialul din care este construită, pînă la 20 000 dolari. Și nu se știe care este soluția mai bună (sau mai rea?): plata unei chirii foarte mari sau angajarea în credite împovărătoare. Cu toate acestea, australienii sînt mîndri de nivelul lor de trai. Amintesc adesea faptul că se află pe locul trei în lume în ce privește numărul automobilelor pe cap de locuitor (un automobil la fiecare trei australieni). Numai că aici, mai mult poate decît oriunde, automobilul nu reprezintă un lux: insuficiența mijloacelor de transport în comun, suprafața mare a continentului, distanțele ce separă localitățile și, în sfîrșit, întinderea orașelor australiene — unde, cu excepția centrului, străzile sînt flancate de căsuțe mici și joase care adăpostesc de obicei o singură familie (orașul Adelaide,

de exemplu, cu circa 700 000 locuitori, are un diametru de 30 km) — fac ca automobilul să fie cu adevărat indispensabil.

Viata noului australian nu e ușoară. «Începutul e totdeauna greu, trebuie să știi să rabzi. Și noi am muncit din greu pentru ceea ce avem astăzi» — i se spune adesea, drept consolare. Ce dobîndește «noul australian» după toate privațiunile, cărora trebuie să le facă față la început, și o muncă intensă de zi cu zi? În cele mai fericite cazuri, o casă și un automobil, plus bineînțeles împrumutul ale cărui rate va trebui să le plătească timp de douăzeci-treizeci de ani. Între timp vin vești din Europa și «noii australieni» află că rudele lor, foștii vecini, cunoscuții — oameni de aceeași categorie cu ei — și-au construit casă, și-au cumpărat automobil, au petrecut concedii în străinătate, copiii lor merg la universitate — și atunci abia își dau seama cu amărăciune că s-au înșelat.

IMAGINEA OBSEDANTĂ A ȚĂRII NATALE

Muncitorii europeni au adus cu ei pe continentul de la antipodi experiența lor, dorința de a munci și de a câștiga, dar și mișcarea lor sindicală, și aspirațiile lor,

care aici, în Australia, sînt în genere prost privite. În fabricile mari, ca «Holden» din Adelaide, de pildă, care are circa 5 000 de salariați, există organizații sindicale, dar nu au în fapt nici o putere. Revendicările muncitorilor, grevele, au adesea drept rezultat nu numai eșecuri, ci și sancțiuni grave care merg pînă la concedierea a sute de muncitori. În Australia nu e greu să găsești o altă ocupație, dar pentru lucrătorul care a avut o anume muncă într-o fabrică, transferarea într-un alt gen de muncă reprezintă o sursă de mari dificultăți.

Greutățile și decepțiile sînt principalele motive pentru care un mare număr de imigranți se întorc sau doresc să se reîntoarcă în patriile lor. Într-o ședință a guvernului federal din Canberra, Sneden, ministrul însărcinat cu problema imigrației, a prezentat un raport subliniind că problema aceasta trebuie privită cu cea mai mare seriozitate. Domnia-sa amintea, printre altele, că numărul imigranților care părăsesc Australia este în continuă creștere, că vechii australieni îi privesc de sus pe noii veniți, considerînd că fac parte dintr-o categorie socială inferioară. Că, în plus, există la mulți australieni «de baștină» o lipsă de înțelegere a problemei imigrației ca aspect al dezvoltării țării, fapt care se concretizează în diverse măsuri luate în scopul de a împiedica realiza-

AUSTRALIA ȘI "NOII AUSTRALIENI"

rea aspirațiilor sociale și economice ale imigranților. Pentru a convinge deputații conservatori cât este de importantă imigrația pentru Australia, Sneden a subliniat faptul că: «imigrarea este mai folositoare pentru Australia decât pentru imigranți personal. Imigranțul este în măsură să judece mai bine decât oricine dacă este fericit că se găsește în Australia».

...Și, pe zi ce trece, sînt tot mai mulți aceia care apreciază că nu sînt tocmai «fericiți» în Australia, că speranțele pe care le-au avut emigrînd în această țară s-au dovedit vane. Cu timpul, imaginea unui viitor mai bun se năruie, iar preocupările zilnice, lupta pentru existență duc la epuizarea resurselor fizice și psihice ale «noilor australieni».

În Australia, instituțiile culturale nu sînt accesibile celor cu venituri modeste, muncitorii și micii salariați nu au de ales decît între cursele de cai și cîrciumi. Prietenii se leagă greu, ceasurile de recreere se termină repede, iar în golul care rămîne, imaginea țării părăsite, amintirea celor dragi, devin din ce în ce mai intense. Și, pot afirma cu certitudine, fiecare «nou australian» se gîndește mereu, obsedant, la țara lui natală, vrea să mai audă o frază afabilă, să simtă din nou căldura poporului și a patriei sale.

◀ Orașele se întind în general pe zeci și zeci de kilometri de artere largi, mărginite de case joase, pentru o singură familie.

◀ A mai acostat un vapor, primit cu entuziasm îndeosebi de tinerii australieni: pe continentul de la antipodi, celibatarii sînt de trei ori mai numeroși decît celibatarele.

Sydney — cel mai mare oraș australian. Construcția din față, care amintește, văzută de la înălțime, de o floare cu petalele desfăcute, este clădirea operei — una dintre mîndriile arhitecturii australiene.

◀ Orice distracție mai puțin costisitoare, chiar și cel mai răsuflat număr de circ, găsește un public numeros.

La 21 martie 1925, în statul Tennessee s-a promulgat următoarea lege:

«Este interzis profesorilor din universități, seminariilor pedagogice sau oricăror școli de stat, întreținute în întregime ori parțial din fondurile publice, să predea teorii care neagă învățătura biblică a creației divine a omului, afirmând în schimb că omul ar proveni dintr-o specie inferioară de animale».

Autorul acestei legi fără pereche a fost fermierul John Washington Butler, care ulterior s-a mirat el însuși de vilva produsă de ea și a recunoscut că, personal, nici nu cunoaște teoria darvinistă. «Am citit doar în ziare — a declarat el — că tinerii, întorcându-se de la școală, au povestit părinților ce inexactități ar conține Biblia. M-am revoltat. Apoi am ascultat predica reverendului W.J. Murray, care spunea că teza evoluționistă n-are ce căuta în școlile noastre...» Așa a ajuns Butler să propună corpului legiutor faimoasa lege, așa-zisă a «maimuțelor».

Adoptarea legii a provocat o profundă revoltă în cercurile liberale, hotărâte să pornească la contraatac. Planul conceput a fost următorul: să se provoace darea în judecată a unui profesor pentru încălcarea legii, etalând astfel opiniei americane, prin dezbaterile ce urmau să aibă loc, întreaga ei absurditate.

Rolul acuzatului l-a acceptat, de bunăvoie, profesorul de biologie Thomas Scopes, fiul unui mecanic de locomotivă, care juca un rol de frunte în mișcarea sindicală. Scopes, deși tânăr, era un pedagog prețuit de colegi și iubit de elevi și de părinții acestora. Denunțul de încălcare a legii amintite urma să fie făcut — tot pe bază de înțelegere — de dr. George Rappleyes din Dayton, ai cărui strămoși fuseseră pe vremuri izgoniți din Franța în urma persecuțiilor religioase.

DARROW CONTRA BRYAN

Conform planului, într-una din zile Scopes a explicat elevilor săi că originea vieții trebuie căutată în apele mării și în mlaștinile care acopereau odinioară toată suprafața globului nostru terestru. Din germenii născuți aci, după o foarte lungă evoluție, a luat naștere viața organică. Denunțat de îndată de Rappleyes, la 7 mai 1925, Scopes a fost arestat. A urmat apoi «procesul maimuțelor» — cum i se spune îndeobște, unul dintre cele mai senzaționale procese ale secolului al XX-lea.

Cînd cazul a devenit public, el a suscitât un interes fără precedent. De altfel și procesul era fără precedent. Vilva a devenit și mai mare cînd s-a aflat că unul dintre cei mai cunoscuți politicieni ai țării, William Jennings Bryan, care candidase de trei ori la președinția Statelor Unite, și-a oferit serviciile pentru susținerea cauzei acuzării.

Deși de profesiune avocat, Bryan nu pledase de 36 de ani, căci se ocupa exclusiv de politică. Era capul așa-ziselor «fundamentalisti», o mișcare care juca pe vremea aceea un rol important în viața religioasă a Americii și care susținea autenticitatea textuală a Bibliei. Orice interpretare care se depărta de la litera ei era considerată o erezie și combătută prin toate mijloacele. Dușmanul nr. 1 era, bineînțeles, teoria lui Darwin, considerată ca o culme a «perdiției». Lupta se ducea prin conferințe publice, articole, broșuri; propagandiștii «fundamentalisti» mergeau din oraș în oraș, blamînd în mod public chiar și universitățile,

Bryan: «Omul n-a evoluat din maimuță, ci maimuța din om! Precum a fost gonită satana din cer, a fost desprins acest animal din om!»

Procese celebre

«PROCESUL MAIMUȚELOR»

de R.G. BIANU

«focare ale necredinței».

Și apărătorul principal s-a prezentat benevol, în persoana vestitului jurist Clarence Darrow din Chicago. El considera de datoria sa să aperse învățămîntul public american de pericolul fanatismului religios. Darrow a fost secondat de alți doi avocați renumiți din New York. Apărarea a depus eforturi pentru a atrage și un jurist din Tennessee, dar fără succes; acuzarea în schimb era reprezentată numai de «autohtonii».

Procesul s-a deschis la 10 iulie 1925 în orașul Dayton, care era pregătit, prin mijloacele propagandistice cele mai variate să susțină în mod activ cauza acuzării. Lui Bryan i s-a făcut, la sosire, o primire triumfală.

La proces au asistat o sută de predicatori ai diverselor secte, care organizau apoi, în răstimpul dintre ședințe, slujbe religioase, ațîșînd pe credincioși împotriva lui Scopes. Pe strada principală din Dayton, un comerciant a expus doi cimpanzei vii în bătaie de joc, iar în numeroase alte vitrine erau expuse caricaturi cu maimuțe. Se zvonea că Bryan e dispus să plătească o sută de dolari celui care ar fi dat în scris că descinde din maimuțe.

Orașul era plin de lozinci fanatice și ele se găseau chiar și în sala de judecată. Acolo erau prezenți peste o sută de corespondenți de presă, iar dezbaterile — pentru prima dată în S.U.A. — au fost transmise prin radio. Atmosfera fierbea — la figurat, dar și la propriu. În statele Sudului bîntuia o căldură tropicală, un vînt uscat și torid, care făcea aerul de nerespirat.

În mod demonstrativ, dezbaterile au fost

precedate de o slujbă divină, oficiată chiar în sala de judecată; o practică fără precedent, împotriva căreia Darrow a protestat energic, dar fără rezultat.

Acuzarea își baza argumentația juridică pe violarea legii votate la 21 martie, respectiv a textului capitolului I și II al Genezei din Biblie privind «crearea» omului.

În atmosfera generală de intoleranță s-au auzit însă și voci raționale. Un preot din Dayton a invitat pe un alt preot din New York, cunoscut pentru mentalitatea sa liberală, să țină slujba și predica duminicală în locul lui, considerînd de datoria sa să ofere, pe această cale, prilej apărătorilor cauzei lui Scopes să-și expună punctul de vedere. Acțiunea n-a reușit, din cauza numeroaselor amenințări proferate la adresa preotului din Dayton, căruia un grup de extremiști i-au declarat că-i vor dărîma biserică dacă va permite predica amintită.

UN ZIARIST ABIL

Apărarea a cerut, în prima sa intervenție, ca instanța să stabilească caracterul anti-constituțional al legii. «Constituția S.U.A. — a arătat Darrow — obligă statele la promovarea și apărarea științei, iar această lege contravine tocmai acestei obligații. Legea votată de statul Tennessee este una dintre cele mai retrograde și intolerante legi din cîte au existat din epoca evului mediu». Chemarea la rațiune a rămas însă fără ecou.

Și mai departe dezbaterile începeau zilnic cu scurte slujbe religioase, evident ca mijloc de influențare a juraților, asistenței și

opinii publice în general. Abia începute, dezbaterile au fost întrerupte din cauza unui scandal. Ziarele din Dayton au publicat o relatare a hotărîrii instanței de a refuza cererea apărării privind declararea legii din Tennessee drept anticonstituțională. În realitate, această concluzie — deși elaborată — încă nu fusese comunicată în mod public de instanță. Cine a adus la cunoștința presei știrea? Cine a comis indiscreția?

Curînd s-a descoperit cum s-au întimplat lucrurile. Un tânăr reporter l-a oprit cu o zi înainte pe judecător, întrebîndu-l dacă mapa pe care o poartă la subsuoară cuprinde concluzia cu pricina. «Nu — a răspuns acesta — hotărîrea este tocmai în curs de a fi bătută la mașină». «O veți comunica azi după-amiază?» «Da, aceasta e intenția mea!» «Veți amîna continuarea dezbaterilor pînă mîine?» — întrebă apoi ziaristul. «Da, cred că așa voi proceda» — îi răspunse judecătorul. De aici, ziaristul trase concluzia logică că judecătorul nu considera legea drept anticonstituțională, căci în caz contrar n-ar fi amînat, ci ar fi suspendat dezbaterile. Iată cum a căzut judecătorul în cursa unui ziarist abil și cum el însuși a ajuns să divulge un secret.

Apărarea a cerut acuzării în continuarea dezbaterilor să dovedească faptul că Scopes, prin lecția ținută, a intrat în contradicție cu legenda Creației din Biblie. Este știut că acesteia nu i se pot aplica criteriile științei și ca atare nu se poate vorbi de un «conflict» între ele. «Capitolul Genezei — a spus Darrow — este un imn, în parte o alegorie, scrisă de oameni care la vremea respectivă credeau că globul este plat...»

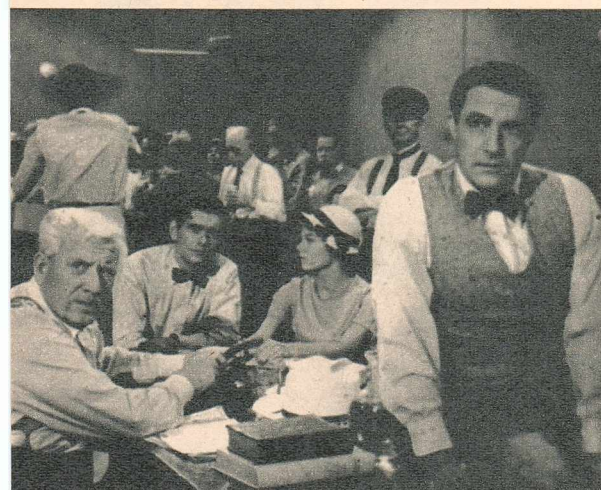
Despre scandalosul proces, ziarele din Chicago scriau: «Orașul e cu capu-n piatră, ori cu piatra-n cap!»

Darrow către Bryan: «De pe o colină, Darwin ne-a arătat drumul străbătut. Pentru această privesc, ce e drept, trebuie să părăsim poezia Genezei. O idee e un monument mai mareț chiar decît o catedrală...»

Isterie colectivă la Dayton, organizată cu lozinci ca: «Nu ne faceți maimuțe», «Nu ne atârnați o coadă!», «Jos cu Darwin».

Un gazetar de la «Baltimore Herald» către Scopes: «S-ar putea să fii unt rînced, dar mă aflu pe sandvișul dumitale!»

Scopes față-n față cu logodnica sa.
— Spune-le că-ți pare rău, că ai greșit... și vom fi iar împreună!
— Nu. N-ar mai fi același lucru!

SÎNTEM RUDE CU PLOȘNITELE?

Acuzarea trebuia deci să vină cu dovezi. Un inspector școlar a declarat că Scopes a fost un pedagog talentat și apreciat... pînă la data cînd a expus teoria lui Darwin. Doi elevi au confirmat acest lucru, expunînd în amănunțime conținutul lecției incriminate, a cărei esență și-au însușit-o bine. Întrebați dacă lecția a «lezat» pe cineva din clasă, ei au răspuns cu un NU categoric. Mărturiile elevilor, deși citați de acuzare, nu i-au folosit prea mult. Atunci Bryan le-a răstălmăcit, dîndu-le drept exemplu pentru felul în care Scopes «a reușit să otrăvească conștiința tineretului».

Un librar, citat și el, a fost întrebat dacă «a observat semne de decădere morală în rîndurile publicului cititor» după ce acesta îi cumpăra cărțile de biologie care cuprîdeau și teza evoluționistă. El a răspuns NU.

Apărarea în schimb și-a dovedit tăria și în citarea unor martori cu adevărat competenți: 15 experți din diverse ramuri ale științei (biologi, zoologi, antropologi, pedagogi) și chiar teologi și experți în domeniul Bibliiei. Cunoscutul zoolog american dr. Maynard M. Metcalf de la Universitatea Johns Hopkins a afirmat cu tărie că nu există om de știință care să nu accepte teoria darvinistă și aceasta fără să-i fie lezate sentimentele religioase.

Acuzarea a recurs atunci la recuzarea martorilor experți, dîndu-și seama de pericolul pe care depozitiile lor le reprezentau.

Bryan, într-o luare de cuvînt plină de abilitate retorică, a protestat împotriva faptului de a fi numit «MAMIFER». «Nu avem nevoie de experți — a spus el — pentru a ni se explica propria noastră lege, care interzice predarea publică a teoriei evoluționiste. Cine o încalcă, urmărește să îndepărteze copiii de credință, și acest lucru trebuie împiedicat! Deci, îndepărtați experții!» Publicul din sală i-a răspuns cu un singur glas: «Amin», apoi a izbucnit într-un ropot de aplauze. Marele tribun își captivase din nou asistența... A doua zi, la 17 iulie 1925, judecătorul a anunțat că nu mai admite audierea experților, dințre care mulți își așteptau rîndul. Apărarea a protestat și pînă la urmă s-a admis ca aceștia să depună mărturie scrisă.

Între timp sectele religioase au fost mobilizate pentru a întezi atmosfera de intoleranță. Bryan dădea declarații presei, jubilînd în perspectiva viitoare victorii împotriva «satanei și a complicilor ei». «Teoria evoluționistă — scria el — explică legătura de sînge dintre toate ființele vii, respectiv dintre om și acestea. Dacă acceptăm o asemenea ipoteză am putea fi considerați cu toții criminali omorînd o muscă sau o ploșniță, căci am omori o rudă de-a noastră, și am putea fi considerați canibali mîncînd carnea unui mamifer...»

BRYAN ȘI BALENA LUI IONA

Se puna problema ce cale să urmeze în continuare apărarea, din moment ce nu se putea folosi de mărturiile experților. Atunci Darrow a hotărît să-l cheme pe Bryan la bară, pentru a-i pune întrebări. Disputa dintre cei doi avocați, care a durat o zi întreagă, a devenit celebră. Darrow a reușit pînă la urmă să-l plaseze într-o postură ridicolă pe sărbătoritul tribun și politician Bryan.

— Credeți că tot ce scrie în Biblie trebuie considerat ca adevăr autentic, cuvînt cu cuvînt?

— Da — răspuse Bryan — dar... unele texte trebuie totuși privite drept alegorii, ca de pildă: «Voi sînteți sarea pămîntului».

— Dar dacă citiți, de pildă, că Iona a fost înghițit de o balenă, cum interpretați aceasta? Textual? Dar faptul că a rămas trei zile în stomacul ei și apoi a fost scuipat pe uscat? Credeți că acest mamifer a fost creat anume pentru a-l înghiți pe Iona?

— Nu sînt în măsură să mă pronunț. Biblia este cea care spune că s-a întîmplat așa. O minune poate fi la fel de ușor crezută ca cealaltă.

— Iona — după textul biblic — a oprit soarele în loc pentru a prelungi ziua. Credeți că a putut el face aceasta?

— Cred! — răspuse Bryan.

Disputa ascuțită, evidența logică a celor spuse de apărătorul Darrow au început să-și facă efectul chiar asupra publicului din sală, destul de ignorant și foarte pătîrnic în favoarea acuzării. Cu toate acestea, trebuie recunoscut că Bryan a fost un orator excepțional de bun, cu o vervă strălucită și o forță deosebită în a-și captiva auditoriul. Dacă el ar fi avut posibilitatea să-și țină pledoaria finală, fără îndoială că balanța ar fi înclinat și mai mult în favoarea acuzării. Dar această posibilitate i-a fost luată, deoarece din partea apărării Darrow a renunțat la cuvînt.

O DELIBERARE DE... NOUĂ MINUTE

Jurații au deliberat doar nouă minute, ajungînd la concluzia unanimă că Scopes e «vinovat». Pedepsa: 100 dolari amendă, pe care însă nu a trebuit să-i plătească personal, deoarece ziarul «Baltimore Sun» s-a angajat să achite suma. O dată cu eliberarea lui, Scopes devenise un nume celebru pe plan mondial.

Marile cotidiene din S.U.A. au înfierat bigotismul care a dus la condamnarea lui, în timp ce presa extremistă jubila.

La 1 iunie 1926, Curtea Supremă din Tennessee a început judecarea recursului. Sentița n-a fost pronunțată însă decît la 17 ianuarie 1927. Între timp spiritele s-au calmat. Opinia publică și chiar oficialitățile s-au distanțat într-o anumită măsură de punctul de vedere inițial și de aceea s-a hotărît ca legea să fie declarată drept constituțională, dar... sentița să fie anulată pe motive procedurale. În felul acesta, statul Tennessee a fost scutit de penibilă situație de a-și vedea propria lege declarată drept anticonstituțională, în cazul în care Scopes ar fi ajuns, printr-un nou recurs, la Curtea Supremă din Washington.

Încercări repetate de-a lungul anilor de a se obține anularea formală a legii, în statul Tennessee, au eșuat. Abia în 1968 s-a realizat acest lucru printr-o hotărîre a Curții Supreme a Statelor Unite!

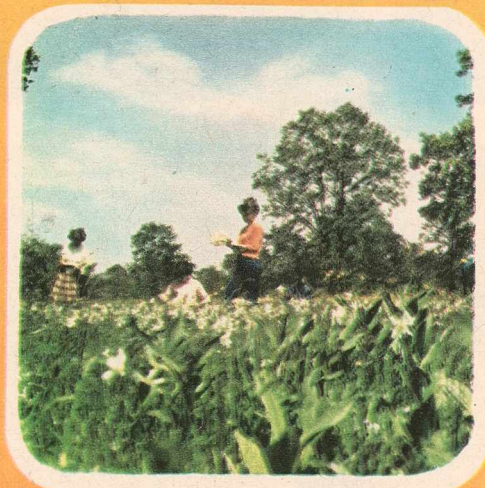
Vestitul proces a fost immortalizat și pe ecran, prin strălucitul film regizat de Stanley Kramer (după piesa lui Jerome Laurence și Robert Lee) în care doi titani ai cinematografiei au interpretat rolurile principale: Spencer Tracy (Darrow) și Frederich March (Bryan). Fotografii însoțitoare ale articolului de față provin, după cum desigur v-ați dat imediat seama, din pelicula lui Kramer.

Deși aproape o jumătate de veac ne desparte de faimosul «Proces al maimuțelor», faptele evocate de acest film ne emoționează profund deoarece lupta dintre obscurantism și progres este astăzi la fel de actuală ca și ieri...

- Orice măsură de prevenire este utilă!
- Asigurarea ADAS nu are egal!

La munte...

În excursii...

La sport...

La mare...

La locul de muncă...

La domiciliu...

**Oriunde — pentru cele mai diverse situații:
O asigurare ADAS**

Dintre numeroasele forme de asigurări puse la dispoziția cetățenilor, menționăm:

- Asigurările mixte de viață
- Asigurările de accidente
- Asigurarea complexă a gospodăriei
- Asigurarea autoturismelor

Alegeți!

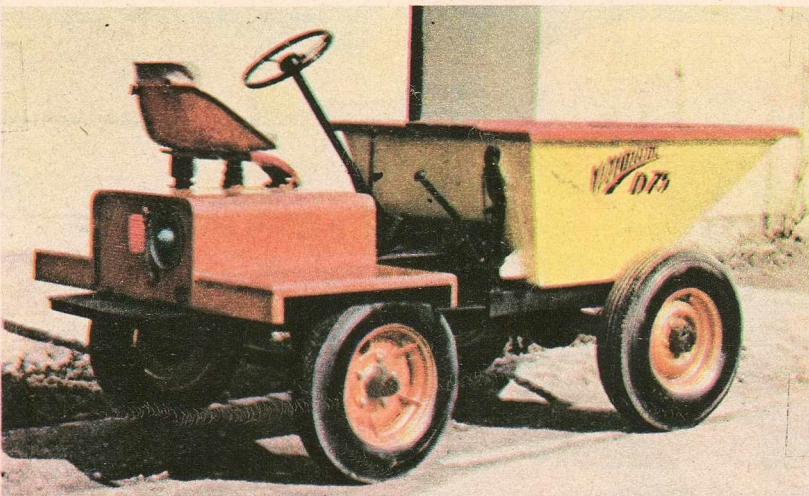
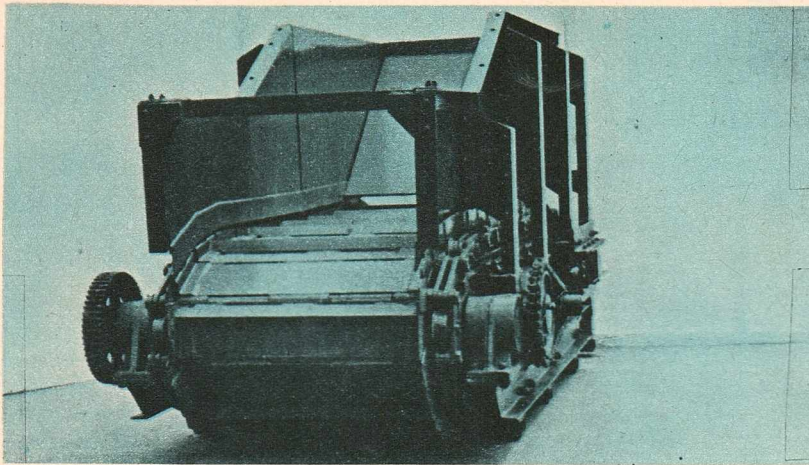

OFERĂ

28

DE ASIGURĂRI DE BUNURI ȘI DE PERSOANE

De la colivii de extracție la culbutoare automate

Dezvoltarea impetuoasă a industriei extractive din bogatul bazin baimărean în anii construcției socialiste a impus crearea și apoi creșterea în ritm corespunzător a unei puternice ramuri a industriei constructoare de mașini, și anume cea a utilajului minier. Fostele ateliere centrale, înființate la Baia Mare în anul 1950 ca unitate cu profil destul de restrâns, — întreținerea și repararea utilajului minier — s-au transformat la 1 ianuarie 1960 în Uzina mecanică de mașini și utilaj minier, unitate cu profil constructiv, marcând trecerea la o etapă nouă în organizarea producției și a muncii. Sunt create servicii de concepție și de producție, se depun eforturi susținute pentru ridicarea calificării profesionale a salariaților. Ca urmare, începe etapa de creație tehnică, de asimilare de produse și adaptări. La început, uzina executa numai câteva zeci de produse, din care amintim colivii de extracție, sfredele și capete detașabile pentru perforatoare, bare și bile pentru morile de măcinat minereuri, vagoaneți de funicular. În prezent, există în fabricație peste 500 de produse, din care multe sînt livrate la export. Astăzi nu există exploatare minieră și de preparare din țară care să nu aibă utilaje fabricate la U.M.M.U.M., utilaje care se bucură de aprecierea tehnicienilor pentru nivelul lor tehnic și randamentul productiv sporit. Printre aceste utilaje amintim celulele de flotare, clasoarele spirale și cu greblă, amestecătoarele și agitatoarele, ciururile vibratoare, transportoarele și culbutoarele electrice și automate, pompele antiabrazive etc. Din anul 1968 se execută un nou produs de prestigiu, și anume dumperul cu platformă și cu benă de 0,75 mc, destinat transportului pe șantierele de construcții cît și pentru cel uzinal.

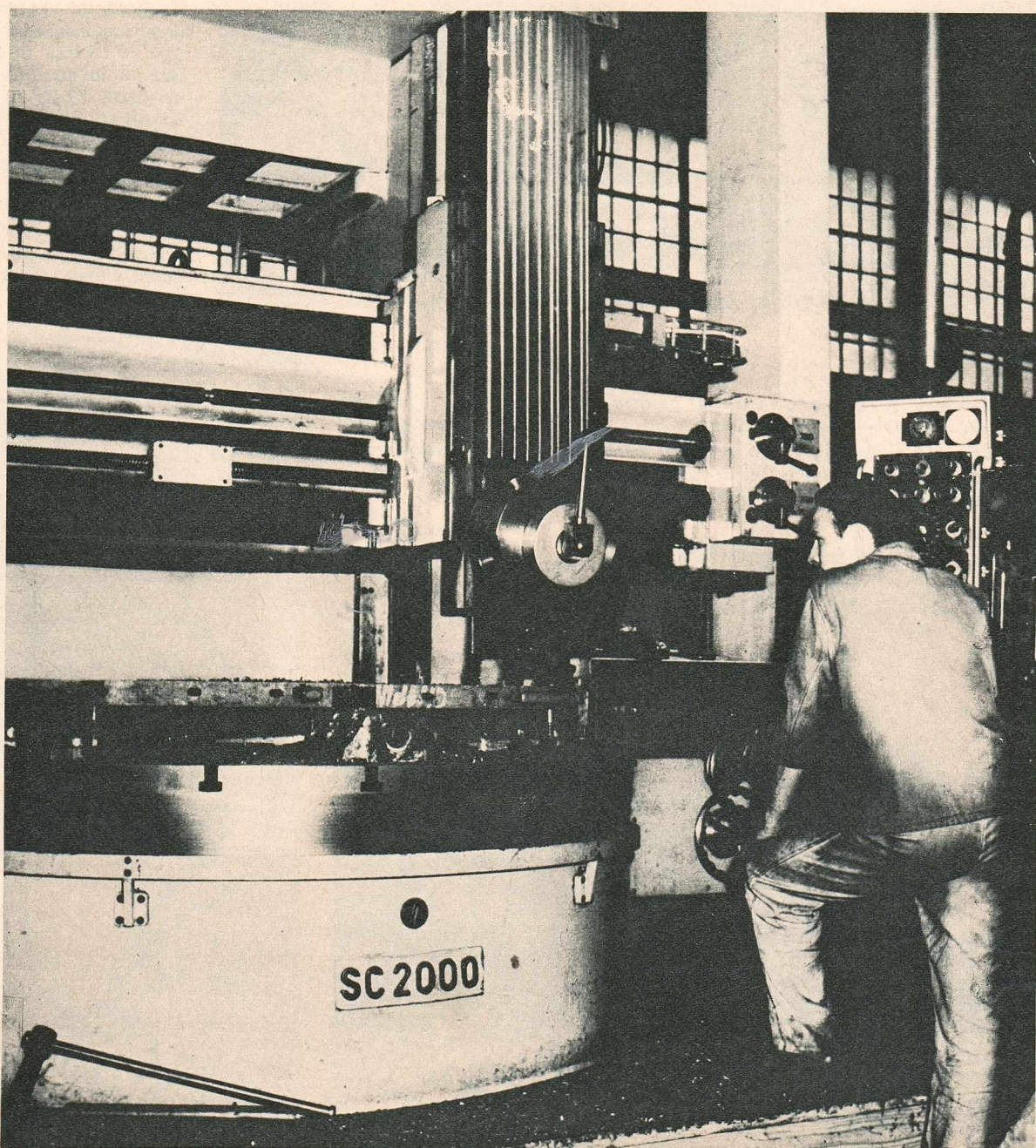
Urmare a aprecierilor pozitive la adresa produselor, uzina colaborează cu firme din străinătate în executarea unor instalații moderne din țară, cum sînt cele de exploatare a lignitului de la Rovinari, instalația de spălare a nisipului de la Aghireș etc.

După crearea U.M.M.U.M. unitatea s-a dezvoltat puternic. S-a dublat numărul muncitorilor productivi, iar cel al cadrelor cu studii superioare — ingineri și economiști — a crescut de 13 ori. Valoarea producției industriale a crescut de 5 ori, iar productivitatea muncii de peste 4 ori.

Preocupări deosebite are colectivul de ingineri, tehnicieni și muncitori pentru ridicarea caracterului științific al producției, pentru asimilarea de noi produse și executarea lor la o calitate înaltă și la un preț de cost redus.

Pentru anii viitori, uzina va dezvolta sortimentul de utilaj pentru industria construcțiilor, prin asimilarea în viitorul cîcinal a peste 50 noi produse.

Fiind singura uzină constructoare de mașini și utilaj minier în județul Maramureș, U.M.M.U.M. va cunoaște în viitor o dezvoltare și mai mare. Numai în intervalul 1969-1971 volumul investițiilor este de 5 ori mai mare decît în toată perioada anilor 1952-1968. Toate acestea vor face din U.M.M.U.M. o unitate economică puternică în legendarul Maramureș.

varietăți

GRĂMADĂ!

Dacă pînă acum nu ați avut prilejul să luați cunoștință de ceea ce, la rugbi, se numește o «grămadă», o puteți face acum prin mijlocirea acestui instantaneu făcut de un fotoreporter al agenției Keystone. Fotografia poate ține loc și de joc de perspicacitate: cine ghicește mai repede cui aparține cutare mână, cutare bocanc, cutare...

FIECARE CU... VIPERA LUI!

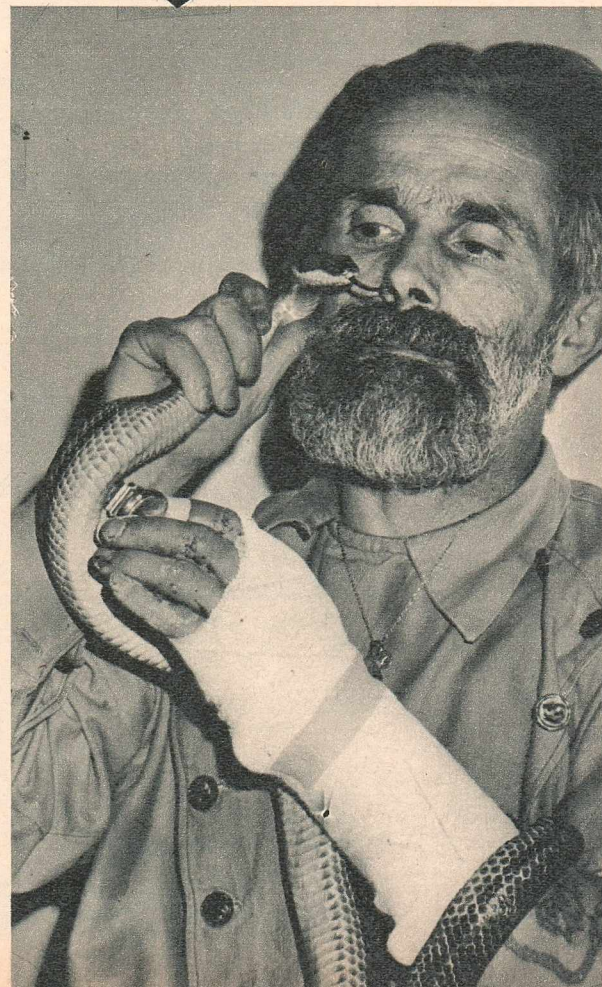
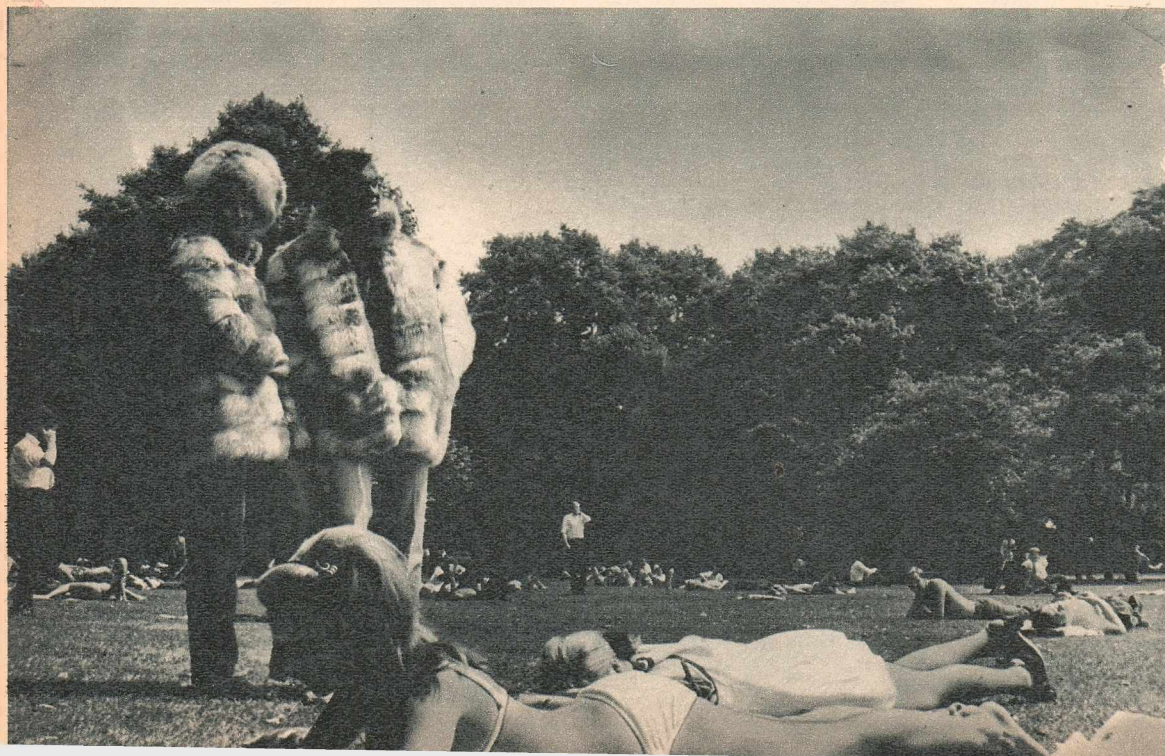
Acest locuitor al Vienei are la domiciliu o adevărată grădină zoologică, ce-i drept cam monotonă: 50 de șerpi, dintre care 18 vipere!

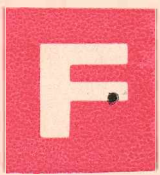
Acestea din urmă l-au mușcat pînă acum de numai 29 de ori. Deși după ultima mușcătură a zăcut în stare de inconștiență vreo trei zile, se pare că nu și-a pierdut de loc entuziasmul și a rămas fidel pasiunii sale.

Iată-l pe originalul cetățean Pieber cu vipera sa favorită, care măsoară peste 2 metri lungime. Mîna îi este bandajată după ultima manifestare de dragoste a... favoritei!

CUM ȚI-E NOROCUL!

Într-o frumoasă și caldă zi de vară, pe pajiștea înverzită a parcului londonez St. James, casa de mode «George Smith și fiu» a prezentat cîteva modele pentru toate sezoanele. În timp ce Elvira Trimmel, avînd norocul să facă reclamă unui model de bikini, stă tihnită pe plajă, Linda Marshall și Tomy Newton se coc pur și simplu în ultimelz modele de haine din blană de vulpe.

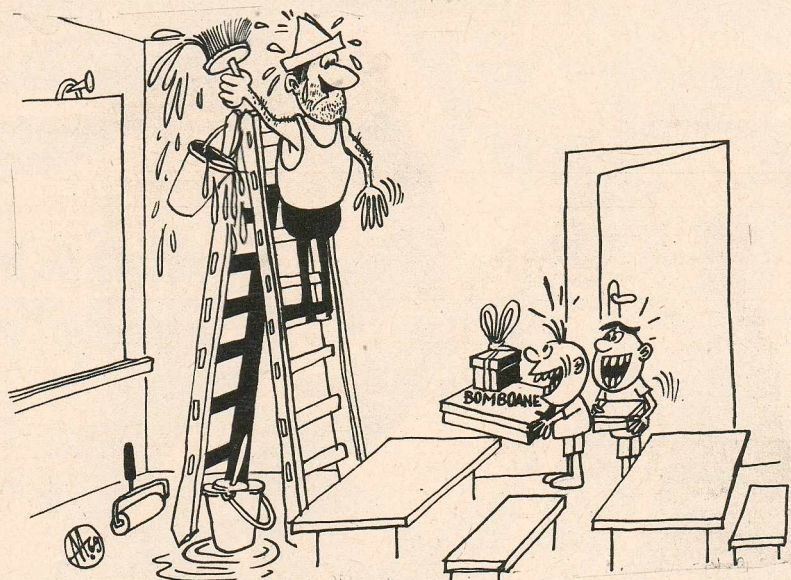

varietăți

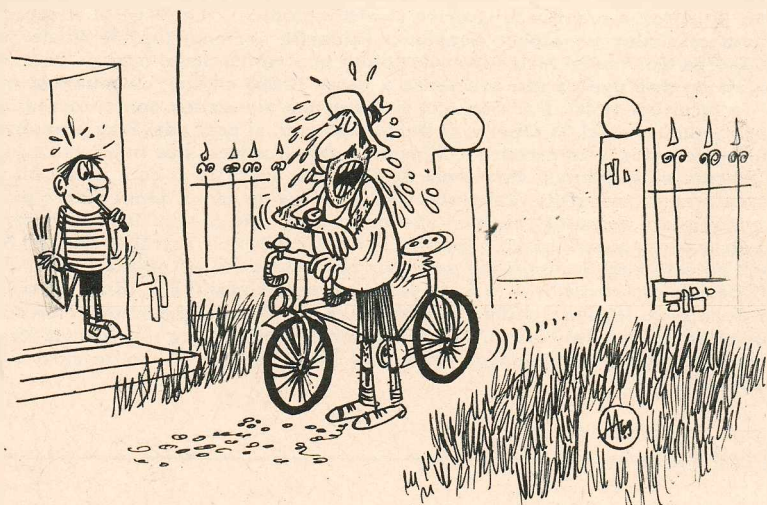
UMOR

de Adrian ANDRONIC

ÎNCEPE ȘCOALA

— Nene, uite din partea clasei, dacă mai întârziești cu zugrăvitul încă câteva zile!!!

— Gata, ți-am rezolvat problema: biciclistul care pleacă din Ploiești și merge cu o viteză de 23,49 km/oră va ajunge la București după două ore și cincizeci de minute!!!

— Da' lasă dragă băiețelul să se recreeze, de mine doar începe școala!!!

DIN NOU LA ȘCOALĂ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

ORIZONTAL: 1) Învăță carte pentru alții (fem.). 2) Antract școlar. 3) O zi de-a dreptul pe dos! — Măsură de capacitate în Orientul antic. 4) Nu se aude: e cea mai perfectă liniște! — A face, stricto-sensu, școală! 5) Învățat... pe băncile școlii primare — Știe dar nu poate spune. 6) Sună trompeta! — 1 și 5 la școală! — Învăță ...papagalicește! 7) Elevi... la mare! — Fără frecvență. 8) Și... așa mai departe! — lele! — Asigură condiții prielnice dezvoltării învățămîntului de toate gradele. 9) Tovarășul celor mici. 10) Nota cea mai bună! — Șlefuire. 11) Însușire temeinică — Își însușește.

VERTICAL: 1) E cel mai bun (fem.) — Doctor... într-o anumită

știință. 2) Dat la examenele de admitere — Debut lingvistic. 3) Ochiul din cap! — Învățătură. 4) A examina exigent într-o accepțiune pur școlărească. — Cravașe. 5) Piepteni! — A terminat școala. 6) Joc de masă — Localitate în R.D. Germană — Scriitor spaniol. 7) Loto central! — Capete! — Prinde ușor. 8) Plantă erbacee — Pronume posesiv. 9) Învățată pe dinafară și a doua oară. 10) Părinți de-al doilea! 11) Vorbește frumos — O notă mai puțin dorită.

Toma MICHINICI

Dictionar: OMER, RINCI, ELZ, AZA, AIOR.

Dezlegarea jocului «ÎN LUMEA PĂSĂRILOR», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) LISITA — PICA. 2) ACERE — EA — OR. 3) SAN — IERUNCI. 4) TRIL — GEN — OP. 5) U — NAGIT — ARA. 6) NB — CAPERE — T. 7) OU — IT — ARCE. 8) STRUT — STEA. 9) ORATANIE — NP. 10) SORA — OT — TAU. 11) ISI — PRESURI.

SAPTE ZILE PE PĂMÎNT

- LONDRA** A fost dat publicității raportul ce va fi prezentat la cea de-a 68-a Conferință anuală a Partidului laburist. Se menționează printre altele că numărul membrilor acestui partid a scăzut în decurs de un an cu 33 000.
- MOSCOVA** Expoziția realizărilor economiei naționale a U.R.S.S. și-a sărbătorit 30 de ani de existență. Diversele exponate din cele 79 pavilioane oglindesc drumul parcurs în cei 52 de ani de putere sovietică.
- TEHERAN** În capitala Iranului a apărut lucrarea istoricului Mehrdad Bahar care, folosind vechi legende precum și scrieri cu caracter religios, trage interesante concluzii, relevând amploarea cunoștințelor geografice în Persia antică.
- BONN** Numărul muncitorilor străini din R.F.G. a atins cifra-record de 1 370 000 persoane. Recordul precedent, 1966: 1 300 000. În fruntea clasamentului pe națiuni se află italienii (25% din mina de lucru străină).
- WASHINGTON** Până la sfârșitul anului, F.B.I.-ul va mai angaja 525 avocați, 336 funcționari și câteva sute de specialiști, totalul personalului ajungând astfel la 17 345 salariați. Poliția federală — a declarat Edgar Hoover — trebuie întărită pentru a face față creșterii criminalității organizate.
- BEIRUT** Date recent publicate relevă nivelul atins în Liban de șomaj: 25 000 șomeri la numai 250 000 persoane ocupate în producție.
- PARIS** În 15 departamente franceze a fost inițiată o acțiune de sondaj ce are drept obiect constatarea procentului de alcool în singele conducătorilor auto. Scopul urmărit: cullegerea de informații în vederea reactualizării legislației franceze în acest domeniu.
- TOKYO** Frecvența cutremurelor a determinat pe hotelierii japonezi să acorde clienților lor unele compensații: în caz de seisme abia sesizabile — bere gratuită; pentru mișcări tectonice de intensitate scăzută — o reducere a taxelor cu 5%; pentru cutremure mai serioase — cazare gratuită.
- BELGRAD** Zăcămintele de cupru, plumb și zinc au fost descoperite recent la poalele munților Ozren din R.S.F. Iugoslavia. Specialiștii apreciază că oferă mari posibilități de exploatare.
- DAR ES SALAAM** În Tanzania au fost luate măsuri severe împotriva braccierilor care, după cum s-a apreciat, aduc țării pagube de 250 000 dolari anual, comercializând pe cont propriu fildeș, piei de leopard și coarne de rinocer.

Politica economică a statului chilian este îndreptată tot mai pregnant în ultima vreme spre apărarea resurselor sale naturale — în principal a cuprului, care constituie cea mai importantă materie primă pe care o posedă această țară. Într-un recent mesaj adresat Congresului național, președintele Eduardo Frei sublinia că «apărarea resurselor naturale este un drept suprem al fiecărei țări», iar în ce privește linia politicii economice, tot președintele Frei sublinia, în cuvântul rostit în fața delegaților reuniți la sesiunea Comisiei Economice de coordonare latino-americană, că «nu cu ajutorul altora ne vom dezvolta, ci prin propriile noastre forțe».

O serie de măsuri concrete adoptate în ultima vreme de autoritățile chiliene vizând obținerea controlului asupra producției minelor de cupru se înscriu tocmai pe acest făgaș. În fotografie: așezarea minieră El Teniente, situată la 50 mile sud-est de Santiago de Chile.

Viena — orașul valsului, orașul «ringurilor», orașul celebrului Prater, orașul atitor și atitor monumente istorice și arhitectonice... La sfârșitul războiului el înfățișa privirii un aspect dezolant: raidurile aeriene, luptele finale pentru înfrângerea Germaniei hitleriste s-au soldat pentru frumosul oraș de pe malurile Dunării cu distrugerea sau avarierea a peste 10 000 clădiri, cu moartea multor mii de locuitori ai săi. Dar hărnicia și dragostea vienezilor pentru orașul lor au făcut minuni. Astăzi, și Opera, și Burgtheater-ul, și acel adevărat monument al artei gotice care este catedrala Sfântul Ștefan și atâtea alte mărturii minunate ale trecutului, precum și cartierele de locuințe, arată ca și cum nimic nu s-ar fi petrecut, ca și cum urgia războiului n-ar fi trecut pe acolo. Unul dintre punctele de atracție ale orașului continuă să-l constituie, atât pentru locuitorii capitalei și ai altor orașe austriece, cât și pentru nenumărații turiști străini, castelul Schönbrunn cu cele 1 400 încăperi ale sale, din care însă doar aproximativ 40 sînt puse la dispoziția vizitatorilor — o bună parte, respectiv etajul doi, fiind pur și simplu transformat în locuințe pentru 200 familii. Cele 40 de încăperi muzeale cuprind apartamentele Mariei Tereza, camera în care s-a născut și a murit după 68 ani de domnie pe tronul austro-ungar împăratul Franz Joseph, biroul în care a lucrat Napoleon etc.

GENEVA

U.N.C.T.Ă.D. — REFLECTII

Correspondență specială de la Gheorghe DOLGU

În această Geneva cu lacul ei splendid, cu fundalul ei de munți, cu jetul ei de apă imens și cu luminile ei, pe care bucureștenii le cunosc din genericul «Campionilor», cu opulența ei nu prea ostentativă, dar trairică și omniprezentă, noi, reprezentanții comunității internaționale — această noțiune atât de vagă și atât de concretă — discutăm, discutăm, discutăm.

Discutăm despre exportul de materii prime, despre stabilizarea cursurilor lor, despre porțile care ar trebui deschise în fața produselor industriale fabricate în țările sărace, despre asistența financiară externă și despre multe altele. În ultimă instanță, despre subdezvoltare și ridicarea celei mai mari părți din omenire de la o stare subumană la o viață omenească.

Deceniul care se încheie fusese proclamat de O.N.U. «Deceniu al dezvoltării». Acum cinci ani, ca instrument al acestui țel, a fost creat U.N.C.T.Ă.D. Pentru a ajuta la micșorarea prăpastiei dintre bogați și săraci.

Dar prăpastia crește. Între 1962 și 1967, produsul național brut pe locuitor al țărilor membre ale O.C.D.E. (Organizația europeană pentru comerț și dezvoltare) a crescut cu 640 dolari — de la 1 650 la 2 290 de dolari. În același timp, acest

produs brut a sporit în țările în curs de dezvoltare cu 23 de dolari, ajungând la 160 de dolari. Creșterea medie anuală pe locuitor a fost de 128 dolari în țările bogate, de 5 dolari în țările sărace. Plusul de produs național brut pe locuitor realizat în 5 ani în țările bogate este de peste 4 ori mai mare decât întregul produs național brut care revine pe locuitor în țările sărace.

Aceste cifre sînt zguduitoare. Avindu-le în față reflectez la aspectele inimaginabile ale mizeriei pe care am întîlnit-o pe drumurile mele în Orient, la acele biete forme giacomettiene pe care le-am văzut dormind pe trotuarele din cutare sau cutare oraș asiatic, african sau latino-american, așteptînd fără speranță să treacă timpul.

Cum spunea un delegat, lichidarea subdezvoltării este piatra de încercare a civilizației moderne. Dar se va pătrunde oare comunitatea internațională de sentimentul profund al indivizibilității intereselor sale? Și, înainte de toate, se vor găsi în acele țări dezmoștenite forțele sociale și politice în stare să opereze schimbările de structură necesare? Să organizeze progresul?

Da, în timp, probabil că da! Aceasta înseamnă însă că pentru generații întregi

Preelectorale britanice

de Silviu BRUCAN

Vorbind despre politica britanică, comentatorul care se respectă trebuie să invoce o tradiție, chiar dacă această procedură a devenit atât de uzată încât nu mai servește decât cel mult la intrarea în subiect. Ceea ce nu-i puțin lucru.

Toamna, tradiția cea mai la îndemână este cea a congreselor sindicatelor sau partidelor politice, care se desfășoară în stațiunile de pe malul mării sau oceanului, condiție ca deciziile să fie luate cu sînge rece. Se începe în septembrie cu Congresul sindicatelor (T.U.C.), după care urmează conferințele laburiste, conservatoare și liberale, avîndu-se grijă să nu se împingă lucrurile prea departe spre sezonul rece, cînd nu se mai poate face baie.

Congresul sindicatelor, încheiat recent la Portsmouth, a dat tonul, un ton care a cam tulburat urechile guvernamentale, dat fiind că în 1970, mai devreme sau mai tîrziu, vor avea loc alegeri parlamentare. Și în anii trecuți reprezentanții sindicatelor au adoptat moțiuni critice față de una sau alta dintre măsurile economice ale guvernului, în special față de politica de austeritate impusă muncitorilor prin înghețarea salariilor. De data aceasta, subliniază ziarele britanice, politica de prețuri și venituri a fost respinsă integral și fără rezerve printr-o moțiune adoptată cu o majoritate redusă, dar suficientă. Punctînd semnificația votului, agenția «France Presse» scria că «stînga a ieșit considerabil întărită dintr-un congres pe care l-a dominat».

De fapt, între cele două rețete economice propuse pentru a combate criza lirei sterline — rețeta deflaționistă (reducerea creditelor, înghețarea salariilor și tăierea cheltuielilor sociale) și rețeta expansionistă (stimularea producției și investițiilor) — guvernul laburist a ales-o de mult pe prima. Aplicarea ei s-a făcut în spiritul definit de Wilson, care susține că un guvern laburist trebuie să dirijeze schimbările de o manieră menită «a tempera schimbările printr-un spirit de umanitate și grijă pentru cei afectați de ele». Or, la Portsmouth, reprezentanții sindicali au arătat că în timp ce n-au avut loc nici un fel de schimbări sociale, decât o schimbare în jos a salariilor reale, profiturile principalelor corporații industriale au crescut cu 27,4 la sută față de anul trecut. În fond, sindicatele nu cer altceva decât să se manifeste spirit de umanitate și grijă pentru muncitorii afectați de sporul supraprofiturilor capitaliste, ceea ce în definitiv

corespunde formulei primului ministru.

Acum lumea se așteaptă ca la conferința laburistă de la Brighton să se precizeze mai clar conținutul acestei formule. Stînga laburistă își strînge rîndurile pentru a determina o reorientare a politicii în vederea campaniei electorale. Este știut că aproape toate alegerile parțiale din ultimii doi ani au marcat pierderi de teren în favoarea conservatorilor, iar faptul că măsurile drastice adoptate de guvern în vederea consolidării monedei și a redresării balanței de plăți au întîrziat să-și arate efectele a dat apă la moară opoziției. Pe de altă parte, se desemează de pe acum și strategia electorală wilsoniană. Ea a fost lansată prin descoperirea senzațională că din 1963 încoace (cam de cînd au preluat puterea laburistii) valoarea exporturilor britanice a fost greșit calculată, în jos bineînțeles, cu 10 milioane de lire pe lună. În octombrie, se spune, vor fi date publicității primele cifre corecte și — după cum se afirmă — s-ar putea ca întreaga istorie a balanței de plăți din ultimii șase ani să apară într-o lumină diferită. Sigur, nu-i de ajuns ca de acest lucru să fie convinși alegătorii britanici; dată fiind natura problemei, vor trebui să fie convinși și bancherii străini care sînt sceptici de la natură și știu și ei cite ceva despre relativitatea statisticii, mai ales în perioade electorale.

Dacă chestiunea reușește și reiese că în 1966, cînd s-au adoptat în pachet «măsurile de urgență» deflaționiste, balanța de plăți nu era în deficit ci în excedent, concluzia logică este că muncitorii care au fost afectați de aceste măsuri trebuie recompensați, iar supraprofiturile corporațiilor datorate aceleiași conjuncturi false trebuie recuperate de stat. Probabil că nu se va merge însă atît de departe cu logica. Ce-a fost a fost...

În plus, strategia electorală laburistă prevede introducerea dreptului de vot de la vîrsta de 18 ani (acum limita este 21), pensii mai bune pentru vîrstnici, un proiect de încurajare a creării de întreprinderi de stat și un impozit progresiv (1 pină la 4%) pe averi de la 50 000 lire în sus.

După cum se vede, înfrîngerile laburiste în alegeri parțiale i-au pus serios la lucru pe guvernarii britanici.

salvarea nu poate exista decît în miracole. Care se mai întîmplă... Dar rar! Un asemenea miracol se cheamă Libia, cu fabulosul ei petrol. Marele public ar fi continuat poate să o considere o țară săracă, dacă prin detronarea bătrînului rege Idris nu ar fi ajuns în pagina întîii a ziarelor. Un asemenea miracol se cheamă Kuwait. Această țară pe care mulți oameni cultivați nici nu știu să o situeze pe hartă, dar ale cărei orașe moderne, răsărite din deșert, ar constitui un excelent obiect de studiu pentru sociologi. Mi-am plimbat și eu uluirea pe străzile lor, dar n-am

reușit să descopăr vreun alt adevăr în afară de cel al imensei puteri a banului.

Desigur însă că nu aceasta poate fi calea largă a dezvoltării popoarelor dezmoștenite. Miracole de tip kuveitian sau libian se vor mai întîmpla, dar ele nu vor fi suficiente.

Iată de ce delegațiile prezente la Geneva încearcă să lărgescă zonele de acord pe diverse probleme, să organizeze acea acțiune internațională concertată în favoarea dezvoltării, care constituie rațiunea de a fi a U.N.C.T.A.D.

PETROLUL LIBIAN ȘI COMPANIILE STRĂINE

Deși noul regim instalat la Tripoli anunța, încă din primele zile după lovitură de stat militară, că va respecta toate acordurile și înțelegerile încheiate de Libia cu alte state, cercurile de afaceri de la Londra și Washington urmăresc cu extremă atenție și neliniște evoluția situației și precizările Consiliului Revoluției asupra viitoare orientări a politicii generale a țării.

Denumită pînă nu demult «țara unde nu se întîmplă nimic», Libia și-a schimbat destinul începînd cu anul 1959, o dată cu descoperirea în bazinele Sirta, Ghadames, Muzurk și regiunea Kufra a unor uriașe zăcăminte de petrol. În decurs de numai zece ani Libia a devenit unul dintre principalii exportatori de petrol din lume — în 1968 producția a atins 125 de milioane tone, depășind cu mult pe cea a Algeriei, de pildă. (În cursul aceluiași an, rezervele cunoscute au fost evaluate la circa 30 miliarde barile.)

Exploatarea zăcămintelor a fost însă acaparată de la început de companiile străine, între care un rol preponderent îl dețin societățile americane «Standard Oil of New Jersey», «Texaco», «Occidental Petroleum», «Mobil Oil» și «Continental Oil». La exploatarea petrolului libian participă, de asemenea, companii din Marea Britanie — «British Petroleum», «Royal Dutch Shell» — ca și societatea

«Gelenberg Benzin» din R.F. a Germaniei.

După închiderea Canalului de Suez, în urmă cu doi ani, a crescut simțitor rolul Libiei în aprovizionarea Europei occidentale cu carburanți, ea luînd locul țărilor din Golful Persic ca principal furnizor de petrol. Din cauza poziției sale geografice, Libia ocupă, în același timp, un loc privilegiat în economia petrolieră mondială, costul transportului spre marile centre de consum european fiind relativ scăzut față de cel al petrolului provenind din regiunea Golfului Persic.

În ce privește atitudinea pe care o va adopta noul regim față de companiile occidentale, la Londra se apreciază ca prematură formularea vreunei previziuni. Amintind că luna aceasta urmau să se deschidă negocierile în vederea revizuirii legii petroliere din decembrie 1961, presa londoneză subliniază că Libia reclama ridicarea prețului fictiv al exporturilor de petrol brut, pe baza cărora erau calculate redevențele și impozitele percepute de statul libian. Recent chiar, Libia făcuse presiuni asupra societăților străine, reclamîndu-le suma de 140 milioane lire sterline în caz că prețurile fictive nu vor fi ridicate în termen scurt.

Rodica GEORGESCU

La ediția de toamnă a Tîrgului de la Leipzig — care și-a închis zilele trecute porțile după ce a fost vizitat de 250 000 persoane din R.D.G. și din alte țări — au luat parte 6 500 firme și întreprinderi din 55 țări ale lumii. Țara noastră a fost reprezentată de 10 întreprinderi de comerț exterior, ale căror exponate au stîrnit un viu interes în rîndul vizitatorilor. În fotografie: aspect de la pavilionul românesc.

CÎND BANCHERII DEVIN VORBĂREȚI

Correspondenții care urmăresc campania electorală din Republica Federală a Germaniei afirmă că în centrul polemicii electorale tînde să se situeze, între altele, și problema reevaluării mărcii vest-germane. Curios însă e faptul că deși guvernatorii băncilor centrale vest-europene, precum și mai marii finanțieri americani, nu se află în campanie electorală, totuși înscriu și ei printre temele centrale ale discuțiilor pe care le poartă aceeași preocupare. Recent, guvernatorii întruniți la Basel — ultima reuniune înaintea adunării anuale a Fondului Monetar Internațional — au

afirmat că «soarta mărcii vest-germane va intra în joc după alegeri și, în orice caz, trebuie să se aștepte, în câteva săptămîni, la reînceperea speculațiilor în legătură cu reevaluarea mărcii». Se știe că de două ori pînă acum asemenea speculații au declanșat crize ale întregului sistem monetar occidental și de aceea guvernatorii au arătat că «băncile centrale ar putea să se înțeleagă încă de pe acum pentru a-i limita efectele, care în caz contrar s-ar putea dovedi serioase pentru devizele mai

(Continuare în pag. 30)

ARHIVĂ-FOTO

TITULESCU LA SOCIETATEA NAȚIUNILOR

La 10 septembrie 1930 România înregistrează unul dintre cele mai prestigioase succese diplomatice internaționale din perioada antebelică — alegerea lui Nicolae Titulescu în funcția de președinte al adunării Societății Națiunilor. Au fost prezenți, la ședința respectivă, delegații a cincizeci și două de țări, între ei aflându-se opt prim-miniștri și douăzeci de miniștri de externe. Dintre aceștia 46 și-au dat votul pentru alegerea lui Titulescu, consemnându-se astfel cea mai mare majoritate obținută vreodată pentru postul de președinte al înaltului for internațional. Ca vicepreședinți au fost aleși atunci, tot cu cite 46 de voturi, Aristide Briand — din partea Franței — și Henderson — din partea Angliei. «Alegerea mea — a spus Titulescu în cuvântarea sa — este o dovadă că eforturile pe care România le face, fără ajutorul nimănui, spre a-și organiza, în pace și muncă, o viață conformă marilor principii ale Societății Națiunilor, nu au fost trecute neobservate de cei care m-au onorat cu voturile lor».

Succesul acesta avea să fie reeditat cu un an mai târziu — la 7 septembrie 1931 — când, fără să-și pună candidatura, Nicolae Titulescu a fost reales în funcția de președinte al adunării Societății Națiunilor. A fost primul caz când s-a reales un președinte, uzanțele fiind categoric împotriva reeligibilității. «Tribune de Genève» scria în comentariul său referitor la surprinzătorul eveniment: «Alegerea domnului Titulescu, care a întrunit de la primul scrutin majoritatea absolută, trebuie salutată ca o binefacere. Titulescu a fost, anul trecut, un președinte model și cu el putem fi siguri că dezbaterile vor fi conduse de o mină fermă și adunarea va da maximumul ei de muncă eficientă».

În fotografie: Nicolae Titulescu, înconjurat de prieteni și de ziariști, după alegerea sa în septembrie 1930.

Ion MUNTEANU

CRONICA DE TREI SECADE

MUNCA DE NOAPTE

Femeia avea nevoie ca ceasul să-i sune la 5 dimineața, când se trezea pentru muncă. Dar ceasul suna neîntrerupt la 11 și 5, la 11 și 7, la 12 și 10, la 4 dimineața, la 3, la 1 și 13 — ceasul se stricase.

(Urmare din pag. 29)

slabe și în primul rind pentru lira sterlină».

Evident, nimeni nu pune la îndoială că există astfel de temeri în rindurile bancherilor, dar până acum regula de aur a reuniunilor de la Basel a fost să nu «transpire» nimic din cadrul lor pentru a nu fi încurajate speculațiile. Or, de astă dată, se anunță chiar și data precisă când bancherii prevăd că se va stîrni febra speculativă. Nu cumva se fac și în acest fel presiuni în vederea obținerii reevaluării? Posibil, mai ales că în vederea adunării anuale a Fondului Monetar Internațional cercurile financiare oficiale americane au anunțat că au dat formă definitivă unui proiect care acceptă o marjă mai largă de fluctuații ale valurilor, cu precizarea că este vorba nu numai de schimbări în jos, adică devalorizări, ci și de schimbări în sus, adică reevaluări. Iar la ora actuală există o singură valută care ar putea suporta un asemenea fel de schimbare: marca vest-germană. Rămîne de văzut dacă presiunile de diferite feluri vor aduce rezultatul scontat după alegerile vest-germane.

Nicolae LUPU

ADDIS ABEBA: FORUM AFRICAN

Sucesiunea din ultima vreme a reuniunilor desfășurate pe continentul african la nivelurile cele mai diferite și dezbătînd o gamă largă de aspecte reflectă cu tot mai multă pregnanță eforturile crescînde și, totodată, constante ale țărilor africane pe calea consolidării independenței lor economice și politice, a desfășurării pe scară largă a luptei împotriva colonialismului și neocolonialismului, a găsirii celor mai eficiente metode pentru dezvoltarea cooperării dintre toate țările continentului negru.

Dintre acestea, poate cea mai importantă este întrunirea anuală, de toamnă, la cel mai înalt nivel, a conducătorilor țărilor africane. În dezbaterile acestui forum figurează, de fiecare dată, principalele teme ale actualității africane și, în mai mică măsură, diferitele aspecte ale situației internaționale din alte zone ale lumii.

Conferința africană la nivel înalt din acest an — a șasea — găzduită în capitala Etiopiei, Addis Abeba, reia în dezbateri marile probleme ale continentului — punctele figurînd pe ordinea de zi înscriindu-se pe o serie de coordonate consacrate. Printre acestea pot fi enumerate, ca principale obiective ale țărilor africane, întărirea coeziunii și solidarității statelor membre ale O.U.A., intensificarea ajutorului acordat mișcărilor anticolonialiste, de eliberare, de pe diferite teritorii africane, apărarea integrității teritoriale, independenței și suveranității țărilor africane, combaterea efectelor neocolonialismului și imperialismului, perfecționarea căilor de rezolvare a conflictelor dintre diversele state ale continentului în vederea instaurării unui climat general de pace și stabilitate.

Conferința șefilor de state africane a fost precedată de amplele dezbateri ale celei de-a 13-a sesiuni a Consiliului de Miniștri al O.U.A., care a pregătit proiectele de rezoluții, precum și ordinea de zi a conferinței. În cadrul acestei reuniuni, un loc important a fost consacrat sprijinului care trebuie acordat mișcărilor de eliberare din Rhodesia, Mozambic, Angola și Guinea-Bissau.

În discursul inaugural, împăratul Haile Selassie releva că «vocea Africii trebuie să dețină o pondere tot mai mare în afacerile internaționale», subliniind că «una dintre problemele urgente ce stau în fața popoarelor din această regiune a lumii o constituie lupta împotriva colonialismului, a cărui prezență se mai menține încă în partea australă a continentului».

Dezbaterile sesiunii au fost dominate de două probleme principale, care preocu-

pă în momentul de față țările continentului negru: examinarea și găsirea căilor de soluționare a conflictului militar din Nigeria și adoptarea unei poziții comune a țărilor membre față de regimurile rasiste, îndeosebi din Rhodesia.

În ce privește lupta de eliberare, conferința a subliniat necesitatea coordonării acțiunilor O.U.A. în vederea acordării unui sprijin mai larg grupărilor naționaliste africane, precum și lichidarea disensiunilor existente între diferite organizații de eliberare.

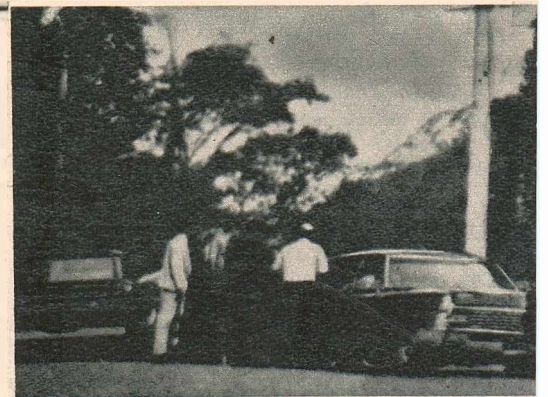
Totodată au fost aprobate proiecte privind emanciparea economică a Africii, îmbunătățirea sistemelor de telecomunicații și rețelei rutiere, lărgirea colaborării cu unele organisme ale Organizației Națiunilor Unite.

I. ALEXANDRESCU

Aflată în plină desfășurare, campania electorală din R.F.G. în vederea alegerilor de la 28 septembrie pentru desemnarea noilor deputați în Bundestag se centrează, în bună măsură, pe reacția opiniei publice față de pericolul neonazist, intruchipat de Partidul Național Democrat, condus de Von Thadden. Sub presiunea cercurilor largi ale populației vest-germane — care cere interzicerea acestui partid și a manifestărilor sale revanșarde, dominate de prezența așa-numitelor grupe de ordine (în fotografie) ce aduc aminte de «batalioanele de asalt» hitleriste, de tristă faimă — liderii celor două mari partide ce formează în prezent «marea coaliție» (U.C.D. — U.C.S. și P.S.D.) au fost nevoiți să ia atitudine împotriva P.N.D., afirmînd că «această mișcare constituie o nenorocire» și că «nu trebuie reprezentată în Bundestag».

După eliberarea ambasadorului S.U.A. în Brazilia, Burke Elbrick, de către grupul care l-a răpit săptămîna trecută din mașina sa într-un punct de mare circulație din Rio de Janeiro (în fotografie) — eliberare condiționată de punerea în libertate a 15 deținuți politici brazilieni și transportarea acestora în străinătate — autoritățile polițienești braziliene au declanșat o amplă operațiune vizînd identificarea și arestarea răpitorilor.

Era 1 septembrie (30 de ani de la). Ei se iubiră cîteva minute și adormiră adînc, ca bătrîni ceasornicari care repară ore întregi ceasuri. Ceasul nu sună la 5 dimineața și ea nu-l auzi. Femeia se trezi tîrziu. Femeia întîrzie la serviciu. Venea toamna.

PRECIZARE

Luînd cunoștință de protestele unor cititori la ceea ce am scris după eșecul sau victoria expediției «Ra», constat următoarele:

— se pricepe greu că un eșec poate însemna o victorie;
— se pricepe și mai greu că o victorie poate ascunde un eșec;
— se pricepe foarte greu o ironie la adresa unui om drag;
— nu se pricepe de loc o autoironie;
— s-a uitat cu desăvîrșire elogiul deschis, fără ironie, adresat lui Heyerdahl, în «Flacăra» din 14 iunie, la această rubrică; atunci, protestatarii de azi nu mi-au trimis adevizurile lor. Dacă de mult știu că nimic nu e mai greu decît să explici o ironie, în ceea ce privește ignorarea elogiilor deschise nu mai înțeleg nimic.

Radu COSĂȘU

carte

● **Fapte diverse**, recenta carte a lui Demostene Botez, sîrînge între copertele ei, după însăşi mărturisirea autorului, în partea întâi, titluri care, cu ani în urmă, «au mai fost adunate într-o carte» («Comedia umană»), iar în partea a doua titluri «care n-au apărut niciodată în volum». De dimensiunea cursivului, comentariile scriitorului asupra «faptelor diverse», petrecute între anii 1934 și 1936, ne dezvăluie, la un superior nivel publicistic, starea de spirit a timpului evocat. Trei sint, după părerea noastră, trăsăturile pentru care și astăzi urmărim cu interes paginile cărții: nota de pamflet, susținută nu prin violența limbajului, ci prin idee, atitudinea de elevat moralist, ritmul alert al unui captivant povestitor al faptelor relatate (Editura pentru literatură).

● Deși deținător al unei culturi solid stratificate în datele ei esențiale, Mihnea Gheorghiu vadește prin scrisul său o mare mobilitate spirituală. Capacitatea sa de acomodare la multiplele genuri scriitoricești, exegezele sale asupra unor creaturi diferite structural prin universurile operelor nu sînt rezultatul unei superficiale versatilități, ci al unui spirit receptiv la valorile tuturor timpurilor. Poet, prozator, dramaturg, scenarist de film și radio, traducător, eseist și critic al fenomenului artistic, peste toată această multilaterală activitate creatoare și de interpret își pun amprenta luciditatea și pasiunea, amîndouă, liniile definitorii ale unei autentice intelectualități. În cartea de «eseuri lirice»: **Dionysos** (Editura pentru literatură), înfilim concentrate, într-o dreaptă compănire, însușirile distinctiv de scriitor și exeget ale lui Mihnea Gheorghiu.

● Cu vorbe simple, cu vorbele noastre cele de toate zilele e scris impresionantul poem al lui Zaharia Stancu: «Cînd eram băietandru plecăm la vînat» (România literară nr. 36). Versurile, de o intensă vibrație emoțională, ne comunică sentimentul curgerii ireversibile a timpului spre actul final. Acum, cînd voci din public și glasuri autorizate se ridică împotriva ermitemismului de carton din lirică, poemul lui Zaharia Stancu (ca de altfel ațtea creații lirice ale autorului «Anilor de fum») poate da prilej de meditații stihuitorilor mai tineri sau mai vîrstnici, în sensul că «transcendentul» sau «florul metafizic» (termeni preferați de mulți critici literari) sînt cu puțință a fi exprimați și altfel decît prin silnice abstracții și false intelectualisme.

● Un debut editorial nejustificat de tardiv (o explicație am găsit-o doar în excesiva modestie a autorului) e acela al lui Tudor Bogdan cu cartea de versuri **Cetățile cuvîntului** (Editura pentru literatură).

● În colecția Biblioteca pentru toți au apărut în două volume lucrările celebrului bizantinolog Charles Diehl (1859—1944): **Marele probleme ale istoriei bizantine și Figuri bizantine**. Traducere de Ileana Zara. Prefață și tabel cronologic de Dan Zamfirescu.

● Tot în aceeași colecție semnalăm apariția cărții **Winesburg în Ohio** de Sherwood Anderson. ● Prezența în sumarul revistei **Secolul 20** a unor scriitori valoroși precum Pierre Emmanuel, Günter Grass, Milan Kundera (prin creații proprii și prezentări substanțiale) dă, printre altele, nota de inedit și interesant ultimului număr (5) al lunarului bucu-

reștean. Tot în acest număr se continuă publicarea romanului **Zgomotul și furiile** de W. Faulkner. Semnalăm ca o binevenită inițiativă noua rubrică «Jurnal — Secolul 20», pe care am dori-o mai extinsă și completată cu stiri și comentarii — fie ele cit de scumpte — despre noile apariții editoriale din lume.

cinema

● **Micii luptători**. O copilărie simbolică încrîncenată, văzută de ochiul neîndurător al unui cineast care se refugiază în violență pentru a nu fi atins de aripile duioșiei. Să reținem numele regizorului: Bata Cengic, una dintre speranțele cinematografului iugoslav. Interpreți: Stole Arandelovici, Marika Tocinovska, Sead Cakal, Mirsad Ibrisevic.

● **Un glonte pentru general**. Un mare actor, Gian Maria Volonte, rătăcit într-o istorie cu revoluții de operetă și sentimentalisme de tarabă. Regia: Damiano Damiani (Italia).

● **Angelica și sultanul**. La redere, Michèle Mercier. Dacă și dv. v-ați săturat într-atît de ceea ce vă oferă domnul Bernard Borderie, încît ați renunțat să mai apăreți în alte serii, noi nu mai zicem nimic. Să mai amintim doar partenerii: Robert Hossein, Jean-Claude Pascal, Ali Ben Ayed.

Vittorio Gassman

● **Mari actori pe ecranele noastre**: Jean Gabin (**Soarele vagabonzilor**), Audrey Hepburn, Rex Harrison (**My Fair Lady**), Vittorio Gassman (**Tigrul**), Sophia Loren, Marcello Mastroianni (**Căsătorie în stil italian**).

● **Elisa sau viața adevărată este**

Svetlana Korokșko

titlul unui nou film al cărui rol principal este deținut de Marie-José Nat. Regia aparține soțului său, cineastul Michel Drach.

● Actorul și regizorul sovietic Evghenii Matveev realizează filmul **Un roman epistolar**, după scenariul cunoscutului Daniel Gabrovițki. În rolurile principale apar debutantul Alexandr Parrva și Svetlana Korokșko, frumoasa Ecaterina Ivanovna din «Frații Karamazov».

disc

Cele două sonate ale lui Serghei Prokofiev, în interpretarea lui Sviatoslav Richter, «Sonata nr. 7 în si bemol major, op. 83» și «Sonata nr. 9 în do major, op. 103», ni-l aduc pe platoul electrofonului nu numai pe cerebralul și malițiosul compozitor cu cele două scînteietoare și ultradistilate scrieri de mai sus, ci și pe un interpret tot atît de cerebral în interpretarea pe care ne-o oferă (Melodia — 04448-9).

● Un alt dăruit poet al pianului — Emil Ghilels — se întîlnește cu muzica unui alt compozitor modern — Dmitri Șostakovici. Verva, dinamismul, invenția coloristică, debordînd de ingeniozitate, din «Sonata nr. 2 în si minor, op. 64» găsesc în originala personalitate muzicală a lui Ghilels un interpret ce asimilează și transpune perfect ideile novatoare ale scriiturii șostakoviene. Ceea ce nu-l împiedică pe dăruitul muzician să treacă de îndată la Schubert (pe același disc), investigînd cu mijloace contemporane «Sonata în la minor, op. 143» (Melodia — 019263-64 (a)).

● **Arcusul magic** al mereu tinărului David Oistrach ne prilejuește o memorabilă interpretare a «Concertului nr. 2 pentru vioară și orchestră în do diez minor, op. 129» de Dmitri Șostakovici. În fruntea Orchestrei Filarmonicii de stat din Moscova, dirijează cunoscutul Kiril Kondrașin (Melodia — C-01627-28 (a)).

plastică

● **Dana Șufană** — pictură. Pe funduri albastre, verzi sau roșii, mesaje dintr-un imperiu oniric. În pinzele tinere pictorițe, cîii domină tiranic, ca niște simboluri ale exuberanței și libertății. Atmosfera e impregnată de fantasticul basmelor, accentuată și de cromatica vie, optimistă. Cu «Ctitorii» și «Emblemă», Dana Șufană tenează tablourile cu subiect istoric (Kalinderu).

● **Nicolae Krasovski** — pictură. Pictorul mărturiseste: «Încerc să reconstitui vremuri vechi, guvernate de severitatea secretă a mitului». Și astfel el imaginează lumi primordiale în care personaje ciudate plutesc în apele surde ale colorilor («Inec desăvîrșit», «Obisnuitul», «Panică» etc.), nu lipsite însă de un anumit livresc, dar salvate de expresivitatea cromaticii (Kalinderu).

● **Gabriel Cătrînescu** — pictură. Citeva portrete, apoi numeroase naturi moarte. Tinărul pictor își exersează talentul pictînd cu pasiune fructe și obiecte, în culori stîNSE, adesea bituminoase, încercînd să reinvie cu migală farmecul lucrurilor vetuste, ceea ce poate nu e lipsit de o anumită poezie (Kalinderu).

● Clubul sindicatelor sanitare găzduiește expoziția unor artiști amatori. Printre alte multe lucrări reținem și pe acelea ale dr. C.

Cantemir, care din fire de pai, trestie și mătase construiește interesantele priveliști.

teatru

● Paul Cornel Chitic e unul dintre tinerii dramaturgi afirmați în ultima vreme, mai ales prin teatrul... tipărit. Recent, inimosul colectiv din Piatra Neamț i-a reprezentat lui P.C. Chitic **Cronica personală a lui Laonic**, versiune modernă a perioadei istorice în care a domnit Vlad Țepeș. Textul interesant, personal, vîdînd calitatea literară, a fost înscenat de una dintre tinerele regizoare în curs de afirmare: Magda Bordeianu. În rolul principal: Alexandru Drăgan. Joacă: C. Cojocaru, Lucia Doroftei, Ion Bog, Al. Lazăr, Mitică Popescu, Boris Petroff, Eugenia Balaure.

● Și ca o dovadă a inițiativelor provinciei, în timp ce teatrele bucu-reștene mai caută piese originale, Teatrul de stat din Bacău a înfățișat în premieră pe țară noua piesă a Sidoniei Drăgușanu **Necunoscuta și cei patru cavaleri**, în regia actriței Zoe Anghel-Stanca. Joacă: Andrei Ionescu, Mihai Stoicescu, C. Coșa, Florin Geuca, Ligia Demitrescu, Elena Iliescu, Vera Olănescu, Ana Maria Ittu, N. Roșioru.

● Din nou provincia! Cu mult interes și un real succes de public a fost întîmpinat turneul de două săptămîni pe care Teatrul Național din Iași l-a susținut în R.D.G. la Weimar și Berlin.

● **Cînd se-aude o trompetă...** (începe un nou teatru). Cu titlul de mai sus s-a inaugurat în Capitală noul ansamblu de estradă și varietăți al armatei. O încercare relevantă, mai ales prin regia lui Costel Ionescu, animator entuziast, care a condus un colectiv în care apar actori ca Ligia Iordănescu, Al. Manolescu, cîntăreți: Avilina Severin, Petre Geambașu, Angela Taxieru s.a.

televiziune

Menționabile în această săptămîină eforturile televiziunii de a satisface pe amatorii de sport. Înregistrăm în acest sens transmiterea de la Praga a întîlnirii fotbalistice Cehoslovacia-Ungaria, în cadrul preliminariilor Campionatului mondial (Duminică, 16.50) și, zilnic, începînd de marți, emisiuni cu Campionatele europene de atletism de la Atena. În speranța că în curînd vom avea prilejul să menționăm și alte tentative de îmbogățire a programelor, ne oprim asupra următoarelor:

Duminică, 14 septembrie. Emisiunea **Mindru-i jocul pe la noi** e susținută de Ansamblul folcloric al Casei de cultură a sindicatelor din Reșița (20.00) ● Un specta-

Gina Lollobrigida

col muzical-coregrafic în interpretarea formației de muzică ușoară a Ansamblului armatei (20.30) ● **Teledinamica** a muzicului (21.30) ● **Seară de operetă** (22.00) ● Pe programul II, temă cu variațiuni: **Othello** (20.00) ● La Seară de teatru, o adaptare de Dinu Săraru și Petre Sava-Băleanu, după romanul **Facerea lumii** de Eugen Barbu (20.45).

Luni 15 septembrie. O ediție specială cu prima zi de școală (17.35) ● Traian Pop, adjunct al ministrului învățămîntului, va vorbi despre **Un nou an de învățămînt** (20.00) ● Nu vor lipsi emisiunile **Steaua fără nume** (20.15) și **Lunga vară fierbinte** (21.15).

Marți 16 septembrie. O emisiune de cîntece bătrînești (19.15) ● **Filmul Comoara din Vadul Vechi**, producție a Studioului cinematografic București (20.00).

Miercuri 17 septembrie. La Teledinamica: **Frumoasele nopți**, cu Gérard Philippe, Gina Lollobrigida... (20.00) ● **Convorbiri literare** clujene (22.35).

Joi 18 septembrie. În **Zbor în luminile rampei** vom întîlni cîțiva balerini de seamă ai Operei bucu-reștene (21.00) ● Pe programul II, concert al Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii: **Concertul nr. 2 în Mi bemol de Johannes Brahms**. Dirijor, Emanuel Elenescu. Solist, Aldo Ciccolini (20.30).

Vineri 19 septembrie. Filmul **Ape limpezi**, producție a studiourilor sovietice (20.00) ● Emisiunea de limbă română: **Mulț e dulce și frumoasă** (22.00) ● **Cîntă sextetul vocal polonez Ali-Babki** (22.45).

Sîmbătă 20 septembrie. La emisiunea **Monografiile contemporane**, filmul «Pădurile orizontale» (21.30) ● Într-o emisiune de muzică ușoară vom asculta **Poezii pe...** portativ de Eminescu, Blaga, Bacovia, Minulescu, Sorescu (21.50) ● **Seriaiul Războinătorii** (22.30) ● Pe programul II, la **Recitalul de sîmbătă seară**: soprana Aneta Pavălache, solistă a Operei de stat din Iași (20.40).

pronosport

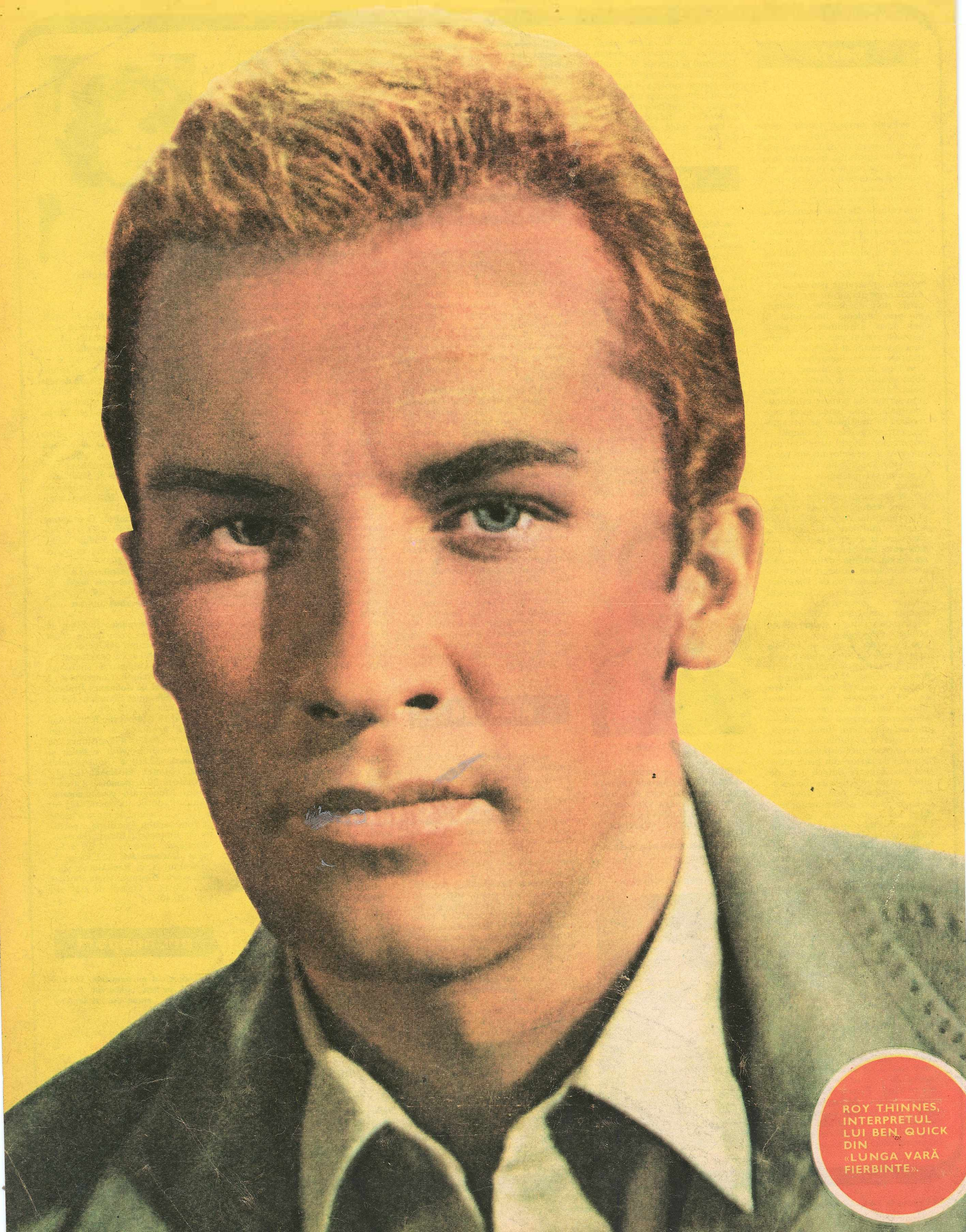
Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 37, etapa din 14 septembrie 1969

I. Cehoslovacia-Ungaria	1
II. Bari-Roma	2
III. Brescia-Milan	x
IV. Fiorentina-Verona	1
V. Inter-Bologna	x
VI. Juventus-Palermo	1
VII. Lanerossi-Napoli	2
VIII. Lazio-Torino	x
IX. Sampdoria-Cagliari	x
X. Portul C-ța-Știința Bc.	1
XI. Flacăra-Metalul Buc.	1
XII. Olimpia S.M.-Vagonul	1
XIII. C.F.R. Arad-C.F.R. Tim.	1

Gheorghe Dinică

FLACĂRA-ALBUM

ROY THINNES,
INTERPRETUL
LUI BEN QUICK
DIN
«LUNGA VARĂ
FIERBINTE».